Sañleiki Budhradslun

AR,

Í Einfalldri og stuttri, eñ þo
annægañlegri

UTSKYRINGU

Yfir þann

Litla Barna Lærdoom,

edur

CATECHISMUM,

Hins Sæla

Doct. MART. LUTHERI,

Jñehalldande allt þad, sem sa þarf að
vita og giora, er vill verda Sæluhólpeñ.

Samannskrifadur

Efter Konunglegre Allranædugustu Skipan
Til Almennelegrar Brwkunar.

Selst Innbundenn 10. Fiskum.

Prycktur a Hoolum i Hialltadal,
Af Petre Joons Syne,
Anno 1775.

Peir sem kieña odrum þesse Christileg Fræde, Athuge:

1. Ad Spurningar, fyrer framañ hverjar þetta Teikn † er sett, eiga ecke ad læraſt utañ af þeim, sem eru tornæmir, edur hafa litla Tiid til slijkra Idkana; Helldur eiga þær ad leſaſt vel og yfirvegaſt af þeim; Eñ þau Ungmeñe, sem hafa betra Næme og Tijd, eiga ad læra þær, og eckert i þessum Frædum undañ ad fella.

2. Pad er adgiætande, ad þau Ord i Greinum Ritningariñar er birta med tveimur Upphafs-Stofum, eru Atrides Ord, sem bevijsa Andsvar nærſt fyrerfarande Spurningar.

Sa litle Lutheri

CATECHISMUS.

Petta eru Tiju Laga Bodord GUDS.

FYRSTA BODORD.

Eg er DROTTiñ Gud þiñ, þu skallt ecke hafa Añarlega Gude fyrer mier.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum yfir alla Hlute fraṁ, Gud ad Ottast, hann ad elska, og a hann einn ad trwa.

ANNAD BODORD.

Þu skallt ecke leggia Nafn DRottens Guds þijns vid Hiegooma, þvi DRottenñ mun eige hallda þañ saklausañ, sem brwkar hañs Nafn Hiegoomlega.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Engvum eigum vier Jlls ad bidia i hanns Nafne, eige sveria vid þad, nie Fiolkinge fremia, eige liwga nie svijkia, helldur eigum vier Guds Nafn ad akalla, i allum vorum Naudsynium, þad ad tilbidia, losa þad, og þvi Packer ad giora.

PRIDJA BODORD.

Minnstu ad helga Hvijldar-Dagenn DROTTens Guds hijns.

Hvad er bad? Pad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eigi fyrerlijtum Predikunena, nie hanns Ord, helldur eigum vier bad heilagt ad hallda, giarnann heyra bad og læra.

FIODRDA BODORD.

Heidra skallt bu Fodur binn og Moodur, so bier vel vegni, og bu verder Langlijfur a Jordunne.

Hvad er bad? Pad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eige fyrerlijtum vora Forelldra nie bau sem yfir oss eru bodner, eige bau til Reide reitum, helldur bau i Heidre hofum, bioonum beim og hlijdner sieum, elskum bau og Virding veitum.

FIMTA BODORD.

Bu skallt ecke Mann deyda.

Hvad er bad? Pad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eige meidum Holld vors Naunga, edur giorum honum Mein i nockru, helldur eigum vier honum ad biarga og vidhiælpa i ollum hanns Lijfs-Naudsynium.

SIDTA BODORD.

Bu skallt ecke Hoordoom drijgia.

Hvad er bad? Pad er:

Vier

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier lifum Hreinferduglega bæde i Ordum og Verkum, og ad hvor einn elske og i Heidre hafe sijna Egta-Persoonu.

SJOUNDA BODORD.

Pu skallt ecke stela.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eige grijpum Gooz edur Peninga vors Næunga, edur med folskum Kaup-Eyri edur Underhyggiu under oss drogum; Helldr eigum vier honum ad hiælpa, so hañs Gooz og Upp-Ellde æavaxtist og vardveitist.

ATTUNDA BODORD.

Pu skallt ecke bera falskan Vitnisburd a moote þijnum Næunga.

Hvad er þad? Þad er.

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eigi rænglega liwgum nockru a vorn Næunga, eige svijkium, baktolum, edur ofrægium hañ i nockru, helldur eigum vier hann ad afsaka, allt gott um hañ ad tala, og færa alla Hlute til betra Vegar.

NJUNDA BODORD.

Pu skallt ecke gyrnast Hws Næunga þijns.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eigi med Flærd stundum epter Arfi edur Fast-Eigu vors Næunga, edur under oss drogum med Yfir-

varpe Laga og Riettinda, helldur eigum vier þar til hiælpa og styrkia, ad hañ hafi sitt allt Oskaddad.

TJUNDA BODORD.

Þu skallt ecke gyrnast Kviñu Næunga þijns, eigi Pioon, nie Pioonustu-Kviñu, eige Ura nie Asna, og eckert þad hañs er.

Hvad er þad? Þad er;

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eige burt-tælum edur lockum fræ vorum Næunga hanns Eigin-Kviñu, Pioonustu Foolk eda Kvik-Fie, helldur eigum vier ad æminna og rædleggia, ad hver og einn sie samt og æstunde, ad þioona þad honum skyldugt er.

Hvad seiger Gud af ollum þessum Bodordum?

Hann seiger so i Exodi Bookar 20. Cap.

Eg er DRotteñ Gud þiñ, sterkur Vandlætare, vitiandi Rænglætis Fedraña æ Sonunum, i Þridiu og Fiordu Ættkviisl, þeirra sem mig hata; Eñ gisrande Myskunseme i þusund Lidu, þeim sem mig elska, og mijn Bodord vardveita.

Hvad er þad? Þad er:

Gud hootar þeim ollum Pijnu, sem afvijkia þessum hanns Bodordum; Þvi eigum vier ad Ottast og hrædast hanns Reide, og eckert ad giora moote hanns Bodordum; Eñ þeim ollum, sem þessi hañs Bodord halldæ, lofar hann sinne Nærd, Myskun, og ollum goodum Hlutum; Þar fyrer eigum vier Gud ad elska, trwa honum og treysta, og epter hanns Bodordum giarnann ad giora.

Trw-

Trwar-Jatninginn.

FYRSTA GREIN AF SKÖPUNINNI.

Eg trwi a eiñ Gud Fodur Almattugañ, Skapara Himens og Jardar.

Hvad er þad? Þad er:

Eg trwe ad Gud hafe skapad mig, asamt ollum odrum Skiepnum, og ad hann hafe giefid mier Önd og Lijkama, Augu, Eyru og alla Limu, þar med Skin og Skilningar-Vit, og ad hann ollu þessu enn nu vid Magt helldur. Hier til veiter hann mier og fyrirsier nooglega, og daglega giefur hann mier Klæde og Skiæde, Mat og Dryck, Hws og Heimile, Fodur og Moodur, Akur og Kvik-Fie, og allt þad sem gott er, med ollu þvi eg med þarf til þessa Lijfs Upphelldis: Hann verndar mig og vardveiter fra ollum Skada og Hætta, og ollum illum Hlutum. Allt þetta gott veiter hann mier, af sinni Einskiærre, Fodurlegre, Gudlegre Goodgyrnd og Myskun, an allrar minnar Forþienustu og Verdskulldunar. Fyrir hvad allt eg a honum Lof og Þacker ad giora, honum ad þioona og hlijdenn ad vera; Þetta eru vissuleg Sanninde.

AUNNUR GREIN AF ENDURLAUSNINNI.

Eg trwe a JEsum Christum Son hans Eingietiñ DRottiñ vorn, hver ed

Gietiñ var af Heilogum Anda, Fæddur af Mariu Meyu, Pijndur undir Pentio Pilato, Krossfestur, Deyddr og Grafiñ, Nidurstie hañ til Helvijtis, og a Pridia Degi reis hañ upp fra Daudum, Uppstie hañ til Himna, Situr nu til Guds Fodurs Almattugs Hægri Handar, og padañ mun hañ koma ad dæma Lifendur og Dauda.

Hvad er pad? Pad er:

Eg trvi, ad JEsus Christus sie sannur Gud af Fod urnum gietinn fyrir allar Allder; Lijka sañur Madur, fæddur af Mariu Meyu, ad hann sie minn DRottinn, sem mig glatadann og fyrirdæmdann Mann hefur afrekad, endurleyst og frelsad, fra ollum Syndum, Daudanum og Diofulsins Valldi, eigi med Gulli nie Silfri, helldur med sijnu heilaga dyrmæta Bloodi, og med sinni saklausu Pijnu og Dauda; So ad eg sie hañs eiginnleg Eign, lifi undir hanns Vallde, i hanns Rijki, honum þioone i eilijfu Riettlæte, Meinleysi og Sæluhiælp, lijka sem hann er sialfur af Daudanum upprisinn, lifir og rijkir ad eilijfu: Petta eru vissuleg Sanninde.

PRIDJA GREJN AF HEILGUM ANDA.

Eg trvi a heilagañ Anda, og ad sie

ein

Eiu Heilog, Almeñileg, Christileg Kyrkia, Samneyti Heilagra, Fyrirgiefning Syndaña, Holldsins Upprisa, og, epter þetta Lijf, Eilijft Lijf. Amen.

Hvad er þad? Þad er.

Eg trwi, ad eg gieti ecki af sialfs mijns eiginn Krapti edur Skilningi trwad aa JEsum Christum minn DRottinn, edur til hanns komist: Helldur hefur Heilagur Andi mig, fyrir Gudspiallaña Kieñing, kallad og upplijst med sijnum Astgiofum, helgad mig og vidhalldid i riettri Trw; Liika sem hann alla adra Christna Menn aa Jordu kallar, samannsafnar, upplijsir og helgar, og i einni riettri Trw til JEsum Christum vardveitir. I hverri Christilegri Kyrkiu hann naadarsamlega fyrirgiefur mier og ollum trwudum daglega allar Syndir: Og aa Efsta Deige mun hann uppvekia mig og alla Menn af Dauda, og giefa mier, med ollum Riettrwudum, i Christo JEsu, Eilijft Lijf og Saluhialp. Þetta eru vissuleg Sannindi.

DRottinnleg Bæn.

Fadir vor, þu sem ert aa Himnum.

Hvad er þad? Þad er.

Gud vill hier med tilleida oss og locka, ad vier trwa skulum ad hann sie vor riettilegur Fadir, og vier hanns sannarleg Born; Svo vier bess helldur med fullu Erwnadar Trausti meigum hañ bidia, so

se nu good Born bidia sinn elskulegann Fodur.

FYRSTA BÆN.

Helgist Pitt Nafn.

Hvad er pad? Pad er:

Guds Nafn er sañarlega i sialfu sier heilagt, þo vier bidium ecki; Enn vier bidium i þessari Bæn, ad þad einnig helgist hier med oss.

Hvernig skiedur þad?

Nær Guds Ord kiennist riettilega og hreinlega, og vier epter því lifum heilaglega, so sem Guds Bornum hæfir. Þar til hialpi oss vor elskulegi Fadir a Himnum! Enn hvor sem odruvisse kiennir edur lifir enn Guds Ord biidur, sa vanhelgar Guds Nafn a medal vor. Þar fra vardveiti oss vor elskulegi himneski Fadir!

ANNAR BÆN.

Tilkomi Pitt Rijki.

Hvad er þad? Pad er.

Guds Rijki kiemur ad sonnu ann vorrar Bænar af sialfu sier til: Enn vier bidium i þessari Bæn, ad þadeinninn komi til vor.

Hvernig skiedur þad?

Nær Gud giefur oss sinn heilaga Anda, sa oss veitir þa Nad, ad vier trwum hanns heilaga Ordi, lifum heilaglega hier stundlega, enn annars Heimis eilifiega.

ÞRIDJA BÆN.

Verdi þin Vilie, so a Jordu sem a Him-

Himni.

Hvad er þad? Þad er:

Guds goodur og nædugur Vilie verdur æ Himnum, þo vier bidium ecki; Enn vier bidium i þessari Bæn, ad hanns Vilie verdi hier æ medal vor.

Hvernig skiedur þad?

Nær Gud Onijstir og hindrar oll ill Ræd og vondann Vilia, þeirra sem þvi vallda, ad Guds Nafn vanhelgast og hans Rijki nær eigi til vor ad koma; Sem eru Diofullinn, Heimurinn og vor holldlegur Vilie: Helldur styrkir hann oss og stodugg gierir i sijnum Ordum og i Trwñi, allt til vorra Æfiloka. Þetta er hans myskunsamur og goodur Vilie.

FJORDA BÆN.

Gief oss i Dag vort daglegt Braud.

Hvad er þad? Þad er:

Gud giefur ad sonnu daglegt Braud, jafnvel vondum Monnum, þo vier bidium ecki; Enn vier bidium i þessari Bæn, ad hañ læti oss vort daglegt Braud vidurkiena, og med Þacklæte til vor medtaka.

Hvad kallast daglegt Braud?

Þad kallast allt þad, sem naudsynlegt er til þessa Lijfs Biargar; Sem er: Matur og Drockur, Klædi og Skiædi, Hws og Heimili, Iordur og Eingiar, Kvik-Fienadr, Godz og Peningar, good Egta-Persoona, hlydin Bern, dyggt Þionustu-Folk, trwer og froomer Yfer-Menn, good Almwgans Stiorn, hagstæd Vedurætta, Fridur, Heilsugygde, Sidseme, Heidur, goeder Viner, trwfast-

fastir Nægrannar, og allt annad þessu lijkt.

FIMTA BÆN.

Fyrirgief oss vorar Skulldir, so sem vier og fyrirgiefum vorum Skuldu-Nautum.

Hvad er þad? Þad er:

Vier bidium i þessari Bæn, ad Fadir vor himneskur vilie ei ætlijta vorar Syndir, so hann fyrir þeirra Skuld, vilie eigi veita oss vora Bæn (þvi vier erum allra þeirra Hluta Omaklegir, sem vier hann umbidium, og hefum eigi þad verdskulldad) helldur ad hann vilie oss þad allt giefa fyrir sijna eginlega Nad: Þvi daglega syndgum vier, og forþienum ei annad enn Straff; So vilium vier og einlig þar i moot fyrirgiefa af Hiarta, þeim sem oss ad moti brijota, og gisra þm gott, sm vid oss misgiora.

SJÖTTA BÆN.

Eigi inleid þu oss i Freistni.

Hvad er þad? Þad er:

Gud freistar ad sonnu einkis Manns, enn vier bidium i þessari Bæn, ad hann vilie vernda oss og vardveita fra Andskotans, Heimsins og Holldsins Vielum, so vier hropum ecki fyrir þeirra Tilteiging i Van-Trw, Orvænting, edur odrar stoor-Syndir og Lostu, og þo vier freistumst af ollu þessu, þo leati hann oss um sijdir yfirvinna og Sigrinum halldа.

SJUNDA BÆN.

Helldur frelsa oss fra illu.

Hvad er þad? Þad er;

Hiet

Hier bidium vier alls i einu i þessari Bæn, ad Fader vor himneskur frelse oss fræa ollu illu til Lijfs og Sælar, Farsælldar og Heidurs; Og ad sijdurstu, þar vor Dauda Stund er komin, gieti hann oss goodann Afgæang, og taki oss myskunsamlega til sijn wr þessum Eymdar-Dal, inn i Himna-Rijke.

Amen.

Hvad er þad?

Þad er: Ad eg skal vera fullvijss, ad þessar vorar Bæner sieu vorum himneska Fodur þacknæmilegar, og af honum heyrdar: Þvi hann hefur sialfur skipad, ad vier skylldum med soddann Hætti bidia, og hefur lofad, ad hann villdi oss bænheyra.

AMEN! AMEN! Þad er: Jæa, sannarlega, þad skal so vera.

Sacramentum H. Skyrnar.

FYRSTA SPURNING.

Hvad er Skyrn?

Skyrninn er ecke einsamallt Vatn, helldur er hun þad Vatn, sem samañ er reirdt og bunded med Guds Bodorde, og med Guds Orde samteingdt.

Hvert er þad Guds Ord?

Þad vor HErra JEsus Christus sagde hiæ Matthæum i 28. Capitula: Farred wt uñ allañ Heimeñ, kieñid ollum Pioodum, og skyred þær i Nafni Fodurs, og Sonar, og Anda heilags.

ANNAR SPURNING.

Hvad

Hvad stodar oss og veiter Skyrnen?

Hun wtvegar oss og veiter Fyrirgiefning Syndanna, frelsar oss fraa Daudanum og Dioflinum, og giefur þeim ollum eilijfa Saaluhiaalp, sem trwa þvi, sem Ordinn Guds og Fyrirheitinn lofa.

Hver eru þau Guds Ord og Fyrirheit?

Þau vor HErra JEsus Christr segir hiaa Marcum, i 16. Capitula: Hver hañ trwir og verdur skijrdur, sa skal holpiñ verda, eñ hver hañ ecke trwir, sa skal verda fordæmdur.

ÞRIDJA SPURNING.

Hvernig maa Vatnid orka so veglegra Hluta?

Vatnid maa alldrei slijks orka, helldur veitir þad Guds Ord (hvert ad er i og med Vatninu) og Trwinn, hver ed slijkum Guds Ordum i Vatninu trwir; Þvi fyrir utañ Guds Ord, er Vatnid einsamallt Vatn, enn einginn Skijrn; Enn þegar Guds Ord samlagast Vatninu, þa er þad Skijrn. Þad er Naadarfullt Lijfsins Vatn, og Endurgietningar Laug i heilsgum Anda, so sem Paall Postuli segir til Tit. 13. Cap. Eptir siñi Myskunsemi hefur Gud oss hoolpna giort, fyrir þañ Endurgietningar Vatns-Saa, og Endurnijun Heilags Anda, hverium hañ hefur nooglega wthellt yfer oss, fyrir JEsum Christum vorn Lausnara, so vier Riettlættir fyrir hañs Naad, yrdum Erfingiar eilijfs Lijfis eftir Voniñi. Þesse Ord eru sonn og trwannleg.

FIDDRDA SPURNING.

Hvad merkir þvilijk Vatns Skijrn?

Hun merkir þad, ad sa hinn gamle Adam i

oss,

oss, ad daglega ad dreckiast og deydast, fyrir Ydran og Yfirboot, med ollum Syndum og vondum Gyrndum; Og sijdann daglega fram koma og upp aptur rijsa einn nijr Madur, sem ed lifa skal i Riettlæti og Heilagleika fyrir Gude æfinnlega.

Hvar stendur pad skrifad?

Sancti Paull seigir til Rom. i 6. Cap. Vier erum jardadir med Christo, fyrir Skijrnina i Dauda, ad lijka so sem Christur er uppvakin fra Daudum, fyrir Dijrd Fodursins, so eigum vier ad gaanga i Endurnijungu Lijfdagana.

Sacramentum H. Altaris.

FYRSTA SPURNING.

Hvad er Sacramentum Altaris?

Sacramentum Altarisins er sannarlegt Holld og Blood DROttinns vors JEsu Christi, undir Braudi og Vijni, af honum sialfum Jesu Christo innsett oss Christnum Monnum ad eta og drecka.

Hvar stendur pad skrifad?

So skrifa peir H. Gudspialla-Men, Matthæus, Marcus, Lucas og Sancte Paull: Vor HErra JEsus Christus, a peirre Natt, sem hann forradin var, took hann Braudid, giordi Packir, og braut pad og gaf sijnum Lærisveinum, og sagdi: Takid og etid, petta er min Lijkami, sem fyrir ydur verdur giefin, gierid pad i mijna Minning.

Somuleidis, eptir Kvolldmaltijdina,

took

tok hann Kaleikin, giordi Packir, gaf peim hann og sagde: Dreckid allir hier af: Petta er Kaleikur hins Nija Testamentis i minnu Bloodi, sem fyrir ydur wthellist til Fyrirgiefningar Syndanna; So opt sem hier giorid petta, dreckid pad i minna Minning.

ANNAR SPURNING.

Hvad stodar oss med soddan Hætti ad eta og drecka hier af?

Pad wtvijsa mier pesse Ordin sem hier standa: Fyrir Ydur giefst og wthellist til Fyrirgiefningar Syndanna. Pvi ad sonn veitist oss og giefst fyrir pessi Ordinn i Sacramentinu Syndanna Fyrirgiefning, eilijst Lijf og Sæluhiælp; Pviad hvar Syndanna Fyrirgiefning er, par er einnig Lijfed og Sæluhiælpinn.

PRIDJA SPURNING.

Hverniin kann lijkamleg Berging ad verka so mikla Hluti?

Berging Brauds og Vijns verkar pad i engann Mata, helldur pau Ordin sem hier standa: Fyrer ydur giefst og wthellist til Fyrirgiefningar Syndanna. Hver Ord ad eru hiæ lijkamlegri Bergingu, so sem Hofud Sticki i pessu Sacramenti: Hver sem pessum Ordum trwir, sæ odlast allt pad pau innehallda og uppæ hlioda, sem er Syndanna Fyrirgiefning.

Fioorda

FIODRDA SPURNING.

Hver neytir þessa Sacramentis maklega?

Ad fasta og sig likamlega þar til ad bwa, er ad soñu good ytri Sidsemi; En sa er sañarlega maklegur og velskickadur, sem Trwna hefur a þessum Ordum: **Fyrir ydur giefst og wthellist til Fyrirgiefningar Syndaña.** Enn hver sem ecki trwir þessum Ordum og efar þau, sa er Omaklegur, þviad þetta Ordid, **Fyrir ydur**, krefur fullkomlegrar Trwar i Hiartanu.

STUTT AGRIP

Þess Christilega Lærdooms, Ungum og Fafroodum til frekari Skilnings.

1.

Þar er alleina einn sañur Gud til, i þremur Personum Fadir, Sonur, og Heilagur Ande.

2. Þesse Prij-Eine Gud hefur skapad allañ Heimeñ so sem hañ og eiñig helldur honum eñ nu vid Magt, og stiirer honum.

3. Englarnir voru allir af Gudi skapadir, gooder og heilagir, eñ nockrer fiellu fyrir sina Ohlijdne fra Gude þeir ed kallast Diofiar.

4. Madurin var og eiñig skapadur af Gude an Syndar, eptir Guds Mind, til ad þioona honum.

5. Þesse Guds Mind var innifaliñ i nakvæmlegre Samlijkingu vid Gud, edur i soñum Vijsdoome, Riettlæte og Heilagleika.

6. I þessu Sakleysisins Estande var Madurin farsæll af þvi hañ lifde i Sameiningu med Gude, sem er sa hærste Goode.

7. Eñ vorir fyrſtu Forellldrar Adam og Eva lietu Diofuliñ fvijkia ſig til ad ſnwaſt iñvortis i Hiartanu frꝛ Gude, og utvortis til ad eta af heim forbodna Tries Averti.

8. Peſs vegna tapudu þau Guds Mind, i Stadiñ fyrir hveria ad kom Olsfulſins Mind, edur Lijking vid þeñan Guds Ovin. Skilningurin vard formyrkvadur, Viljen frꝛſnawiñ, og daudur til hiñs gooda, eñ hneigdur og ferdugur til alls ills.

9. Par med tapudu þau og eiñig þeirra Sælufulla Samfielagſkap med Gude, fiellu under Guds Reide, og urdu ſek tijmanlegs, andlegs og eilijfs Dauda.

10. Nu med þvi ad Adam og Eva voru ſꝛ Stofn af hverium allar Mañeſkiur hafa ſiñ Uppruna, þꝛ hafa þeſſer Fyrſtu Forellldrar gieted Børn epter ſiñe Mind, og ꝛſamt med þeirre mañlegu Nꝛtturu iñrꝛtt Syndena og Daudañ i alla ſijna Epterkomiendur.

11. Peſs vegna vantar alla Meñ, af Nꝛtturuñe til, Guds Mind, þañ medſkapada Vijsdoom og Heilagleika. Eñ i heñar ſtad fædaſt þeir med Uppruna-Syndeñe, andlega blinder, O-heilager og mootviliuger.

12. Ut af þeſſari medfæddu Uppruna-Synd flioota allar gisrañlegar Synder i Hugreñingum, Syrndum, Ordum og Verkum.

13. Sokum þeſſa eru allar Mañeſkiur i þeſſu vesæla Syndariñar Stande, af Nꝛtturuñe til, under Guds Reide, ſekar tijmanlegs, andlegs og eilijfs Straffs.

14. Frꝛ ſoddañ eilijfre Eymd gat eingeñ ſkapud Skiepna frelſad oſs.

15. Eñ Gud, ſem i frꝛ eilijfu ſꝛ þeſſa Mañkinſins allra ſtærſtu Neyd og Hørmung, hefur af O-forþientum Kiærleika hrærſt til iñelegrar Medaumkunar, og ꝛliktad, ad ſenda ollum Mañum ſiñ Eingietna Son, ſꝛ ed væri þeirra Endurlauſnare.

16. Peſſe Endurlauſnareñ, ſem heiter JEſus Chriſtur, var Verolldeñe loſadur ſtrꝛ epter Syndafalled, og

hann

hañs bitre og bloduge Daudi var i þvi gamla Teſtamentenu teiknadur og fyrirmindadur med Foornfæringum margra Puſund Dyra.

17. Lokſins i Tiimans Uppfyllingu var þeſſe Guds eilijfur Sonur fyrir heilags Anda Yfirſkyggingu gietiñ ann Syndar, og fæddur i Heimeñ af ſiñe Modur, hiñe heilogu Jomfrw Maria.

18. Peſſe vor bleſſade Endurlauſnare hefur þvi tvær Naatturur i einni Perſoonu, Guddoomlega og Mañdoomlega, ſo hañ er bæde Gud og Madur.

19. Epter ſijnu Embætte er hañ ſann einaſte Medalgaungare millum Guds og Maña, vor ædſte Kieñemadur Spaamadur og Konungur i tvofolldu Stande, Nidurlægingarehar og Upphafningariñar.

20. Med ſijnum heilaga Liſnade og fullkomiñi Hlijdni hefur hañ i vorn ſtad Logmaalid uppfyllt; Med ſiñi bitru Piinu hefur hañ wtſtaded Straffed fyrir oſs, og fundeð til Logmaalſins Bolvunar, bæde a Saal og Lijkama, einig timanlegs og eiliiſs Dauda, vegna vorra Synda, ſem honum voru i Guds Doome tilreiknadar.

21. Med þeſſare ſiñe Hlijdne og Piinu hefur hañ ſtillt til Fridar Guds Riettlæti, forlijkad oſs vid Gud, afrekad oſs Frelſe fraa Syndeñe og ollu illu, ſamt Riett til Sameiningar vid Gud, og alla Saaluhiaalp ſem þar af kiemur, og þañig alldeilis fullkomnad þad ſtoora Endurlauſnareñar Verk.

22. I Groſeñe var JEſus eige lengur efter ſiñ Dauda eñ til þeſs a þridia Deige, þa Fadereñ uppvakti hañ, og hañ ſiaalfur med ſtoorum Sigurdiñingar Krapte yfer ſijnum og vorum Ovinum uppreis fraa Daudum, auglijſande, ad hañ hefde betalad fyrir oſs Syndarehar Giallð, allt til ſijdarſta Penings.

23. Epter Upprijſuna er Chriſtur uppſtiigeñ til Himens, og hefur ſett ſig hia Guds hægre Hende, hvar hañ bidur fyrir oſs, og ſender oſs ſiñ heilaga Anda, ſo ad hañs

utvegada Sœluhiœlp kome oss til gooda.

24. Heilagur Ande kallar alla Meñ alvarlega til þessarar Sœluhiœlpar, og verkar kroptuglega fyrir Nadar-Medsleñ, (þad er) Orded og þau Tvo Sacramento; Sijn ir og eiñig vissañ Hœtt og Mœta; hvernig Meñ kuña ad odlast þœa afrekudu Sœluhiœlp.

25. Þesse Hœttur kallast Sœluhiœlpariñar Mœti, og er iñifaliñ i sañri Uñvendan til Guds.

26. Uñvendunariñar Partar eru Tveir, Hugar-Angrid og Trwiñ.

27. Angur og Tregi eru, ad þeckia riettilega af Logmœlinu sijna nœtturlegu Spilling, og giœranlegar Syndir, fiña sarlega til þeirra, og hata þær alvarlega.

28. Af soddañ Tilfiñingu siñar eigiñ Eymdar frañkiemur, fyrir Evangelium, Trwariñar Efterlœangan til Guds Nadar i Christo.

29. Þesse Trw frañbiidur sig sijnum Lausnara, og uñsadmar med storri Epterlœangan hañs dijrmœtu Forþienustu og Verdskulldan, sem siñ einasta Sœluhiœlpar Grundvoll.

30. Somu Trwar rietta Edle og Eigiñlegleiki er, ad hun strax augliser sig verkande i Kiœrleikanum til Guds og Nœungans, sem og eiñig i daglegri Hiartans Hreinsan

31. Hver sem þœa ecke mootstendur heilags Anda Nad, helldur lœtur sig leida til þessa Sœluhiœlplega Mœta, hañ uppvaknar af sijnum andlega Dauda, endurfœdest til þess Lifnadar, sem er nyr, odlast aptur þœa tspudu Guds Mind; Nytt Liods i Skilninginum, nya Syrnd og Krapt i Vilianum, nytt uñbreitt Siñi og Hiartalag. Hañ riettlœteſt, þad er, iklœdest Christi Riettlœte, frijast fraa Sekt og Straffe Syndariñar, med þvi Herradœme Syndariñar er þœa eiñig burtteked.

32. Hañ sameinast med Trwñi œa nij vid Gud, og odlast Hlutskipte i ollum þeim ometanlegu Nadar-Gœfum, sem Christur hefur utvegad.

33. Nu er hañ ordeñ sañarlegt og Sœluhiœlplegt Guds Barn, og hefur lifande Von uñ Himnarijkis eilijfa Arfleifd.

34. Nu fær hañ Guddoomlegt Kioos og Krapt, bœde til ad yfirviña pad Illa (so hañ syndgar ecke framar af œsettu Rœdi mooti Samvitskuñe) og til ad efterfilgia pvi Gooda af ollu Hiarta, so hañ leitar nu iduglega Guds Rijkis og hañs Riettlœtis, og fraungeingur œ Jorduñe med himnesku Siñe, og so sem fyrir Guds Augliti.

35. Nu hefur hañ sæña Huagun i ollum Mootgœngi; Oskum pess, ad Guds Rijki, sem er Riettlœti, Fridur og Fognudur i heilogum Anda, bijr i hañs Hiarta, iafnvel pootte pad oft og tijdum sie huled under Veikleika og Sturlan.

36. Eñ vilie hañ ecke tapa soddañ sijnu Sœluhiœlplegu Rœdar Stande, pa hlijtur hañ fyrir Trwna ad hlijfa i Christo, og lœta sier stioorna af hañs Anda.

37 Hañ hlijtur med iñilegre Bœn og Hiartans Alvorugiefne kostgiœfilega ad brwka pau Medol, med hverium hañs Trw kañ ad halldast vid Magt, og styrkiast, sem er Guds heilaga Ord og Sacrament.

38. Hañ verdur pa riett ad vaka, strijda og bidia mote Diofinum, Heiminum og Syndeñe, hverrar Efterleifar loda eñ nu vid hañ, eñ skulu uthreinsast æ meir og meir, med daglegre Endurnijan, og par œ moote Guds Mind meir og meir i honum uppreisast, so hañ lœte anglioosiega sia i sijnu Liiserne, ad hañ sem endurfœdt Guds Barn er nœskyldur pessum sijnum himneska Fodur, elske allt pad er hañ elskar, eñ hate allt pad sem hañ hatar, og allt pad sem Veralldeñ er full af; Nefnilega: Fijsn Augnaña, Gyrnd Holldsins, og drambsamt Liiserne.

39. Hañ hliitur daglega ad afneita sialfum sier og bera Krosseñ poliñmoodlega efter sinum Frelsara œ peim praungva Veige.

40. Hver sem bliifur stodugur œ pessum Veige alla

sina Liifs-Tiid, honum er Daudeñ uñ siider Abate og fullkomid Frelse.

41. Þvi hañ mun a efsta Deige uppriisa, ecke til Fordæmingar heldur til eilifs vegsamlegs Liifs, og einnar Ouvyleysanlegrar Sameiningar med Gude.

42. Eñ hver sem ecki vill eptir þessare Hialprædesins Nidurskipan medtaka og brwka Guds Nad, hañ er i sinu synduga Natturuñar Stande, verdur adskiliñ fra Gudi, og hlitur ad vænta Hlutskiptis med Diofl-um og hañs Arum i eiliifre Fyrirdæmingu.

UTSKJRJNG
CATECHISMI.

MJtt kiæra Barn, villtu eige giarnañ verda farsæll hier i Heime, og niovta sijdañ eiliifrar Sælu a Himnum?

Vissulega, ef eg ad eins giæte orded þad.

Villtu þa ganga þañ Veg, sem leider til þessa Takmarks?

Jaa, Ef eg giæte funded hann.

Trwir þu ad þar sie eiñ Gud til?

Jaa, þvi Heimurenn hefur eige gietad skapad sig sialfur, heldur hlijtur til hañs ad hafa vered nockur Ordsok, sem er Eldri og Edre enn allir Hluter; Og þad er su eilifa Vera, sem kallast Gud.

Trwer þu ad Gud rade fyrir eiliifre Sæluhialp?

Vissulega, þvi hañ er yfir ollum Hlutum.

Trwer þu ad Gud uñe hier eiliifrar Sæluhialpar?

Ad

Ad Vijsu, þvi hann er einn goodur Gud.

Mun Gud vilia vijsa þier Veg til eilijfrar Sæluhiælpar?

Ad Soñu, þad kañ eige ad bregdaſt.

Med hverju viisar Gud þier og mier þeñañ Veg?

Med ſijnu Heilaga Ordi.

Hofum vier þa þetta Guds Ord vor æa medal?

Jæa, i Heilagre Ritningu, ſem kallaſt Biblia.

† Hefur Heimureñ ætiid haft Guds Ord?

Jæa, þvi æadur enn Moyſes var æa Dogum hofdu Menn Guds Ord fyrir Gudlegar Opinnberanir og Munnlega Underviiſan þeirra gomlu Forfedra, fræa Kyni til Kyns; Enn i Letur var þad eigi fært, fyrr eñ Moyſes byriade þad ad giora.

Hver hefur ſkrifad Bibliuna?

Þeir Heilogu Spæmenn, Gudſpiallamenn og Poſtular.

Eñ voru þeſſer eige Meñ?

Vijſt voru þeir Menn.

Hverniñ eru þa þeirra Ord Guds Ord?

Þvi Ande Guds blies þeim i Briooſt, allt, hvad, og med hverium Ordum þeir ſkylldu þad ſkrifa.

2. Timoth. 3. 15. 16. 17. Med þvi þier er kuñug Heilog Ritning allt i fræa Barndoome, þa kañ hun ad underviiſa þier til Sæluhiælpar, fyrir Trwna æa Jeſum Chriſtum. Þviad all Ritning af GUde INNgieſiñ er nytſamleg til Lærdooms, til Uiñvendunar, til Betrunar, til Leidriettingar i Riettlætinu, ſo ad Guds Madur ſie algior, og til alls goods Verks hæfilegur.

2. Pet. 1. 21. Þar hefur eige eñ nu nockur Spædoomur, epter Mañſins Vilia, fraſiſluttur verid, heldur af HEilogum ANda tilknwdir hafa þeir Heilogu Guds Meñ

Salad. Sia Matth. 10. 19. 1. Cor. 2. 13.

† Hvar af kañ Madur ad vita, ad þesse hin sama Riting sem vier hafum, sie þad saña Guds Ord?

Af imislegum Hlutum, so sem af Gydinga, Tyrkia og annara eldstu Þiooda Samsinningu, þvi þeir vitna til þess sama Ords; Einnig af Samhlioodan Skrifaranna, Uppfylling Spadoomaña, Stadfesting margbattadra Krapta-Verka, og, ad sijdurstu, af þeim ofluga Fraingangi, sem þetta Ord hefur haft, fyrir utann Kwgan og Mañlega Magt, og þad mitt i þeim bloodugustu Ossoknum, i hverium so margar Þusunder Pijslar-Votta hafa iñsiglad þennann Sannleika med þeirra Bloode.

† Hvad skal sa gisra sem cñ nu eige trwir þvi, ad Ritningiñ sie Guds Ord?

Hann skal leitast vid ad hlijdnast Ordinu og giesa þess Verkan Rwm i sinu Hiarta; Þa mun hañ verda þess fliott var, ad þad hefur eina yfirnattурlega og riett Guddoomlega Dad, Krapt, Lif og Anda i sier, til ad upplijsa, saamfæra, hugga, upporfa og cavijta Samvitskuna.

Joh. 7. 17. Ef sa er nockur sem gisra vill hanns Vilia hañ REyne HVert þesse LVerdoomur er AF GUde, eda hvert eg tala af sialfum mier. Sia Ps. 50. 23.

Eigum vier þa Vafalaust ad medtaka H. Ritning fyrir eina, rietta, vissa og fullkomna Regiu og Mælipraad vorrar Trwar og Fraiñserdis?

Vissulega ___ Luc. 16. 29. Peir hafa Moysen og Spameñina: Heyre þeir þeim. Joh. 10. 31.

Meiga Meñ þa ecke grundvalla sijna Trw a, og haga sinu Fraiñserde eftir þeim Opinberunum, sem gisrast fyrir

ir utañ þau Medsl, sem Gud hefur tilsett, eda ad Draumum, eigeñ Skinsemdar Þootta, añarra Maña Mindugleika og Efterdæmum, gomlum Meiningum, Maaltækinum, Samkomulage, og Sidvana, edur nockru þvilliku?

Ney, eingenn sonn Trw nie Hlijdni verdur ad slijku grundvollud, helldur Hiad-Trw, Gudleysi og uppfundenn Dyrkun af eigenn Þootta, sem Gude er þvert ad motti.

Gal. 1. 8. Eñ þo ad eiñig vier edur Engill af Himni predikade ydur Evangelium Þdruvijs EÑu; VÞer HÞfum ÞRedikad YÞur, sa sie bølvadur.

Matth. 15. 9. Ad ÞNiitu Þjoona þeir mier, ad medañ þeir kieña þær Kieñingar, sem ecki eru añad eñ BÞdord MAña.

Hefur Guds Ord eñ nn fleyre sierdeilis Eigiñlegleika fram yfir Mañana Ord?

Jad, nærst þess Guddoomlega Þbrygdalegleika, Krapti og Fullkomlegleika (sem adur er sijnt) hefur þad eina sierdeilis Birtu i sier, til ad upplijsa oss, af Naatturuñe blindar Manneskiur.

Vs. 119. 15. ÞJTT ÞRd ER LAmpe Foota miña, og LJoos ad miinum Vegum

Er þo ecke Biblian myrk og vandskiliñ fyrir Einfallda og Fafrooda?

J ollu þvi sem Monnum er naudsynlegt ad vita sier til Saluhialpar, er hun noog skijr, fyrir alla þa, sem hafa hana uñ Hond riettilega, hvert þeir eru Leik-Menn, Lærder, edur Lærdir.

2. Tim. 3. 15. (16.) 17.

Hvernig hefur Madur Guds Ord riettilega uñ Hond?

Þegar Madr andvarpar, fyrst til Guds uñ hans H. Anda Upplijsing; þar nærst les Guds Ord m;

goodre Gaumgiæfni, og þeinkir eptir hvi alvarlega, med fwsum Asetninge ad lifa eptir Ordinu, og hlidnast hvi i sijnum Verkum og Framferde: Þegar Madur leitar epter ad sedia Hwngur Sœlar sinar, eñ eigi sijna holdlega Forvitni þar med; Og ad sijdurstu, þa Madur rœngfærir eige Ordaña Meining epter sijnum eigeñ Syrndum, helldur leitar þar i einlœglega epter þeim Sañleika, sem þienar til Gudhrœdslu, og ransakar þar eptir sitt eiged Hiarta.

Joh. 5. 39. 40. Cap. 7. 17.

Sietur Madur af sinni eintoomre Skynseme skilid og vtlagt Ritningúna sier til Sœluhiœlplegrar Peckingar?

Ney, hvi vor Skinsemi er af Syndeñe fordisrsud. 1. Cor. 2. 14. NAtturlegur MAdur SKyniar ECkert af Guds Anda, hvi þad er honum Heimska, og hañ fær þad ei peckt, hvi þad hlijtur andlega ad dœmast. Eph. 1. 17.

Af hverium œ Ritningiñ ad lesast?

Af ollum Mañum; Og þar fyrir ei alleina af þeim sem kieña, helldur og so af Tilheyrendunum; Ecki einasta hafa allir Leyfi og Riett til þess ad lesa Ritninguna, helldur er þad ollum bodid, sem ein Skylda. Jœ, þad er i sœlfu sier eiñ Guds Velgiorningur, sem hver eiñ Christiñ Madur œ ad fœra sier med Packlœte og Fognude kostgiœfilega i Nit, sier til tijmannlegrar og eilijfrar Velferdar.

Post. G. B. 17. 11. og 2. Tim. 3. 15. Joh. 5. 39. 40.

Hverneñ sundurskiptist Heilog Ritning?

I Gamla Testamentid, sem Spœmennirnir hafa fyrir Christi sijnilegrar Hiervistar Daga œ Hebresku ritad, og þad Nya Testamentid, sem af

Gud-

Gudspiallamoñum og Postulum er i Grisku Mæli skrifad epter Christi sijnilegrar Hiervistar Daga, og hvertveggia sijdañ utlagt æa vorra Landa Tungumæl, ollum Moñum til Jdkunar og goodra Nota.

† Upptel mier Bækur Gamla Testamentisins?

Nofn og Tala peirra, sem Meñ eru vanir i Predikun og Lestre ad vitna til, eru i rietttri Rod sem eftirfilgir: Fim Mosis Bækur, Josuæ Book, Doomaraña Book, Ruths Book, tvær Samuelis Bækur, tvær Kongaña Bækr, og tvær Chronicu Bækur, ein Esræ, ein Nehemiæ, ein Esters, og ein Jobs Book, Hundrad og Fimtiju Psalmar, flestir ordtir af David Konunge; Priær Bækr Salomonis, kalladar Ordskvidir, Predikari, Lof-Kvædi; Spæamen peir stærri Fiorir, nefnilega: Esaias, Jeremias, Ezechiel og Daniel; Spæamen peir smærri Toolf, sem eru: Hoseas, Joel, Amos, Obadias, Jonas, Micheas, Nahum, Habacuk, Zophonias, Haggeus, Zacharias, Malachias.

† Mier sijnest sem hier vanti nockrar af peim, sem eg fiñ po i miñe Bibliu, so sem eru Tobiæ og Judiths Book, Spekiñar Book, Sirachs Book, Baruchs Book, pær stuttu Historiur uñ Susañu og Drekañ i Babylon, Maccabeorum Bækur og Manasses Bæn.

Pessar sijdurstu eru eigi sem hinar adrar Canoniska edar Regluligu Bækur af Guds Anda innblæsnar; Helldur nefnast pær, til Adgreiningar fræa hinum, Apocryphiskar, edur hulldar Bækur, pvi pær eru eigi sama Gylldis og Mindugleika, jafnvel pootr pær hafi inni ad hallda nockrar good-

ar

ar Lærdooms-Greiner.

† Hveriar eru Bækur þess Nija Testamentis?

Þeir Fiorir Gudspiallamenn, Matthæus, Marcus, Lucas og Johannes, Postulanna Giorninga Book, og þeirra Pistlar, edur Sende-Brief, Nefnilega: St. Pauls, Einn til Romverja, Tveir til þeirra i Corintho Borg, Einn til Galatas, Einn til Ephesios, Eiñ til Philippenses, Einn til Colossenses, Tveir til þeirra i Tessalonica, Tveir til Timotheum, Einn til Titum, Einn til Philemonem, Eiñ til Ebræos: So og lika Sio almeñilegir Pistlar hins Postulaña, Nefnilega; Eiñ St. Jacobs, Tveir St. Peturs, Prijr St. Johañis, Einn St. Judæ, og Lokins er hin sidarsta Book Bibliuñar, Opiñberaner Johañis. Allar þessar eru fyrir utañ nockurskonar Medol innblæsnar af H. Anda.

Hver er Kiarne og Jñihalld allra Bibliuñar Booka?

Það er sæa vigtuge Sañleike; Ad JEsus er Christur, Vegurinn, Lijfid og Sannleikurin, til Sæluhialpar ollum Trwudum Sælum.

Joh. 20. 13. Eñ þesse (Teikn) eru þvi skrifud, ad þier trwed, það JEsus Sje Christur Sonur Guds, og ad þier skulud hafa Lijfid, sem trwid, i hans Nafni.

Hver Mismunur er æa Lærdoomum, i þvi Gamla og Nija Testamenti?

I Gamla Testamentinu vitnudu Spæmeñirnir med Spadoomum og Fyrirmindunum uñ Christum sem koma skylde; Enn i þvi Nya Testamentenu vitna Gudspiallamennirnir og Postularnir

er med liooſum og ſkilmerkilegum Ordum um̃ hañ, þar þegar i Heiminn komenn.

Nu þar Bibliañ er ſtoor Book, hvernig gieta þar þeir Ungu og einfolldu funded þeña Ritningareñar Kiarna?

Þeir kuña i fyrſtu ad hiælpa ſier vid Saaluga Doct. Luthers Cathechiſmum.

Hvad er Catechiſmus?

Hann er ein lijtel Biblia, eda ſtutt Agrip af Guds Orde, um̃ þad, hvad vier eigum ad trwa og giora, i Spurningum og Andſvorum fram̃ſett.

† Hvad hefur Lutherus ſett, fyrir framañ hvern Part Catechiſmi til Uppbiggelegrar Amiñingar?

Þeſſe Ord: Hvernig ſierhver Hwſs-Fader ær einfalldlega ad uppfræda ſitt Heima-Foolk.

Er þad þar Skyllda allra Hwſs-Fedra?

Jai Viſſulega: I Fimtu Bookar Moſis Cap. 6. v. 67. ſeiger Gud.

Þeſſe Ord, ſem eg biid þier i Dag, ſkalltu leggia uppa Hiartad. Og þu ſkallt brijna þau allt jafnt fyrir Bornum þinum, og ræda um̃ þau, nær ed þu ſitur i þinu Hwſi, og nær ed þu geingur um̃ fariñ Veg, nær ed þu leggur þig nidur, edur ſtendur upp.

Eru marger Hofud-Partar Catechiſmi?

Fim̃; Af hverium ſær fyrſte hliodar um̃ Guds Tiu Laga Bodord; Anar um̃ Trwariñar Hofud Greiner: Pridie um̃ DRottiñlega Bæn: Fioorde um̃ Sacramentum Skijrnareñar: Fimte um̃ Sacramentum Altariſins: Þar epter ſilgir Hwſs-Tablañ, ſem in̄ihelldur hvers Man̄s Skylldu efter han̄s Stande, og fin̄ſt hun hier in̄færd i fioorda og ſiotta Bodorde.

Verd-

Verdur þetta ecke i færre Ordum iñibundeð?
Ad vijsu, þvi allt þad sem Fræden iñihallda, hlijder añadhvert til Logmaalenu edur Evangelio.

Hvad er Logmaaled?
Logmaalid er sa Lærdoomur, i hverium Gud sijnir oss sitt Riettlæte, kieñir oss, hvilijkum oss byriar ad vera, hvad vier eigum ad giora, og Ognar oss, ef vier laatum þad Ogiort, edur giorum þar þvert a mooti.

Hvad er Evangelium?
Evangelium er sa Lærdoomur, i hverium Gud sijner oss sijna Naad og Myskunsemi i Christo, og tilbijdr oss hana; Kieñir oss hvad vier eigum ad trwa, og heitir þm Naad er hlijdnast honum i Trwñi.
Hvad merkir eigiñlega þetta framande Ord Evangelium?
(Þad merkir) gledelegañ Bodskap.
Hvar er hendlad i Fræbunum uñ Evangelium?
I Fioorum þeim sijdare Hofud-Portunum.
Hvar er hendlad i Fræbunum uñ Logmaaled?
I Fyrsta Partenum.

Fyrsti Parturiñ.

(Hvernig eiñ Hwss-Fader og Hwss-Mooder a undervijsa einfalldlega sijnu Heimilis-Foolke)

Uñ Logmaalid.

Hvad margfalldt Logmaal wigaf Gud i gamla Testamentenu?
Þrennslags, sem var fyrst Ceremoniu edur Kyrkiu-Logmaal, annad þad Veralldlega Dooma og Valldstioornar Logmaal, þridia Sida-Logmaaled, edur

edur þad almeñelega Logmæl, uñi Kiærleikann og Framferde Lifnadarins.

† Helldst Cerimoniu edur Kyrkiu-Sida Logmælid enn nu vid?

Ney: Þess Ceremoniur og Fornfæringar voru eige nema Evangeliskar Fyrirmindaner uppa Christum, sem hefur afmæd þær med sinne Hingadkomu. Col. 2. 16. 17. Ebr. 10. 1.

† Helldst Valldstioornar Logmæl Gydinga eñ nu vid?

Ney; Þad var eins og Ceremoniu Logmælid, giefid Gydingum alleina uñ visseñ Tijma; Eñ nu er sierhverium Christnum Mañi vijsad til þeirra Laga, sem brwkast i Landinu, og hañs eiged Yfervalld wtgiefur. Rom. 13. 1.

Bliifur þa Sida-Logmælid, edur þad almeñilega Kiærleikans Logmæl, ei helldur leingur vid Magt?

Visslulega; Þvi þad Logmæl er bygdt a Natturu Guds, sem riettlæt er og heilog; Og þar fyrir er i þvi innifalinn Guds oraskannlegur og stadfastur Vilie uñ alla Menn a ollum Tijmum, sem er Elskann til Guds, siælfs sijns og Næungans.

Hvernig hefur Gud opiñberad þetta sitt Logmæl og Oraskaūlegañ Vilia?

Hañ hefur i Skopuniñi iñskrifad þad i allra Manna Hiortu, og þvi kallast þad Natturu Logmæl. Rom. 2. 15.

Hefur Gud þa ei med odrū Moti opiñberad sitt Logmæl?

Jw, hann hefur og so utgiefid þad sijnilega, og skrifad utann a tvær Stein-Toblur.

Hvar gaf Gud ut Logmælid?

A Fiallinu Sinai med Reidarþrumum og Eldingum, til Merkis um hanns brennande Vandlæti vid þa sem þad yfirtroda.

Kunum vier verda Sæluhoolpner fyrir þetta Logmaal?

Ney; Þvi sijdann Syndafallid gietur þad eingin fullkomlega halded.

Rom. 8.3. Hvad Logmaalinu var Omsgulegt, (med þvi þad veiktist fyrir Holdid) þad gisrde Gud og sende sin Son.

Gisrir þa Logmaalid oss eckert Gagn?

Ad vijsu gisrir þad oss stoormikid Gagn

2. Tim. 1. 8. Vier vitum þad Logmaalid er gott, ef nockur tiidkar þad riettilega, (þad er, so sem þvi hæfir ad brwkast).

Hver er sw rietta Logmaalsins Nitsemd?

1.) Saunfærir þad þa Jdrunarlausu um Syndir þeirra, og Guds Reide i giegn Syndenne.

Rom. 3. 20. Fyrir Logmaalid kiemur Vidurkienning Syndarinar.

2.) Preinger þad og rekur epter þeim Ydrande ad flija til Christum, og leita Trausts hia honum.

Gal. 3. 24. Logmaalid er vor Typtunar-Madur til Christum.

3.) Undervijsar þad þeim Trwudu, hvad þeir skulu gisra og lata O-gisrdt.

Ordskv. B. 6. 23. Bodordid er Skridlioos og Logmaaled er eitt Ljoos, og Hirting Tiptunarinar er Liifsins Vegur.

Eru þa þeir trwudu Logmaalinu undervorpnir?

Ney: Ecki Logmaalsins Kwgan og Bolvan, þvi þar fra hefur Christur þa endurleyst.

Rom. 6. 14. Þier erud Eigi Under Logmaalenu, heldr, ur under Nadeni.

I.

1. Tim. 1. 9. Vitande þad, ad hinum Riettlæta er eckert Lögmæli sett.

Er þa eiñ trivadur Christeñ Madur ecke skyldugur ad lifa eftir Lögmælinu?

Jw, vissulega.

Rom. 3. 21. GJörum vier þa Lögmæled ad Engu, fyrir Trwna? Fiærre sie þvi, heldur uppreisum vier Lögmælid.

† Hvernig æ eg þa ad skilia þetta?

Adgiæt þetta tvent: Sierhvor riett trwadr Christinn Madur er frij fræ Lögmælsins Bolvan og Kwgan, eñ ei fræ þess Hlijdne; Þad er: Hañ giorir þad ad sonnu sem Lögmælid utheimtir, enn þo eigi vegna Þvingunar Lögmælsins og Otta fyrir þess Bolvan, heldr sokum þess, ad Kiærleike Christi knyir hañ þar til: Og þa hañ af Breiskleika misgæir sijn oviliande, hæfir Lögmælsins Bolvan hañ olldungis ecke, þvi hañ er i Christo. Rom. 8. 1.

Er Lögmælid þa ænægt med ytre Verkeñ?

Ney, Lögmælid er andlegt, og utheimtir þvi allann Manninn, med Lijkama, Sæalu, Siñi, Tilhneigingum, og ollum Krostum.

Rom. 7. 14. Þvi vier vitum þad, ad Lögmælid er Andligt, eñ eg em Holldlegur, under Syndena selldur.

Hvernig sundurskiptist Guds Lögmæl?

I Tvær Töblur, af hverium su fyrri iñihelldur Þriu, eñ hin seinni Sio Bodord eda Skipaner.

Hvert er Lögmælsins sijttsta Jñihald?

Eckert añad eñ Kiærleikurin til Guds, vor sæalsæra og Næungans; Þvi eg giori ogiarna æ möti þeim sem eg elska.

Rom. 13. Þvi er nu Elskan Logmalsins Uppfilling.
1. Tim. 1. 15. Sliña Bodordsins er Kiærleikurin af hreinu Hiarta, og af goodre Samvirsku, og af omeingadri Trw. 1. Cor. 13. 1. 2 3.

Uñ Fyrri Bodorda Tobluna.

Hvad er Jnnhald Fyrri Bodorda Tobluñar?

Kiærleikurin til Guds, sem kienir mier alla mijna Skylldu vid hann.

Lue. 10. 27. Elska skalltu DDottin Gud þin af ollu HJarta, og af allre DNd, og af ollum MÆtti, og af ollu Hugskoti.

Ut af Fyrsta Bodordinu.

Ad hverju ma eg ad giefa Giætur i þessu og odrum Guds Bodordum?

Ad tvennu, sem er; Ad þvi Vonda sem er bannad, og þvi gooda sem þar i moot er skipad.

Hvad er þad vonda sem i þessu Bodorde er bañad?

Ad fremia Afguda Dirkan.

Hvad er Afgud?

Allt þad sem Madur dirkar, ottast, elskar, og treyster ma, i Stad þess einasta sanna Guds.

Hvernig verdur þesse Afguda Dirkan framiñ?

Añadhvert, so miked beri ma þvi, edur lijtid beri ma.

Hver er sw Afguda Dirkan, sem mikid ber ma?

Þegar Madur tilbidur Sool, Tungl, Stiornur, Engla, edur heilaga Meñ framlidna, þvert i moti Guds Orde.

Es. 42. 8. Eg er DRottin, þad er mitt Nafn, og mijna DYrd vil eg EJngum odrum GJefa, nie mitt Lof Afgudunum.

† Eñ ma Madur ecki tilbidia þañ sanna Gud i einu Bijlæte

læte, og meina til sialfs hañs?

Ney, Gud er eiñ Ande, og hverier hañ tilbidia, þeir skulu tilbidia hañ i Anda og Sañleika. Joh. 4. 24.

† Mœa Madur ecke bidia Englana, edur helga dauda Menn, ad bidia fyrir sier til Guds?

Ney, þvi Gud vill alleina tilbedenn verda. Drottiñ Gud þiñ skallt þu tilbidia, og honum einum þiona. Matt. 4. 10.

Þar ad auker þad og so til forgiefins, dviad Abraham veit ecke af oss, og Israel hañ þecker oss eige. Es. 64. 10.

Hvernig er framiñ Afguda Diirdkan so liited ber œa?

Þegar Elska Otte edur Traust Hiartans snijst fra þeim lifanda Gude, og adhyllist framar adra Hluti eñ Gud, edur eins miked sem Gud.

Hvad margslags eru leinileger Afguder til, sem kuña stela vorum Hiortum fraa Gude?

Ad soddañ Afgudum kuñum vier ad giora añadhvert oss sialfa, edur adra Menn, edur adrar skapadar Skiepnur, ellegar utvortis Guds Diirdkan odur og Diesfulinn.

Hvernig giorir Madur sialfañ sig ad Afgud?

Þegar hañ hefur ofmikla Elsku œa sialfum sier, leitar einkis utañ þess sem hañs er, og stundar mest efter siñe eigeñ Vegsemd, eiginn Vilia, eigeñ Gagni, og eiginn Esterlæte, hvers vegna hañ hirder hverki um Gud nie Nœungañ, og skiedur þetta fierdeilis.

1.) Med eigenn Hroosan.

Hvad hefur þu, þad þu hafir eige medteked? Eñ fyrst þu hefur þad medteked, HVad HRoosar þU þEr þA, sem saa þad eige hefde medteked. 1. Cor. 4. 7.

2.) Med Siersinni edur Siaalfræde.

O hlidne er GAlldra-Glæpur, og ad vera þverbrotiñ er Afgauda-Dijrdkan. 1. Sam. 15. 23.

3.) Med eigenn Hellds-Lyst og Gyrndum.

Marger gaanga sem Oviner Krossens Christi, hverra Æfilok er Fyrirdæmingiñ, hverra GUd MAgeñ er, Phil. 3. 18. 19.

Er þa all siaalfs Elska Afguda Diirdkan?

Ney, eigi utañ sw sem er Oskickañleg og maatalaus, hver ed metur sig meir enn Gud, og vill eige giorast honum af Hiarta undergjefiñ, og kañast vid ad Maañeskiañ siaalf er eckert, enn siaalfur Gud saa ædste Goode.

Hvernig kañ Madur ad gisra adra Meñ ad sinum Afgud?

Þegar Madur af Ohæfilegri Hrædslu fyrir þeim, edur Elsku og Trauste til þeirra, annadhvert vanrækir þad Gooda, edur giorir þad Vonda.

Jer. 17. 5. Bolvadur er saa Madur sem hefur sitt Traust aa MAñinum, og SEtur HOlded fyrir SJñ ARm, og i burtvikur fraa DRottne med sijnu Hiarta.

Hverniñ kañ Madur ad gisra adrar Skiepnur ad sinum Afgudum?

Þegar Madur hefur so miked Yndi af þeim, ad til þeirra dregst su Hiartans ædsta Glede, Huggun og Traust, sem Madur skyllde aa Gud setia; Hvad sierdeilis er ad siaa aa þeim augiornu, sem under eins vilia þiona Gude og Mamon, og kallast þvi Skwr-Goda Dijrdkarar.

Eph. 5. 5. Þvi þad skulud þier vita, þad eingeñ Frillulifis Madur edur Ohreiñ, edur augiarn, hver ad er Skwrgoda Diirdkari, hefur Arfstku i Riike Christi og Guds. 1. Tim. 6. 17. Riikum þessaraz Veralldar biood þu, þad

þeir

þEir SJeu EJge MJkil-lætir, og leggi einga Von uppa þeña fallvallta Riikdoom, helldur uppa lifanda Gud.

Hvernig kañ Madur ad fremia Afguda Diirdkan med utvortis Guds Pioonuſtugiørd?

Þegar Madr midt i ſinu Jdrunarleyſe ſetur fauviſlegt Trauſt uppa Kyrkiu-Ferder, Altaris Gaungur, Skriftamaal, Almuſur, Bænagiørdir, Saungva, Leſtra, og þeſshattar Verk, ſem good eru hiaa þeim einum ſem eru Ydrande, enn hiaa Hræſnurum eru þau einkis verd.

Jer. 7. 4. 5. TReiſted ecke uppa Lygena, þa þeir ſeigia: hier er Muſtere Drottins, hier er Muſteri Drottins, hier er Muſteri Drottins, helldur þa bAEted yDvarn LJfnad og Athæfi.

Eſ. 1. 15. Þo ad þier UTbreided yDar hEndur, þa byrge eg þo miin Augu fyrir ydur, þviad yDar hEndur ERu FUllar af Bloode.

† Er þar nockud ſem hefur Snert af Afguda Diirdkan i vorri opiñberre Guds Pioonuſtugiørd?

Eckert, ſem i ſiaalfu ſier maa ſo kallaſt; Enn med Misbrwkaniñi kunna allar Skiepnur ad giøraſt ad Afgudum, ſem aadur er ſagt.

Hvad kiennir þa Mønnum til ſoddañ Ogudligrar Misbrwkunar?

Þad giørir einkanlega Andvaraleyſe, ſem ætlid vill hafa eitthvad ſier til Aſtudnings; Þvi þegar Samvitſkañ fordæmir hinn Ogudlega og vill eige ſnwa ſier til Guds ſtaalfs, ſnijr hann ſier þeſs fliottar med ſitt Trwnadar Trauſt til Skriftaſtoolſins, Altariſins, og wtvortis Athafna, og leitar þar iñi Huggunar og Trauſts fyrir ſina saurugu Saalu; So ad

Þad, sem i sialfu sier er skadlaust og gott, verdur honum ad einum Afgudi; Þad er: Þad hindrar og helldur honum fra þeirre riettu Guds Dijrdkun, sem skie a i Anda og Sannleika, þar sem þessir Hlutir ættu þo ad styrkia hann til hennar.

Luc. 13. 26, 27. Þa munud þier hefia upp ad seigia, vær hofum ETid HJa Þ Jer og druckid, og a STrætum VOrum KJender þu. Eñ hañ mun seigia; Eg seigie ydur, þad eige þecke eg ydur, hvadañ þier erud; Farid fra mier allir þier Jrkgisrda-Menn.

Kañ Madur og so ad gisra Diofuliñ ad sinum Afgud?

Ja, aller þrælar ester Synda-Þrælar eru lijka Diofulsins Þrælar, og hañ þeirra Gud og Herra.

2. Cor. 4. 4. Gud þessarar Veralldar hefur forblindad Hugskot vantrwadra, Rom. 6. 16.

Vier hofum heyrt þad Vonda sem oss er bañad; Seig mier lika þad Gooda, sem oss er boded i Fyrsta Bodordinu:

Vier eigum yfir alla Hlute fraṁ Gud ad ottast, hann ad elska, og a hann einn ad trwa.

Alijtur þa Gud ei nkanlega vort Hiartalag til sijn?

Ja, þvi hann seiger:

Ordskv. B. 23. 26. Gief mier, Son miñ, Hiarta þitt.

Getur nockur ottast, elskad og treyst uppa Gud rettilega, medañ hañ eige riett þecker hañ?

Ney, þad er Omsgulegt; Eñ ef vier þeckium hañs Riettlæte, þa Ottunst vier hañ; Ef vier þeckium hañs Giædsku, þa elskum vier hañ; Og ef vier þeckium hanns Almætte, þa treistum vier honum og trwum a hann.

Þetta vita Raunar flestaller Menn um Gud, munu þeir þa og so ottast, elska og treysta uppa hañ?

Nei, þvi flestra Þecking er daud og Kraftalaus

1. Joh. 2. 4. Hver ed seiger: Eg þecki hañ, og helldur ecke hañs Bodord, sa er Liwgare, og i þvilijkum er eingiñ Sañleikur.

Hvilijk er þa sw rietta lifande Guds Pecking?

Sw sem kiemur vorum Hiortum til ad elska Gud, og bligdast vid ad giora nockud þad sem Jllt er i hanns Heilogu Naalægd.

1. Joh. 2. 3. Par af vitum vier, þad vier þeckium hañ, ef ad vier vardveitum hañs Bodord.

Er ecke best ad vera i sijnum Einfalldleik?

Vissulega, enn ecke i Vankunnattru og Blindne.

Rom. 16. 19. Jeg vil ad þier sieud VJtrir uppa hid GOOda, og EJnfallder uppa hid Vonda.

Hvad er su saña Einfelldni?

Ad Madur med Trwñe medtake eins allt fyrir trwanlegt, þad sem Madur er viss uñ ad Gud hafi opinnberad, og þad an þess ad hnijsast þar i med sijne holldlegre Skinseme.

Hverju orkar nu su saña Guds Pecking?

Hun orkar þvi, ad Madur vijst ottast elskar og treystir uppa Gud, þann sem hann riett þecker.

Hvad er ad Ottast Gud?

Þad er ad blygdast i Hiartanu fyrir Guds allrahelsgustu Hatign, so Madur sie kvijdande og hræddur fyrir ad uppvekia hañs riettferduga Reide med nockri Synd.

Matth. 10. 28. HRædest eige þa sem Lijkamañ oflijfa, og Saalina gieta ei lijflatted, helldur HRædest þañ fram-ar, sem Saalu og Lijfe gietur TOrtijnt i Helvite.

Phil. 2. 12. Verked ydar eigeñ Saluhialp med UGG og OTTa.

Er margslags Guds Otti til?

Tveñſlags, Prældooms Otti, og Sonarlegur Otte.

† Hvad er Prældooms Otte?

Pegar Madur ottaſt Gud vegna Straffſins alleina, enn hefur hverke Elſku nie Trauſt til hanns.

1. Joh. 4. 28. HRædſla er EJai I KJærleikanum, helldur utdrijfur fullkomlegur Kiærleike Hrædſluna, þviad Hrædſlañ hefur Kvol, eñ hver hañ hrædeſt, ſa er ecke fullkomlegur i Kiærleikanum. Job. 15. 20.

† Hvad er Sonarlegur Otti?

Pegar Madur af Elſku til Guds, er kvijdande fyrir ad giora honum nockud a moote, þott hañ ætte ſier eige nockurs Straffs ad vænta.

1. Moſ 39, 9. HVernig Ma EG GJora ſo miked Ohæfu Verk, og ſyndgaſt a mooti Gude?

† Hver af þeſſum tvofallda Otta finſt hia Riettchriſtnum?

Sa Sonarlegi Otteñ tilheyrir þeim eigennlega, ſo ſem Guds Bornum; Þo blandaſt hañ oft med nockru af Prældooms Otta, ſierdeilis a Freiſtingar Tijmanum.

Rom. 8, 15. Pier haſid eige medtekid Prældooms Anda ſo þier þurfid aftur ad ugga uñ ydur; Helldur hafed þier medteked eiñ OSkabarna Anda, fyrir hvern vier kollum, ABBa, elſkulegur Kater.

Matth. 8, 26. Hvad hrædeſt þier ſo, þier Litiltrwadir?

Hvar af þecker Madur eina Gudhrædda Mañeſkiu?

Þar af, ad hun hatar og fordaſt Syndina, ſem ſiñ ſtærſta Ovin, og ølldungis fær ecki af ſier, ad giora þad ſem Illt er af Aſtninge.

Ordſk. 8, 13. OTTe DRotteñs HAtar þad Illa.

Eru þeir aller Gudhrædder, ſem leſa, bidia og ſijugia miked?

Ecke alltijd, þvi þeir eru til, Hverier ed hafa YFirlit

Gud-

Gudlegs Athæfis, eñ þess KRafte afneita þeir. 2. Tim. 3.

Af hverju hefur su sæna Gudhrædsla sín Uppruna?

Af Trwñi og Kiærleikanum, sem verkar soddañ Umhyggiu fyrir því ad þocknast þeim æstwdlega Fodur.

Hvad er það, ad elska Gud?

Það er, ad oss þyke mikid til hanns koma, og oss innilega langi eftir honum, leitum í honum vorrar riettu Glede og Unadsemdar, og giefum oss alldeilis æ Valld hañs þægelegum Vilia.

Psal. 18. 2. HJartkiærañ hefi eg þig DRottiñ, miñ Stirkleike.

Psal. 73. 25. 26. Nær eg hefe ad eins þig, þá hyrde ieg eckert uñ Himin og Jord, þo ad eiñig mitt Liif og Sael vanmegnist, þá ERtu þo GUd alla Tijma MJtt HJartans TRaust og mitt Hlutskipte.

Ps. 42. 2. 3. Lika sem það Hiorturiñ kallar eftir fersku Vatni, so kallar miin Sæla, Gud, til þiin. Miina Sael hana þYrster eftir Gude, eftir þeim lifanda Gude, hvenær mun eg þangad komast, ad eg sie Guds Andlit.

Hversu miog eigum vier ad elska Gud?

Yfir alla Hlute framñ, því hañ er það æðsta Gooda. Matth. 10, 37. Hver hañ elskar Fodur og Modur meir eñ mig, sá er miin eige verdugur. Sia Luc. 10. 27.

† Kañ Madur þa ei bæde elska Gud og Heimsins syndugt Hættalag?

Nei. 1. Joh. 2. 25. Eige skulud þier Heimiñ elska, nie neitt það í Heimenum er, EF NOckur ELskar HEimiñ, J HJnum ER ECKi KJærleiki Fodursins.

† Hvers vegna eigum vier ad elska Gud?

Fyrst, vegna þess hañ er fullkomlega goodur í sialfum sier; Þar nærst af því, hañ er goodur og Giædskuríkur vid oss, sem daglega niotum hanns Vel-

gisrninga.

Matth. 19, 17. Eingen er goodur utan alleina Gud.

1. Joh 4. 19. Lætum oss hann elska, þvi hann hefur Elskad oss Fyrre.

Hvar af siest bad, ad Madur elskar Gud?

1.) Af gudrækilegum Lifnade.

Joh. 14. 21. Hver hann hefur minn BOdord, og hEldur hann, hAnn er sa sem mig ELskar.

2.) Af Kiærleikanum til Næstungans.

1. Joh 4, 20. Ef einhver segier: Eg elska Gud; Og hAtar sinn Broodur, sa er LIygare. Þvi hver hann elskar ecki sinn Broodur, hvern hann sier, hvernig gietur sa Gud elskad, hann er hann sier eige?

3.) Af Efterlængan til Orda Drottens, og idugiegri Bæn til hanns.

Psal. 73. 28. Pad er minn Glede, ad eg helld mig til Guds.

† Gietur þu elskad Gud af þinum eigen Krøftum?

Nei, Guds Ande verkar Kiærleikann i mier.

Rom. 5. 5. Guds Kiærleike er UThelltur i vor Hiortu fyrir hEilagann ANda.

† Er nockurt Gagn ad þvi ad elska Gud?

Ja, Allra stærsta Gagn. Rom. 8. 28. Vier vitum ad þeim sem Gud elska, þJena aller Hluter til hins besta.

† Meiga þeir þa, sem elska Gud, reida sig struggt uppa hann?

Ja. Ps. 84. 12. 13. Gud Drotten er Sool og Skiolldur. Drottin giefur NAAd og hEidur, hann mun ecke laata þa fromu hafa Skort a nockru Goodu. Drottin Zebaoth, sAEl er sa Madur sem treyster uppa þig.

Hvad er; Ad treysta uppa Gud alleina?

Pad er ad giefa sig a Valld Guds Forsiounar, med fullu Trwnadar Trausti; Vænta alls Goods af honum, og befala honum all sinn Efne.

Ordsk.

Orðk B. 3. 5. FOrlæt Þig UPPon DRotten af allu Hiarta, og treyst ecke uppa þitt Hyggiu-Vit.

Má Madur þa ecke reida sig a Menina?

Ney; Þvi oft ber vid, ad annadhvert vilia þeir eige, edur gieta eige hiælpad.

Þs. 146. 3. 4. TReysted EJge UPPa HOfdingiana, þeir eru Men, þeir kuna ecke ad hiælpa.

† Þvi a Madur þa ad reida sig uppa Gud?

Þvi hann er vor almattuge og trwfaste Vinur.

Þsal. 146. 5. 6. Sæll er sa, hvers HJælp þad Gud Jacobs er, HVers VOn ad stendur uppa Drottin hans Gud. Hver ed Himinin, Jordena, Siovenn og allt hvad þar er inne, hefur giort, HAn sa ed TRw HElldur Eylijflega.

A Madr alleina ad reida sia uppa Gud þegar vel geingr?

Ney, ecke alleina þa, helldur sierdeilis i Neydene.

Þs. 57. 2. A þig treystir Sæla mijn, og under Skugga þina VÆngia, þa hefe eg mitt Athvarf, þar til ad sw Ogiæfan er umlidenn.

Má Madur og reida sig uppa Gud, jafnvel þa hann stofnar sier skaalfum i Hæska vijsvitande?

Ney, þvi þad er Ofdyrfd.

Matth. 4. 7. EJge skalltu FReista Drottens Guds þijns.

Hvada Dygder tilhlijda framar Fyrsta Bodordinu?

Þegar Madur ottast og elskar Gud yfir alla Hluti fraan, treystande honum alleina, þa kiemur þar af sierdeilis Audmijkt, Polinmæde og Afneitan skaalfs sijns.

Hvad er Audmijkten?

Þa Madur verdur i sijnu Hiarta med Rokum sanfærdur um sin Overdugleika fyrir Gude og sin til þess sama Overdugleika, hvers vegna hann sie ei

hæf-

hækur til ad nioota miñstu Nædar, Hroosunar edur Upphefdar, efter sinne Verdskulldan.

1. Pet. 5. 6. HAllded ydur fast vid ÞYtelæted, hvi Gud mootstendr Dramblætum, eñ Lítelætum giefr hañ Nad.

Hvad er Þoliñmædeñ?

Ad Madurin vegna Guds take viliuglega æ mooti Mootlætinguum, þeim er ad Hondum koma, þo Hollde og Bloode þungbærar finnist; So hañ æ Meglunar, jæ, med Packargiord, ligge under þeim Þoliñmoodlega, þar til Gude þocknast, ad gisra Uñbreiting og Boot æ þeim.

Jac. 1. 2. 3. 4. Brædur minir! reiknid þad fyrir allañ FÞgnud, nær þier i margvijslegar FReistingar falled; Og vited, þad Reinsla ydar Trwar verkar ÞOliñmæde; Eñ Þoliñmædeñ mun stodfesst blijja, allt til Enda, so ad þier sied fullkomnir og algiordir, og i eingu Brest hafid.

Hvad er Afneitan sialfs sins?

Þad er, ad Madur afneiti sins eigeñ Hollds Vilia og ollu hvi sem honum þyker vænt um i Heiminum, so ad Guds Vilie alleina meige i honum Framgaung fæ.

Luc. 14. 26. 27. Ef nockur kiemur til mijn og HAtar eigi (þad er, afneitar edur miña elskar) Fodur sinn og Moodur, Konu og Børn, Brædur og Systur, og þar til sitt eiged Liif, hañ FÆr Ekje MJÑKÆresveiñ VErid: Og hver hañ eige ber sinn Kross og filger mier efter, sa gietur eige miñ Læresveiñ verid.

Ut af Odru BODORDJNU.

Þvar fyrir standa upphaflega i Utleggingu þessa og hiña añarra Bodordaña þessi Ord:

Vier eigum ad ottast og elska Gud?

So

So þar med verde synt, ad allar sañar Christiñdoomsins Dygder meiga ecke vera einber utvortis Hæverska og sidsamlig Riettvijse, helldur eiga þær ad framkoma af elskurijku og gudhræddu Hiartalage þess iñra Mañsins. Þær eiga ad vera riettir Trwariñar, Kiærleikans og Gudhrædsluñar Avextir, ef þær skulu Gude þocknast og vera betre en Phariſæanna Riettlæte.

Hvad illt er bañad i sidru Bodordinu?

Ad leggia Guds Nafn vid Hiegooma.

† Hvad er Guds Nafn?

1.) Þau eiginlegu og sierdeilislegu Nofn, med hverium hañ verdr nefndur i Ritninguñi, so sem: Jehova, Gud, Drottiñ, Fader, Sonur, og Heilagur Ande, Jesus Christur, og þesskonar fleiri.

2.) Allt þad sem Gudi tilheyrir, hvar af hañ þeckist lijka sem eiñ Madur af sijnu Nafne; Hier til heirir siælfs hañs Vera, Eigenlegleikar, Hæatign, hañs Verk, hañs Ord, hañs Sacramenta, og allt þad sem tilheyrir hañs Dijrdkan. Psal. 48. 11.

Hvernig verdur Guds Nafn lagt vid Hiegooma?

1.) Þa Madr hefur i daglegu Tali Guds Nafn, edur Grein ur H. Ritningu, eda Vers ur einum gudrækilegum Psalme eda nockud andlegt, med hiegoomlegum Hætti, gaulauslega, til Skiemtunar edur Mæltækis, an Virdingar og Gudrækni; Einnig þa Madur lastar Guds Verk.

2.) Þa Madur blandar þessu blessada Nafni vid bolvud Ord og Athafnir, og brwkar þad til Formæl-

mælinga, Eida, Galdra, Liga og Svika.

Hvad er ad formæla i Guds Nafni?

Þa Madur i þessu gooda Nafni oskar Jlls sier edur sinum Næunga, jæa, þa margur Guds Ovin dyrfist ad hæda þañ allra hærsta Gud sialfañ. Jac. 3. 9. Med Twnguñi dirdkum vier Gud Fodur, og med heñi FOrmælum vier Mañunum, eftir Guds Mind giordum, af hinum sama MUñi framűgeingi Blessan og BÓlvan. Þad skal eige so vera, Brædur mijnir.

Hvad er ad sveria?

Þa Madur brwkar Guds Nafn til ad stadfesta einn Hlut med, ad sañur sie, og þañig krefur Gud til Vitnis og Dvomara sins Mal-Efnis.

Mæa Madur þa alldreigi sveria?

Jw, i stærstu Naudsyn, sem er: Nær Yfirvalded Guds vegna krefst þess, og Sañleikurin kañ eige odruvijs i Lioos ad leidast; Þa er þad eitt af Kiærleikans Verkum. Ebr. 6. 17. Meñirnir sveria vid eitt æðri eñ þeir eru, og sæa EJdur GJorir ENda allrar þRætu

Eru þa allir adrer Eidar i Daglegu Tali Synd?

Jæa, stoor Synd, þo lijted sie agtad fyrir hana. Matth. 5. 34. 37. Eg seigi ydur, ad þier skulud ØLLdunqis ECki sveria, eñ ydar Ræda sie Jæa, Jæa, Nei, Nei, eñ hvad framűyfer er, þad er af hinu vonda.

Eñ ef Madur vill eigi trwa mier, þott eg seigi Jæa og Nei? Þæa æ eg ad hugga mig þar vid, ad mitt Vitni er i Himninum.

Er þa Syndiñ eins stoor, þa eg sver eige af Asetninge, helldur hef þad Orda Tiltæki af Vana, sierdeilis þa eg hefi æa sañu ad standa?

Jæa visslulega, þvi sa syndsamlege Vani sijner þad, ad Syndeñ drottne yfir mier.

Eir.

Sir. 23. 11. 12. VEn þiñ MUñ ECki til ad SVeria og Guds Nafn ad vanbrwka, þvi ad lijka sem sa Præll sem oft verdur strijktur, er ecki utañ Beniar, so kalt eckl helldur sa hreiñ af Syndum ad vera, sem oftsiñis SVER, og Guds NAfn VAubrwkar; Hver sem sver oftlega, sa sindgar oftlega, og Plaagañ mun ecki af hans Hwsi ganga. Ef hañ sver og skilr ecki, Syndgar hañ þo ecki ad sijdur. Eñ ef hañ skilr, og skeitir ei þar uiñ, þa syndgar hañ tvsfalldliga.

Hvad er ad fremia Fiolkyngi i Guds Nafni?

Þar Madur vill med Guds Nafni, Grein Ritningar, eda nockru odru, sem tilhlijdir Guds Dijrkan, lækna Meñ edur Fienad, signa edur særa, syna hver stoled hafe, edur fremia nockra Hiaatrw.

5. B Mos. 18. 10. 12. Þar finnist ecki hia þier sa nockr, sem fer med SPaadoma, edur er DAlgeliari, edur sa sem byggur ad Fugla-Kvaki, edur GAldra Madur, edr SVeringa-Madur, edur nockur Fitons Anda KOrsagnari, edr TEikna-Utleggiari, eda sa nockur sem LEitar KRietta af Daudum. Þvi hver hañ giorir soddañ, hañ er ein SVijvirding fyrir Drottni.

† Leifist Mañi eigi ad leita Raada til Fiolkuñugra edur Vijsinda Maña, er so kallast?

Nei, eingvañveiginn. 3. B. Mos. 29, 31. SNwid ydur ecki til Spasagnar Maña, og þier skulud einkis spiria af þeim sem fara med Teikna-Pijdingar, so ad þier saurgist ecki af þeim; Þvi eg er Drottñ ydar Gud, Ezech. 14, 10.

† Þarf Madur ecki ottast Galldra Meñ?

Nei, þvi þeir gieta þeim trwudu alls eckert giort, an Guds Tillatsemi.

Hvernig vanbrwkast Guds Nafn til ad lingva, pretta edur svikia?

1.) Med falskri Kieningu; Þa Madur brwkar Guds Ord til ad fegra nockurn Villu Lærdoom.

2. Tim. 3. 12. Þeir vondu Meñ og Svikarar fraamleidast æ

til

til hins verra, því þeir Villa, og verda villtir. 2. Pet. 3. 16.

2.) Med Hræsni; Þa Madur midt i sinni Vondsku vill synast Gudhræddur, vegna þess hann ydkar Lestra og Saungva, eda talar um Guds Ord.

Psal. 50. 16. 17. Til hins Oguðhræddu segir Gud; Hvar fyrir Kunngiorir þu minar Rjettlætingar og tekur mitt Sattmæla þier i Munn, þar ed þu hatar Tiptunina, og sleigir minum Ordum að Bak þier aptur.

Hvers hefur sem ad vænta, sem med nockurt soddan Slag leggur Guds Nafn vid Hiegoonia?

Stoors Straffs, bæde timanlega og eilijflega; med því Drottinn vill eige halda þann saklausann, edur Uhegndann vera lausta, sem brwkar hanns Nafn Hiegoomlega.

Hvad er þad gooda, ofs verdur skipad i odru Bodordinu?

Ad vier i ollum vorum Naudsynium og Mootgaunge, ækjollum Guds heilaga Nafn, þad tilbidium, lofum, og því Packir giorum.

Hvad er þad; Ad tilbidia og ækalla?

Bæninn er Christins Manns ydugleg Osk til Guds. 1. Thess. 5. 17. Bidied Oaflætanlega.

Ein Ækallan, er ein alvarlegri Bæn, sem pressast ut af Hiartanu vegna Neydar og Angistar.

Ps. 50. 15. Ækalla mig i Neydenne, þa mun eg frelsa þig, og þu skallt þa heidra mig.

Hvad er þad: Ad lofa Gud og hanum Packir ad gisra?

Þad firra er: Ad kannast vid Guds Fullkomleg-leika og Giæsku i sialfum sier, og vegsama hann i sinu Hiarta. Þad sijdara er: Ad kannast vid hans Giæsku vid ofs, og prijsa hann þar fyrir.

Ps. 103. 1. 2. Lofa þu, Sala mijn DRottin, og alt hvad i mier er hans heilaga Nafn. Lofa þu DRottin Sala min,

og

og forgleym eige, hvi gooda, sem hañ hefur giort hier.

Er cñ fleira pad gooda, sem Añad Bodordid skylda r oss til?

Jaa, sem er; Ad hafa Guds Ord uñ Hond med allri Virdingu, tala giarna uñ pad, lesa kostgiæfilega pa heilogu Ritning, og ad vidurkeña Guds Ords Sañleika oskielfdr, jafnvel i stærstu Hæskasemdum.

Ut af Pridia Bodordinu.

Hvad er oss boded i Pridia Bodordinu?

Ad vier skulum helga Hvijldardageñ.

† Hvar af hefur Hvijldardaguriñ sitt Nafn?

Af Guds eigin Hvijld, pad er: Ad hann hætti Skopunar-Verkinu aa peim siounda Deige, eftir pad hann hafde aa undannfornum sex Dogum skapad Himin og Jord. 1. Mos. B. 2. 3.

Hvad er pa Hvijldardaguriñ?

Hiaa Gydingum var pad sa siounde Dagr i Vikuñi, aa hverium Gud hvijldist; Eñ hiaa oss er pad sa fyrsti, aa hverium Christr uppreis fraa daudum.

Hvernig eigum vier ad helga Hvijldardagiñ?

So ad vier brwkum allañ pañ Dag, alleina til heilagra Hugsana, Orda og Verka, og til Eblingar vorri eiginn Helgun.

Hvad eftir pa vora Helgun?

Kostgiæfilega ad heyra Guds Ord, lesa pad, og yfirvega bædi i Kyrkiuñi og vorum eigiñ Hwsum.

Joh. 17. 11. Heilagi Fadir, HELga pu pAi pijna Sannleik, pijn ORd eru Sannleikur.

Hvernig eigum vier ad hlijda aa Guds Ords Predikun?

Med Hiartannlegri Gudrækni, og sannarlegu Aformi, ad laga vort Lijferni par eptir.

Jac. 1. 22. Verid og eianig Gjørendur Ordsins, eñ eigi alleinasta Tilheyrendur, hvar med þier sialfa ydur ad Tanar dragid.

† Forum vier þa til Kyrkiunnar alleina til ad heyra Predikunena?

Ney, helldur og so til ad vegsama Gud, og upporfa hver annañ til elskufullrar Umgeingni med honum. Col. 3. 16. Lætid Christi Ord ríkuglega byggia medal ydar i allri Vitzku. LÆRid OG AMñid ydur sialfa med Psalmum og LOfsaungum og ANdlegum KVædum og syngid Drottni i vdrum Hiortum med Packargiørd.

Er þa allt bvid þegar soddañ Pionustugiørd er endud?

Ney, vier eigum sijdann med Bænum, Yfirveg an og Ransookn, ad innprickia Sannleikanum enn þa kroptuglegar i vor Hiortu: Og i þessu invortis Musterinu, sem er einn hoogvær Andi, eigum vier ad þioona Gudi, þacka honum, tilbidia hann, og læta hañs Ord gænga ofs riett innilega til Hiarta. Luc. 11. 28. Sælir eru þeir sem heyra Guds Ord, og vardveita þad.

Hvad er þad illa, sem i Pridia Bodordinu er bañad?

Ad vier forogtum eda vanrækium Guds Ord, eda lætum Veralldlega Hluti hindra ofs i vorum Gudrækis Efnum.

Hver vanrækir Guds Ord?

Sa sem can sañra Naudsynia, situr heima og fer ei til Kyrkiu a tilsettum Tijma. Ebr. 10. 25. Lætum oss ei yfirsiast vorn Sofnud sem sumra er Sidur.

Hver foragtar Guds Ord?

Sa sem undir þess Heyrn eda Lestri, skrafar, sefur, edur fyllir upp sitt Hugskot med annarlegum Paunkum. Pred. 4. 17. (5. 1.) Vakta þinn Foot, nær

nær þu gengur til Guds Hwss, og kom so þu kunnir ad heyra. Þad er betra eñ fœrvisss Mañs Offur.

Hvar med vanhelgar Madur Hvijldardagiñ?

Med lijkamlegu naudsynialausu Erfidi, somuleidis syndsamlegum Skemtunum, so sem Dansi, Spilum, Gledileikum, ad gœnga i Dryckiu Hws, og odru soddann, sem alltijd er Synd i sœlfu sier, enn œ Helgidogum tvofeld Synd.

Eru þa eingiñ wtvortis Verk leifileg œ Sunnudogum?

Ju, sonn Naudsynia Verk, sem eigi meiga undanndragast, og Kiœrleikans Verk, sem œtijd a ad giora. Sioe Luc. 14. 5. Matth. 12. 7.

Er þad þo ecki noog til Sabbats Dagsins Helgunar, ad Madur gœngi Idiulaus?

Ney, Madur œ i þess Stad, þvi framar ad œstunda, ad hafa Hiartans Umgeingni med Gudi, so Hvijld Liikamans adstodi Sœlarinnar Erfidi.

† Þurfum vier þa vid þessa Hvijldardags i hverri Viku?

Vor eiginn Sœlar Þrevnging œvijsar oss þa stooru Naudsyn, sem vier hofum til þeirrar andlegu Hvijldar, og sameiginalegrar Uppbyggingar.

Su Auñur Tablañ.

Hvad er i stuttu Mœli Jñihald Añarar Bodorda Toblunnar?

Kiœrleikurinn til sœlfra vor og vors Nœunga. Matth. 22. 39. Elska skalltu Nœunga þiñ sem sialfañ þig.

Er þad þa riett ad elska sœlfañ sig?

Jœ, eñ ecki i oskickañlegañ og syndsamlegañ Mata, þvi þa er Sialfs-Elskann Orsok til alls ills.

I hverju er innifaliñ su syndsamlega og oskickañlega Sialfs-Elska?

Þegar Madur leitar þess sem honum þikir horfa til sijns eigiñ Gagns, siñar Vegsemdar eda Skemtunar, med soddañ Hætti sem strijdir a mooti Guds Vilia, og hirdir ecki neitt uñ Næaungans Kiærleika

Hvar i er innifalinn sw stickannlega og syndlausa Sialfs-Elska?

Jþeirri Eptirlæangan sem af Gudi er innplontud, til ad ebla sijna eiginn Velferd, og hina sonnu Sæluhiælp.

Hvad er þad þæa sem þu aatt mest ad hyrda uñ og hafa Uñhyggiu fyrir ad ebla og styrkia til Velferdar?

Sælinn er þad, sem er sæa yppærlegi og odaudlegi Partur Mannsins.

Matth. 16. 26. Hvad stodar þad Mañinn þo hañ viñi allañ Heimenn, enn feingi Tiona a siñi Sælu?

† Mæa ea þa lijka bera Uñhyggiu fyrir Liikamanum?

Jæa, i sickañlegann Mæta, og so sem hann þarf med naudsynlega. Eph. 5. 29. Alldreigi hefur nockur sitt eigid Hold hated, helldur nærir hañ þad og fostrar.

† A þa Holdid eigi ad krossfestast?

Ju, þvi añars strijdir þad i mooti Sælunni, med þvi Syndinn bijr liika i Holdinu og nefnist Hold. 1. Cor. 9. 27. Eg Læm miñ Lkama og Þræi hann. Col. 3. 5. So deydid nu ydar Limu sem a Jordu eru. Rom. 13. 14. Hafid ei Uñhyggiu fyrir Holdinu til (ad uppvekia) Gyrndirnar.

Hvad kiennir mier hin siñur Tablañ uñ þad sem aahrærir miñ Næaunga?

Þad, ad eg æa ad vera vid hann so sinnadur, og haga mier so vid hann sem mier er fremst mogulegt, eins og eg villdi mier af honum kiosa.

Matth. 7. 2. Allt hvad þier vilied Meñirnir gieri ydur, þad

þad skulut þier og heim giora, þad er Logmaalid og Spameñirnir.

Hvernig get eg þa fundid eftir þessari Reglu, hvad Riett er edur Raangt i Uñgeingni vid miñ Naaunga?

Nær eg set mig sialfann i Stad miins Naaunga og yfirvega, hvort eg vildi hann slæi mig, bolvadi mier, sviki mig, stæli fraa mier, edur baktaladi mig, og med þvi miin Elska, sem eg hefi aa sialfum mier, vill þetta ecki lijda, þa er hun mier ein Regla uñ Elskuna til mijns Naaunga, og sijnir einnig hvad gott eg aa honum ad giora i Stadinn þess vonda.

Hver er þa miñ Naaungi?

Allir Menn, hvert sem þeir eru meiri Hattar edur minni, christnir edur heidnir, vondir edur goodir, Vinir edur Ovinir, sierdeilis þeir sem vier vitum ad i Naud eru staddir, og kunnum ad hiaalpa.

Post. G. B. 17. 26. Allar Mañaña ÆTTkvijsler bua aa Jordunni af einu Bloodi. Luc. 10. 29.

† Er þa eingiñ Mismunur, edur hærra edur lægra i Elsku þeirri sem Madur aa ad hafa til Naaunga sins?

Ad vusu, þvi þess meir og framar sem miñ Naaungi er mier vandabundinn, añadhvert i liikamlegann Maata, ad Skylldugleika, Mægdum, Vinattu, Naagrenni og Velgiordum; Edur uppaa andlega Vijsu, vegna sameiginnlegra Trwarbragda, Vonar, Kiærleika og Alvorugefnis, i þvi, ad leita Guds Riikis, þess naakvæmlegar er eg skylldugur ad audsyna þvilikum Kiærleika framar eñ odrum.

Gal. 6. 10. Fyrst vier hofum eñ Tiidina, þa giorum Gott hverium Manni, einna MEst þEim SEm ÆTTu TRwarinnar HEimkynnis.

Er eg þa skyldugur ad elska Ovin min sem sialfan mig ?
Jaa. Matth. 5. 44. Elskid þier OVini JDar, blessid þa er ydur Bolva, gierid þeim gott er ydur HAta, og bidied fyrir þeim er ydur SKada OG OFsookn veita, so ad þier sieud Born Fodr ydar, þess a Himnum er.

† Maa eg þa hata þann Ogudlega ?

Ney, eg aa ad laata mier vera umhugad um hans Gagn, lika sem nockurs annars. Eñ gæta þo ad sialfum mier, ad eg eigi samhylli Synd hanns, og elska mest hanns Saalu, og ala Onn fyrir henni.

† Er þad noog, ad vier med Ordum og Atvikum audsynum oss vingiarnlega vid vorn Naaunga ?

Ney, þad aa vissulega einnig ad vera i Verki og Sannleika. 1. Joh. 3. 18. Elskum eigi med Ordi og Twngu alleina, heldur med VErki og Sañleika.

† Hvers vegna eigum vier ad elska vorn Naaunga ?

Guds vegna: Þvi þad kiennir hann oss med sijnu Orde og Epterdæmi. 1. Joh. 4. 11. Pier aatt samlegir: Fyrst þad Gud hefur OSS SO Elskad, þa skulum vier einig Elska OSS JNNbyrdis.

Hvar verdur mier framvegis wtmaaladur Kiærleikurinn til Naaungans ?

I þeim Sio sidari Bodordunum sem hliida til Annari Tøblunni.

Hvert er þad fyrsta Bodord aa Annari Tøblunni ?

Þad Fioorda Bodordid.

Ut af Fioorda Bodordinu.

Hvad er oss skipad i Fioorda Bodordinu ?

Ad hafa vora Forelldra i Heidri, þioona þeim, hliida þeim, og virda þau.

Hvad er bannad i Fioorda Bodordinu ?

Ad

Ad fyrirlijta, og til Reide ad reita vora Forelldra.

Hverier stiliast under Nafne Fodur og Moodur?

Fyrst vorir nætturlegir Forelldrar; þar nærst þeir sem i nockurn Mæta eru yfir oss bodner edur stioornande, so sem: Yfirvallds-Persoonur, Fiærhallds Menn, Hwss-Bændur, Prestar, Skolameistarar, og þessháttar, sem allir eru Forelldrar, hver eftir sinu Stande.

† Hvad margar eru Hofudstiettirnar?

Priær sierdeilis, sem er:

1.) Veralldleg Valld Stiett. I hverri Kongar, Furstar og adrar Yfirvallds-Persoonur eru Forelldrar, enn þeirra Born Undersætarner.

2.) Kiennidooms-Stiettinn. I hverre Prestar og Skolameistarar eru Forelldrar, enn þeirra Tilheyrendur og Læresveinar, Born.

3.) Hwssstioornar-Stiettinn. I hverri Fadir og Moodir, Hwssbændur og Hwssmædur, Fiærhallds menn, Velgiordamenn og froomt gamallt Foolk, eiga ad virdast sem Forelldrar af Bornum, Barna Bornum, Stiup-Bornum, Þioonustu-Foolke, Umbods-Bornum, og odrum Ynglingum.

Hvers vegna a eitt Barn, eiñ Þienare, edur Læresveiñ, ad heidra þessa Forelldra?

Vegna þess, þad er Guds Skipan, og þienar til þeirra Velferdar.

Hver hefur tilsett Yfirvallded yfir oss?

Siaalfur Gud. Rom. 13. 1. Þar er eige nockur Valldstioorn utañ af Gude.

Erum vier þa Guds vegna skylldugir ad hlijda, lika ei-

nu Ogudlegu Yfirvallde?

Jau, ßad var heided Yfirvalld, sem St. Petur vilde, ad ßeir, sem lifdu i ßeirre fyrstu Christne, skyldu hlijdnir vera, ßa hann sagde:

Verid undergiefnir allri mañlegri Skickan, fyrir Herrans Sakir. 1. Pet 2. 13.

Hvernig eiga Undersátarnir ad hegda sier vid sijn Yfirvalld?

1.) Eiga ßeir viliuglega ad hlijda ßeim.

Rom. 13. 5. Verid nu af Naudsyn UNdirgiefnir, eige alleinasta Hirtingariñar vegna, heldur og lijka eiñiñ fyrir Samvitskuñar Sakir.

2.) Heidra ßau.

Rom. 13. 3. Giefid ßeim HEidur sem Heidur heyrir.

3.) Bidia fyrir ßeim.

1. Tim. 2. 1. So ámiñi eg nu, ad Meñ uñfram alla Hluti, gióri Bonir, BÆnir, FYrirbeidslur og Packargiordir fyrir ollum Mońum, fyrir Kongum og ollu Yfirvallde, uppa ßad vier mættum hafa spakt og rooiamlegt lijferni i allri Gudrækni og Sidsemi.

4.) Skulu ßeir greiduglega giallda ßeim Skatt, Tolla og Tijunder.

Matth. 22. 21. GJefid ßa KEisaranum hvad Keisarans er, og ßad Gude hvad Guds er.

† Eru Toll-Svik og ßessháttar Afdrætti stoor Synd?

Jau, vist. Rom. 13. 6. 7. Par fyrir skulud ßier og Skatt giallda, ßviad ßeir eru Guds Pienarar, sem slijkar Verndanir skulu styrkia, ßvi giefid ßad hverium sem ßier skylduger eru, ßeim SKatt sem SKattur heyrir, ßeim TOll er TOllur heyrir, ßeim OTta er OTti heyrir, ßeim Heidur sem Heidur heyrir.

† Ma Madur aldreigi vera Yfirvalldinu Ohlijdeñ, eda forsooma ßess Skipan?

All

Alldreigi, nema befalad sie ßad sem er opinnber Synd ea mooti Guds Bodordum. Þvi ßa hæfir ad Mad: framar hlijda Gude eñ Mønnum Post.G. B.3.19.

Hvad er Yfirvalldsins Skylda vid Undirsætana?

Ad elska ßa, leita ßeirra tijmannlegrar og eilijfrar Velferdar, halda vid Fride og goodu Skicki, med ßvi ad straffa ßad Vonda enn launa ßad Gooda. Rom. 13. 4. Valldstiooorniñ er Guds Pienari ßier til GOda, eñ ef ßu gisrir ßad vondt er, ßa mættu Ottast, ßviad hun ber eige SVerdid FOrgiefins.

Af hverium eru Lærisfedur og Predikarar tilsettir?

Af Gude. 2.Cor.5.20. So erum vier nu Sendebodar i Christi Stad, ßvi Gud æmiñir fyrir oss.

Eiga Tilheyrendurnir ad hlijda Æmiñingum ßeirra Sæluforgara?

Jæa visslega. Ebr. 13. 17. Hlijdid ydrum Kieñifedrum og filged ßeim, ßviad ßeir vaka yfir ydrum Sælum, lijka sem ßeir ed Reikningskap ßar fyrir gisra skulu, so ad ßeir gisri ßad med Glede, eñ ecke med Andvarpan, ßviad ßad er ydur ecki gott.

† Eiga Meñ og ad hlijda einum Ogudlegum Kieñifedur og breita eftir honum?

Ecki mæa breita eftir hanns Verkum, heldur hanns Kienningu hlijda, so framt sem hann vijkur eigi fra Ritningarinnar Sannleika, og ma ransaka ßad, eins og ßeir i Berrohen gisrdu. (Post.G. 17. 11.) Og ßar æa heima ßad Christr seigir: Matth. 23.2.3. A Moisis Stooli sitia Skriftlærder og Pharisæi. Allt hvad ßeir seigia ydur ad halda, ßad HAlldid og GJorid, eñ eftir ßeirra Verkum skulud ßier ei gisra, ßviad ßeir seigia ßad oa gisra eige.

Uñ hvad eru Tilheyrendurnir ßeirra Kieñifedrum skylduger?

Aa elska þaa, hlijda, endurgialda og bidia þeim Goods, og virda þaa. Gal. 6. 6. Sa fræddur verdur med Ordinu, hoñ bijti hønum Allskonar Gædum, sem hañ uppfræder.

Hvad er eins Kieñisodur Skyllda vid sijna Tilheyrendur?

Ad kieña þeim, aamiña og straffa þa af einu goodfvsu, hoogværu eg uñhyggiusullu Hiarta; Somuleidis sijsellst ad bidia fyrir þeim, hugga þa og gaanga undann þeim med goodum Eftirdæmum.

2. Tim. 4. 2. Predika þu Ordid: Hallt vid, hvert þad skiedur i haglegañ Tijma, eda Ohaglegañ, sañfær, straffa, aamiñ, med allri Polinmæde og Kieñingu. 1. Pet. 5. 2. 3. 1. Cor. 4. 16. 1. Cor. 11. 1.

Er einn Prestur ecki settur til ad hugga alla Meñ?

Ney, ecki utann þa sañ-yðrande: Þeim sem lifa i Andvaraleysi er Hugguninn Saalariñar Olifian.

Ezech. 3. 9. Nær eg seige til hiñs Ogudlega: Þu skalt Dauda deya, og þu Varar HAñ EJgi VJd, þa mun hiñ Ogudlege deya fyrir sijna Synda Sakir, eñ hañs Bloods mun eg krefia af þijni Hende.

† Hverier eru þeir falsku Spaameñ aa medal Kieñisedrana, sem Meñ eiga ad vakta sig fyrir?

Nærst morgum odrum er ei verda taldir, eru sierdeilis, eftir Frelsarans Ordum, þeir sem giora breidann þann Veg, sem leider til Himins, og draga so Saalirnar aa Tælar med Von Saaluhialparinnar þar til þær vakna i Helvijti.

Matth. 7. 14. 15. Þad Port er þrongt, og sa Vegur er mjoor, sem til Lijfsins leider, og þeir eru fæir, er hañ rata. Vaktid ydur fyrir Falz-Spaamoñum, sem til ydar koma i Klædum Saudaña, eñ iñan til eru þeir gleypsande Ulfar, af Avøxtum þeirra meiged þier þa þeckia.

Es. 3. 12. Fvolk mitt, þijnir Huggunarmeñ VJlla þig.

Hvad

Hvad er þeirra naaturiegu Forelldra og Fiarhalldsmaña Skyllda vid ba Ungu?

Ad bidia fyrir þeim, og bera Umsorgun fyrir þeirra timannlegri, andlegri og eilifri Velferd.

Eph. 6. 4. Þier Fedr skulud ei egna ydar Born til Reide, helldur alid þau upp i AGa og UMvendun til Drottins.

Hvad eiga Forelldrarnir ad giora vid Ohlijdeñ Born?

Þeir skulu straffa þau skynsamlega og goodfwslega, ecki til Uppertingar, helldur til Betrunar.

Ordsk. B. 13. 24. Hver hañ sparar sin Vond, hañ hatar sin Son, en hver aa honum hefur Ast, ager hañ fliott.

† Straffar þa Gud Forelldrana sem laata Borniñ vera siaalfraad?

Jaa, þad siaum vier af Eptirdæmi Eli. 1. Sam. 2.

† Kañ Madur og so ad straffa Borniñ uñ of?

Jaa. Eph. 6. 5. Þier Fedur, skulud ei egna ydar Born til Reide.

Hvad er Barnaña Skyllda vid Forelldrana?

Ad heidra þa og elska, þioona þeim og hlijda med Hiarta, Ordum, Vidmooti og Verkum, lijka þegar Borniñ eru ordinn mindug, skinsom, rijk og aalitleg; Einnig ad bidia fyrir þeim.

Sir. 3. 10. HEidra FAdur og MOdur, med Gierdum, Ordum og Þoliñmæde, so ad þeirra Bleſſan yfir þig komi. V. 14. Kiæra Barn, AMRaſt bu þiñ FAdur, i siñi Elli, og stigg hañ eigi so leinge hañ lifir. V. 18. Hver siñ FAdur fyrir-lætur, sa verdur smædur (er sem eiñ Gudlastari) og hver hañ sijna MOdur stiggir, su er BAlvadur af Drottni.

† Maa eitt Barn gifta sig utañ Vilia og Samþycki siña Forelldra?

Nei, þad er ad giora þeim stoort Angur.

† Eiga

† Eiga Meñ ad hlijdnaſt Forelldrunum i Jllu og Syndſamlegu?

Nei. Matth. 10. 37. Hver hañ elſkar Fodur og Moodur meir eñ mig, ſæ er mijn eige verdugur.

Hvad er Hwſsboondans og Matmooduriñar Skylda vid þeirra Piounuſiufolk?

1.) Ad giefa þvi tilheyrilega Fædu og Laun i riettann Tijma. 3.B. Moſ. 19. 13. Lætta ecki Daglauna Mañſins Verd-Kaup vera hia þier allt til Morguns.

2.) Stijra þvi og ſtioorna med goodſwslegri Polinnmædi. Eph. 6. 9. Og þier Drottnar, gisrid eiñig þetta hid ſama vid þa, og lætid af Ognunum, og vitid eiñig, þad ydar Drottiñ er æ Himnum, og þad hiæ honum er eckert Mañgreinar Alit.

3.) Ad læta ſier vera uñhugad uñ þeſs lijkamlega Naudſyn, ſierdeilis þa þad er veikt, ſem og eins lijka uñ þad þvi er audlega naudſynlegt, ad þeir uppfræddi, æmiñi, og bidie fyrir þvi, ſo ſem giorde Hofudsmadurinn i Capernaum. Matth 8. 6. Gen. 18. 19.

Hvad er Piounuſtufoolks Skylda vid þeſs Hwſebœndur og Matmœdur?

Þad æ ad elſka þau, heidra og hlijda þeim, og leita þeirra Gagnsmuna i ollum Hlutum, vera ydid og trwtt, hvert ſem þeir eru nær edur fiær, og bidia lijka koſtgiæfilega fyrir þeim. Eph. 6. 5. 8. Þier Piounuſtumeñ, verid hlijdugir ydrum lijkamleguni Drottnum med Otta og Skielfingu, i Einfaldleik ydvars Hiarta, ſo ſem Chriſto, eige alleinaſta med Þjoonuſtu fyrir Augunum, Mañnunum til Þóknunar, helldur ſo ſem Þjoonar Chriſti, þad þier gisrid þeña Guds Vilia af Hiarta med goodum Vilia: Lætid ydur þykia, ſo ſem þier þioonid Drottni, og eigi Mañunum, og vitid, ad hvad ſem hver

eiñ

eiñ gierir gott, þad mun hañ af Drottni medtaka, hvert hañ er Præll eda Frelsinge.

† Eñ ef Hwsboondeñ er undarlega lyndur og bægt er ad forlijkast vid hañ?

Þa er Christiñ Þienare ad ydka Þolinmædina 1. Pet. 2. 18. 19. Þier Þionustumeñ, verid Herrunum undergiefnir med allri Ottasemi, eige alleinasta goodum og spakferdugum, helldur eiñig þeim sierlundudu, þvi þad er Nad ef nockur fyrir Samvitskuñar Sakir til Guds polir hid Illa og lijdur hid Orietta.

Mæa Þionustufolk vera so hlijded, ad þad læti brwka sig til syndsamlegra Verka?

Nei, eingvañveigenn; Þvi hærra er Herrabod, enn hærra er Guds Bod. Post. G. B. 5. 29. Framar ber ad hlijda Gudi eñ Mønnum.

Hverju lofar Gud þeim Bornum og Þienurum, sem ern hlijdeñ, og halldа Fiorda Bodordid?

Ad þeim vegne vel, og þau lifi leinge a Jerduñi.

† Giefur þa Gud ollum frooinum Mønnum laangt Lijf og farsællt?

Jæa, sæi hann þad þiena til þeirra Sæluhiælpar, annars ecke.

† Þvi lætur hañ Ogudlega þa oft verda Gamla?

Af þvi hann vill unna þeim þess lengri Tijma og Tækifæris til Umvendunar.

† Straffar Gud þa Barnaña Ohlijdni eins og hann launar þeirra Hlijdne vid Forelldrana?

Jæa, þar uppa hofum vier merkilegt Dæmi a Absalon, Davids þverbrotnum Syni, sem hieck a Harinu i Eikinni, giegnumstunginn med þremur Spiootum, 2. Sam. 18. 9. 15.

Ut af Fiuñta Bodordinu.

Hvad

Hvad illt er bañad i þessu Bodordi?

Allskyns Mord og Manndraap, sem eigi skedur eftir Yfirvalldsins Doomi og Skipan, helldur af eiginn Hefndargyrni.

Hvad margslags er Morded edur Mañdraapid?

Tvennslags, sem er fyrst, þad stoorkostlega, (sem mikid ber a) sem skedur med gioranlegum Verknadi: Og þad annad, sem munar her a, edur þad kiænligra, sem skedur med Hatri Hiartans, Ordum Munnsins, og Andlitsins Utliti.

Hvernig deydir Madur sinn Naunga med Verkinu?

1.) Annadhvert i einu, med Hoggi, Stungi, Skoti, Eitri, og þvilliku. 1. Mos. B. 9. 6 Hver sem UTyellir MAñsins Bloodi, haans Blood skal og wthellast fyrir Mannsinn.

Ellegar þad getur og sked,

2.) Med laungum Tildraetti, og leynilega, med þvi ad koma Naunganum i stoort Hiartans Angur, edur fyrra hann sinni Naering.

Sir. 35. 26. 27. Hver hañ tekur fraa odrum hañs Naering, hañ DRepur sin Naunga: Hver hañ gefur EJgi Erfidis Mahinum sijn kAun, sa er BLood-Hundur: Nu ef Madur sviptir eigi Naungañ Lifsinu, getur hann þa deydt hañ med Hatursfullu Hiarta og Illyrdum?

Jaa, þad keñir Jesus, Matth. 5. 21. 22. Þar hann utleggur, hvernig þetta Bodord a andlega ad skiliast (segiandi.) Þier hafid heyrt ad sagt er til hinna Gomlu: Þu skalt ecki Mañ vega, eñ hver ed Mañ vegur, hañ verdur Dooms sekur; Eñ eg segi ydur, hver hann er REidr BRoodur sinum (an Orsaka) hañ verdr DOms SEkur, enn hver sem til Broodur sijns segier: RAcha, hañ verdur RAds sekur, eñ hver ed segir: Þu AFglapi,

hañ

hañ verdur sekur HElviitis Elds.

Er þa ein Hatursfull og Hefndargiorn Mañeskia eiñ Mordinge?

Jæa vissulega, þvi Gud ælijtur Hiartad framar eñ Hendina. 1. Joh. 3. 15. Hver siñ Broodur hatar, sæa er Mañdræparj, og hier vitid ad Mañdræparin hefur eigi Eilijft Lijf hiæa sier blijfanda.

Er eiñ Ordhæakur, sem wieys griñum og hæduglegum Kæar-Yrdum, og so einn Mordingi?

Jæa, Jesus kallar þad Synd, sem forþienar Helvitis Eild, og David segir: Psalm. 64. 4. Þeir hvetia sina Tungu sem Sverd, þeir eb med sijnum eitrudum Ordum so skvota til Hæfis sem med Pilum.

Er þa Grimd, Heiptræekni og Ulfbwd, so hættuleg Synd?

O jæa; Hvar sem hun hefur Yfirhend, þar er eigi Nædarinnar Andi nie Blijdlyndi JEsu. Eph. 4. 31. 32. Allur Beiskleiki og Grimd, Reidi, Hroparu og Lastan, sie læangt fræa ydur, samt allri Illsku; Enn verid innbyrdis hver vid annann vingiarnlegir og æsiwdlegir, og fyrirgefid hver ødrum, liika so sem ad Gud hefur fyrirgefid ydur i Christo.

Hvad skal þa einn Reidigiarn taka til Rædu, til ad hafa i Taumi og dempa med sitt Heiptar Gied?

Hann skal wtbrynia sig med Blijdlyndi JEsu, taka Vara æa hverri sinni Hugsan, bidia ad hann falli ecki i Freistni, og siælfur taka sier Vara fyrir Tilefni til [illegible]stingarinnar.

† Er þa alls eingínn Reidi leifileg?

Enginn Reidi vid Personurnar, enn reidast mæa vi[illegible]nð og Vondsku, hver riettferdug Reidi kallast Vandlæting, og keinur af Elsku til Guds og Næungans. Jac. 1. 19. 20. Ps. 119. 139. Eph. 4. 26.

† Kañ

† Kañ Madur og ad deyda sín Næunga ad Sæluñi til?

Jæa, med þvi ad leida hann i Villu, og med þvi ad hneixla hann. Matth 18. 6. Hver sem hneixlar eiñ af þessum Smæum, sem a mig trwa, þarfara væri hönum ad Milnusteiñ heingdist uñ Hæls hönum og væri i Sæfar-Diwp sokktur.

Mæa Madur taka Lijfid af sjalfum sier?

Ney, þad er ad drepa Liikama og Sæl i einu lagi; og aptur læsa Dyrum Næadarinnar, sem Judas, sæa Fordiorfunar Sonur, giordi.

Hvad er þad gooda sem oss verdur bodid i Fiñta Bodordinu?

1.) Ad biarga og hiælpa vid vorum Næunga i ollum hanns Lifs Hæskasemdum.

1. Joh 3. 17. Nær nockr hefur þessarar Veralldar Audæfi, og sier sín Broodur Naud lijda, og lykur sitt Hiarta til fyrir honum, hvernig bliifur Guds Kiærleiki hiæa hñ?

2.) Ad umgæangast vinsamlega og med Hoogærd vid vorn Næunga. Matth. 5. 5. Sælir eru Hoogværir, þvi þeir munu Jardriikid erfa.

3.) Ad bera Umhyggiu fyrir Sæl vors Næunga, þa vier sjæum henni hætt vid eiliifum Dauda, ad so miklu leiti, sem vier, so sem andlegir Kennimenn, kunnum ad styrkia hana til Sæluhiælpar, med goodfwsum Vidvorunum og Aminningum.

Jac. 5 19. 20. Kiærir Brædur! Ef ad nockur a medal ydar villist fræa Sakleikanum, og uñsnijr hönum einhver sæa skal vita þad, ad hver ed Syndaranum uñsnijr i fræa Villu hañs Vegar, hefur frelsad eina Önd fræa Dauda, og mun nidri byrgia Fiolda Syndanna.

† Hver var fæa fyrsti Mordingi?

Cain, er slo sinn Broodur Abel i Hel af Öfund.

Ef

† Er og Synd ad vera myskunarlaus vid mællausar Skepnur ?

Jæa. Ordsk. 12. 10. Hiñ Riettlæti aumkar sig yfir sinum Fienadi, eñ Hiarta Ogudrækins Mañs er Omyskunsamt.

Ut af Siotta Bodordinu.

Hvad er Hiuskapur ?

Sw ellsta Stiett og Stand, af sialfum Gude insett i Paradijs, sem villdi ad Madur og Kviña skylldu eitt Hollð vera.

Er þessi Stiett þa ecki syndsamleg og saurug ?

Þad er hun ecki, þegar i henni er lifad eftir Guds Ordi og Vilia.

Ebr. 13.4, Hiwskapuriñ skal heidarlegur halldiñ vera hiia ollum og Hioonabands Sængiñ Osleckud.

Til hvers hefur Gud iñsett Hioonabandid ?

1.) Til Mañkynsins Frioofgunar. 1.B.Mos. 1. 28. Aukist þid og margfalldist og uppfyllid Jordina.

2.) Til ad aftra illum Girndum.

1.Cor. 7.2. Fyrir Frillulifnadar Sakir, þa hafi hver eiñ sina eigiñ Konu, og hver ein hafi siñ eigiñ Mañ.

3.) Til iñbyrdis Adstodar, Huggunar og Ræda neytis. 1 B. Mos. 2.13 Og Drottiñ Gud sagde: Þad er eigi gott, ad Maduriñ sie einsamañ, eg vil giora honum eina Medhialp, þa sem vera maa hiia honum.

Hvernig a eiñ Egta Makur ad hegda sier vid sina Egta-Kviñu ?

Hañ a trwlega ad elska hana, virda, stira, stioorna, og ala Oñ fyrir henni, so og ad umbera hennar Breiskleika med Polinmædi, bidia fyrir heñi, og leita heñar Saalar Velferdar. Col. 3. 19 Pier Menn elskid ydar Eigiñ Konur, og verid ei beisklundadir vid þær.

1. Cor. 7. 16.

Hvernig á ein Egta-Kviña ad hegda sier vid sín eigin Mañ?

Hun á ad vera honum undirgiefin í Kiærleika, Trwskap og Umhiggiu fyrir Hwsbondlaniñi, bidia fyrir honum, og leita hans Sælar Velferdar.

1. Mos. 3. 16. Pín Vilie skal vera þijnum Mañi undirgiefin, og hañ skal vera þín Herra.

1 Cor. 7. 34. Su sem gipt er, su ber Ahygaiu umm hvad, hvad Heimsins er, og hvernig hun meigi Mañinum þocknast. 1. Cor. 71.6. 1. Pet. 3. 1.

Hvad er froomra Eckna og Fodurlausra Huggun?

Ad sa Himneski Fadirin hefur sierdeilis Nædarrika Umhyggiu fyrir þeim og forsvarar þær.

Ps. 98. 9. Drottin er Fadir Fodurlausra, og Doomari Ecknana. Sia framar. 2. Mos. 22. 22. 24. 5. Mos. 27, 19. Syr. 35. 14. 15.

Hvad er froomra Eckna Skylda?

Þær eiga ad lifa i Sidsemd og Gudrækni.

1. Tim. 5. 5. 6. Pader sañarleg Eckia sem einsomul er, og sitia VON SÍNA UPP Á Gud, og stadnæmist i Bænum og Akalli Dag og Nott; en hun sem i Bijlifi lifir, er lifandi daud.

Hvad er þad vonda sem oss er bañad i Siotta Bodordinu?

Hoordoomur, Saurlifnadur, Blood-Skom, bestiulegur Losti, Lykamans Saurgun, Egtaskaparins Forsmat, Gyrnd til adarlegs Frijdleika, og allra handa Saurugleikir i Hugsunum, Ordum, Vidmooti og Verkum, bædi i Egtaskapnum og fyrir utann hann.

Hvad er Huasanaña Hoordoomur?

Saurugar og lauslætar Gyrnder, hveriar ei eru

hulldra

hulldar fyrir Gudi, Þvi hann þeckir Hiartad.

Matth. 5. 18. Eg seigi ydur, ad hver hañ lÝtur KOnu til ad GÝrnaſt heñar, sa hefur þegar drijgt Hoor med heñi i sijnu Hiarta.

Hvad er Hoordoomur i Ordunum?

Allt sviivirdilegt og bligdunarlauſt Klaam-Tal, Lauslætis-Skrif, Vijsur og Kvedlingar, Gicks-hattur og Narrari, sem horfir til Lauslætis, edur strijdir, hid minſta, a mooti rietticristinni Alvorugiefni, og roggsamlegu Skicki.

Eph. 4. 25. Lætid einga vonda Rædu frañfara af ydrum Muñi.

Eph. 5. 3. 4. 5. Fridlulijſi og allañ Ohreinleik edur Agyrni, lætid eigi uñ ydur seigiaſt, so sem Heilogum hæfir, nie SMaanarleg ORd og Fijflslegt Hial, eda KJeſkni, hvad ydur heyrir ecki, helldur miklu framar Packargiord. Þvi þad skulud þier vita, þad engiñ Fridlulijſis-Madur, edur ohreiñ, eda ogiarn, hver ad er Ekvorgoda Dyrkari, hefur Arfleku i Rijki Christi og Guds.

Hvad er Hoordoomsligt Vidmvot?

Allrahanda utvortis Merki, sem auglijſa þad Oſkamfeilna Hiarta, hvert sem helldur er Augna edr Andlits Bragd, Lijkamans esæmilig Opinberan, Klædadragt osæmileg, Lauslætis Kossar, Dansar, Vijkivakar, og þesshattar.

Syr. 26. 13. 14. Sie þijn Dootter ecki bliwg, so halltu hana hart, so hun fremie ecki sijn mootprovadañ Vilia, a medañ hun er frii. Þegar þu merkir þad hun lÝtaſt tRisluglega i KRiinguum SÆg, so iat þad vel til Vara, ch ef þu gierir þad eigi, og hun brijtur þar fyrir a mooti þier, so lat þig þad ecki undra.

† Eru þa Lauslætis Ord og Vidmvot so stoor Synd? Jaa, eigi alleinaſta eru þau i sialfu sier mikid

oſæmileg christnum Mønum, helldur hafa þau og so mikid hæſkasamlegar Verkanir, og þiena til eñ þa framar ad uppvekia þa vondu Gyrnd, þar til su sama utbrytst i Verkinu.

Jac. 1.14. 15. Sierhver freistast, nær hañ Tilleigistaf sijñ Eigiñ Gyrnd, og lockadur verdur. Og sidañ þad Gyndiñ hefur gietid, fædir hun Syndina, eñ nær Syndin er fullkomnud, fædir hun Daudañ.

† Hvad gisrir þessa Synd vidbioodslega og Straffverda framar eñ adrar Syndir?

Ad hun saurgar og fordiarfar ad samt bædi Sæl og Lijkama, sem skyldu vera Guds Musteri, enn verda ad Hybylum hins ohreina Anda.

1.Cor.6.16 18. Vited þier ecki, þad ydrir Lijkamir eru Christi Limir? Skylldi eg nu taka Thrists Limi, og gisra þar af Skiækiñar Limi? Þad sie fiærri. Eda vitid þier ei ad hver hañ semlagar sig Skiækiuñi, ad sa er eiñ Lijkami med heñi? Þvi þau munu (segir hañ) Tvo i einu Holldi vera: En hver hañ samteingir sig Drottni, sa er eiñ Ande med honum. Flyid Fridlulifnadiñ: þvi ad allar Syndir, hverjar Madniñ drijgir, eru utañ hans Lijkama, en hver ed Fridlulifnadiñ briigir, sa syndgar vid sijñ Eigiñ Likama.

Hvad er skipad i Siotta Bodordinu?

Ad geyma bædi Lijkama og Sæl i soñu Hreinlijfi hvert Madur er giftur edur ogiftur; So Madur sie allt jd hæfur ad umgangast med sijnum Gudi.

Matth. 5. 8. Sælir eru Hreinhiartadir, þvi þeir munu Gud sia.

Hvada Medal hañ Madur ad brwka til ad geyma sig fyrir Saurlifnadi?

Þa Andiñ er reidubwin, enn Holldid þo veikt, ad Madur ad vaka og bidia, og þar næst vakta sig fyr-

ir

ir ollu því sem upptendrar þær vondu Gyrnder.

Hvad upptendrar þær vondu Holldsins Gyrneir?

Það er sierdeilis Ohoof og Dryckiuskapur.

Er þa Ohoof og Dryckiuskapur so hæskalega stoor Synd?

Jæa, því þær wtiloka oss fra Guds Riki, eins og Hoordoomur, Mord, edur Þiofnadur.

Gal. 5. 19. 21. Holldsins Verk eru opinber, so sem ad eru HOordoomur, FRidiulisnadur, SAurlifi, LAusung, Skwrgodadijrdkun, Fiolkingi, Fiandskapur, Prættan, Kijf, Reide, Agreiningur, Tvijdrægni, Flockadrættur, Hatur, Mord, OFdrickia, OFæt, og þessu lijkt: Ut af hverju eg hefi adur sagt, og seige eñ nu fyrir, það þeir sem slijkt gisra, erfa eige Guds Riki.

Luc 21. 34. Varid ydur, ad ydar Hiortu þijngest ecki af OFæti og Ofdrickiu, og mz Sorgum þessarar Næringar.

Eñ er un so hæskasamlegt ad drecka sig endur og stundum druckiñ, þa Madur leggst eige daglega i það?

Jæa, þegar það skiedur af Asetningi, þa er það alltijd fordæmañleg Synd, sem alldrei mæa eiga heima hiæa þeim sem stunda eftir Guds Nad og Saaluhiælpinni.

Eñ ef Madur er so Hofudsterkur ad hañ þolir mikid, mæa hañ þa ecki drecka mikid?

Hverki mæa Madur eta nie drecka fraṁ yfir það sem hann þarf naudsynlega med. Sæa 1. Pet. 4. 3. Hvar ad giorist Mismunur æ OFdryckiu og Dryckiuskap, og þo virdist það firra eins og það sijdara fyrir eina Heidinglega Synd.

Hvad er það fleira sem kañ ad freista til Lauslætis?

Idiuleysi, vondur Selskapur, Æfinntire, Amorsvijsur-Bækur og Bijlæti, Lauslætis-Leikir, Dansar, og Vikivakar, og það allt, afhverju koknar

Fiisn Holldsins, Fiisn Augnanna og drambsamt Liiferni.

Hverier gooder Pœnkar kuña ad vera hentugaſter til ad kiefia ſiikar Holldsins Freiſtingar?

Ad Madur lœti ſier koma i Hug (1.) ad ſa Allra heilagaſti Gud er nœlœgur honum, og ſier til hañs. (2.) Hvad ſtoor verld hafi Kvol JEſu hins kroſsfeſta, ſem hañ leid a ollum ſijnum Liikama. (3.) Hverſu ognarlegar munu verda Piiſlir peirra fordœmdu i Helviiti, og (4.) hverſu ſkamviñ ad er ſw Skiemtan ſem Madr hefr af peirri ſaurugu Synd.

Alldrei driig mañ Vefi Hoor, pad Veru kreinkir Geingi.
Skiemtun Loſta i ſkinde foor, eñ Skøñ og Kvol fiñſt leinge.
† Hver hefr ſo vardveitt ſitt Hreinliifi fyrir allri Aſtriidu?

Joſeph, pa hañ ſagdi til Potiphars Kvinnu:

Hvernig maa eg nu pa giora ſo mikid Ohœfu-Verk, og ſyndgaſt a moti Gudi? 1. Moſ. B. 39. 9.

Ut af Siøunda Bodordinu.

Hvad Illt verdur bañad i Siøunda Bodordinu?

Ad Stela, edur fremia Piofnad.

Hvad er ad Stela?

Pad er ad giora Naaungañ, a moti hañs Vilia, vid ſkila vid nockud, þo pad ſie alldrei ſo liitid af hanns Gootzi.

Verdur pad giort med fleiru enn einu Moti?

Jœa, añadhvert med Ofriiki, edur Vielum.

Hver ſtelur med Ofriiki?

Peir opiñberu ſtoor Piofar, ſem i eingu Riettinda Yfirſkini, a allrar Heimilldar, taka burt annars Gootz, liika ſem pad vœri peirra Eign.

Eph. 4. 28. Hver STOLJD hefur ſa ſteli nu eige meir, helldur

heldur erfidi og afli med Hordonum nockud gott.

Hver ſtelur med Vielum?

Pad giora allir þeir, ſem añadhvert taka Næ-ungans Eign, edur halda heñi med Kiænſku og leynilegum Hætti, ſem ſkiekiañ med morgu mosti, þvi hver einn Piofur brwkar ſiin ſloettugu Viela-brogd og Hrecki.

Seig mier nockra af þeim almeñileguſtu Pioofa Hnick-ium?

Einn heimuglegur Pioofur fyrir Heiminum, þo hann ſie opinnber fyrir Guds Augliti, er:

1.] Sa Kaupmadur, ſem i Kaupum og Solum giorir Oriett ſijnum Næunga, ſoleidis, ad hañ eige fær fullt Andvirde fyrir ſitt; Annadhvert þad, ad Varann, Vigtinn, Mæliinn, edur Peningarnir er miña verdt, enn Næungin veit af, og þetta er ad elſka ei Næungann ſem ſialfann ſig.

1. Theſſ. 4. 6. Einaiñ Aſæliſt edur taki Agooda fræa ſijnum Broodur i Hondlaniñi, þviad Drottiñ er hañ, ſem hefnir alls þeſſa.

3. B. Moſ. 19. 35. Pier ſkulud ecki Oiafnadarlega hond-la i Doominnum, med Alin, med VJgt, og med MÆlir, RJettar VOgir, riett Pund, og riett MÆlikierhølld, og riettar Kokur ſkulu vera hia ydur.

2.] Sa Pienari, Handverks-Madur, edr Dag-launare er Pioofur, ſem fyrir full-añ Betaling giorir eige Verkinu Fullnuſtu, edur fellir nockud undañ.

2. Theſſ 3. 10. Ef nockur vill eige ERfida, ſa ſkal og ecki heldur eta.

Liika ſa Hwſsbondi, ſem fyrir holla Pioonuſtu giefur eigi tilhlijdileg Laun og Fædi.

Jac. 5.4. Giæid, ad LAuniñ Verkamañana, peirra sem ydar Akur-Lond hafa uppyrkt, og verid hafa af ydur JMnihalldiñ, pau HRoopa, og Haust-Irkiarana Hroop er komid til Eyrna Drottins Zebaoth.

3.) Er sa Okurkall Pioofur, sem med Oriettvisri Rentu wtsijgur sinu fantækann Naunga.

3. Mos. 25. 36. Pu skallt eckert Okur af piinum Broodr taka, og eige OFmikils af honum kReßa, helldr skalltu ottast Drottiñ Gud piñ, so ad piñ Broodir mege lifa hia pier.

4.) Er sa Skulldunautur Pioofur, sem gietur borgad sijna Skulld, enn vill ecki, og med Aserningi Svikum og Undannbrogdum, helldur inni hia sier annarra Godtze. Psal. 37.21. Hiñ Ogudhræddi tekur LAn og betalar ecki.

5.] Sa Doomari, edur añad Yfirvalld er Pioofr, sem vanbrwkar sin Myndugleika ad kwga Naungañ, eda tekur Mwtú til ad halla Riettinum.

Ordsk. B. 17. 23. Ogudlegur Madur piggur giarna heimuglegar Gafur til ad beygia Veg Riettarins.

6. Er sa Undirsati Pioofur, sem svikst um Kongsins Toll, Tijunder, og þvilikt.

Rom 13. 7. Giefid pad hverium, sem pier skylduger erud, peim Skatt sin Skatt heyrir, piñ Toll er Toll heyrir.

7. Ad sijdurstu eru peir og allir Pioofar, sem leitast vid ad naa sijnu Upphelldi, med añarra Skada, voga ofmikid uppa Luckuna, hvert peir viña edr tapa, ellegar vilia forsorga sig m3 onytsamlegum Konstum og naudsynialausum Husagangs Snukium.

2. Thess. 3. 11. 12. Vier heyrum, pad nockrir ea medal ydar gaunga osickañlega, og ERida eckert, drijgiande helldur SLenskap. Eñ slikum bioodum vier og aminnum pa, fyrir vorn Drottiñ JEsum Christum, pad peir erfidi med

Epaklæti

Epaklæti, og eti sitt eiged Brand.

Eru allir þessir Piooſar i forþæmañlegu Tilſtandi?

Jæ; Þo þeir verdi ei allir heingdir, lenda þeir þo allir i Helvijti, nema þeir giore ſanna Yfirboot.

1. Cor. 6. 9. 10. Læatid eigi villa ydur; EJ þJoofar nie AGyrndar-Meñ, eige Ofdryckiu-Meñ, eigi Ordhækar nie RAEningiar, munu Gudz RJki ERfa.

Hvad æa þa eiñ Piooſur til ad gisra, ſem vill gisra Yfirboot og leita Naadar hiæa Gudi?

Þegar hañ lætur af ad ſtela, þa ſkal hañ og ſo læata af ad eiga, og hallda iñi hiæa ſier, þvi ſem hañ hefur ſtolid, ſo hann bæti fyrir, og læati hvern fæa ſitt aftur ef hann hefur þa Efni æa þvi.

Ex. 22. 3. Piooſuriñ ſkal ſkila þvi ſtolna aptur.

Luc. 19. 8. Ef eg hefi nockurn tælt, þa GEf eg ferfaldt AFtur.

Tob. 2. 21. AFhended þeim rietta Eigenda Kidlingiñ AFtur, þviad oſs ſoomir ecki ad eta ſtolid Gootz, eda þad ſama ad ſnerta.

† Eñ hvad ſkal gisra til, ef ei finſt Eigandi, nie hañs Erfingiar?

Þa ſo fellur til, mæa þad ſtolna Gootz giefaſt Fæatækum, eñ fyrri ecki. Luc. 16. 9. Gisrid ydur VJni af hinum RAnglæata MAmon, ſo nær þier vidþurfid, ad þeir medtaki ydur i eilifar Tialdbwdir.

Mæa Preſturiñ ecki afleyſa mig af þeirri Synd, þo eg hallde iñi hiæa mier þvi raangfeingna?

Ney, eingañveigiñ, þvi fyrir Guds Augliti, nær Aflauſniñ ecki nema til þeirra ſem eru ſañ-ydrandi; Enn einginn Piooſur er ſann-ydrandi, medañ hañ helldur inni þvi ſtolna Fie.

Er þad lijka Synd ad ſtela Smæa-Munum?

Jæa, þad er ein ſtoor Synd i mooti Gudi, ad vil-

ia yfirtroda hanns Bodord fyrir Smæa-Muni, þo er Syndinn þvi stærri mooti Næunganum sem meiru er stolid fræa honum.

† Er þad Synd ad stela fræa þeim Rijku?

Jæa, Synd er þad, þvi þetta Bodord hefur eckert Forstak, og Næungans Rijkidæmi giorir eigi Nængindi mijn ad Rettindum.

Er þed Synd ad hylla med einum Pioof?

Jæa, þad er ad giora sig hluttakandi i annarlegum Syndum. Ordsk. 19. 24. Hver Hlutskipti hefur med Þjofum, (beyrir Bolvan, og seiger þar ecki til,) hañ hatar sitt Lijf.

† Gietur neckur stolid fræa sialfum sier?

Jæa, þvi þad skiedur, (1.) Med Eydslu og Ydiuleysi. Ordsk. 23. 21. Ölsvelgiarar og græduger Uarmaft og Svefnugur Madr hlijtur ad bera totrug Fot.

2.) Med Nydsku vid sinn eiginn Lijkama.

Sir. 14. 5. 6. Hver ecki giorir sialfum sier neitt gott, hvad skal hann odrum gott giora? Hañ mun alldrei af sinu Gooti gladur vera. Enginn Hlutur er skaðnarlegri eñ sæa, ad Madurinn añ sier sialfum einkis Goods, og þad er makleg Plæga fyrir hans Vondstu.

Mæa þa hver eñ giora af sinu Gooti hvad hañ vill?

Nei, þvi vier erum Ræadsmenn yfir Guds Gæfum, og eigum eitt sinn ad giora Reikning fyrir þær. Luc. 16. 12.

Hvad Gott er skipad i Eisunda Bodordinu?

Ad vier skulum styrkia Gagn vors Næunga.

Hvernig forum vier ad því, ad styrkia Næungans Gagn, i þvi sem hans Upphelldi vidvijkur?

Þa vier læanum honum neckud af voru Gooti, og giefum honum Almusu, hafi hann heñar Þorf.

1. Joh.

1. Joh. 3. 17. Nær nockur hefur þessarar Veralldar Audæfi, og sier sín Broodur Naud liida, og lokar sitt Hiarta til fyrir honum, hvernig blijfr Guds Kiærleiki hiá honum?

Ebr. 13. 16. Gott ad giora, og MEd ad SKipta, þa forgleymid ecki, þvjad slijkt OFFur þocknast Gudi vel.

† Hver gietur og á ad hiálpa þeim þurfandi Náunga?

Sierdeilis þeir rijku, samt sierhver sem hefur nockud Afgángs þvi er hann þarf daglega med.

1. Tim. 6. 17. 19. RJkum þessarar Veralldar biood þu (ad þeir sieu ecki mikilátir, og leggi einga Von uppá þenan fallvaltan Rijkdoom, heldur uppá lifanda Gud, sem oss riikuglega giefur, alls hættad til Notkunar) þad þeir GJori gott, þad þeir audgisi i goodum Verkum, sieu GJafmilldir, GOOdviliadir; Safnande sier siálfum Siood, til goods Grundvallar, uppá þad tilkomanda, so ad þeir hondli eilijst Liif.

Hvernig á Madur ad giefa Ölmusu?

Eftir Efnum, og af Kiærleiksfullu Hiartalage.

Tob 4. 9. Hafir þu MJkid, so veittu RJkuglega, en ef þu hefr LJtid, so veittu þo af þvi litla med trwu Hiarta.

Straffar Gud þa myskunarlausu?

Jac. Jac. 2. 13. Þar mun OMyskunsamur DOomur yfir hann gánga, sem einga Myskunsemi hefur gierda.

Psal. 41. 1. Sæll er sá sem ANnast hiá þurftuga, Drottin mun frelsa hann i hiáni vonda Tijd.

Ut af Attunda Bodordinu.

Hvad vondt verdur i þessu Bodordi bánad?

Ad bera falskann Vitnisburd á mooti Náungánum.

Hvad er falskur Vitnisburdur?

Öll login og ástsemdarlaus Ræda um Náungann, hvert sem hun skiedur fyrir Rietti edur fyrir utann hann.

† Hvernig

† Hvernig verdur falskur Vitnisburdur boriñ i Riettargaangs Maalum?

1.) Pegar Sækiandiñ ber frañ logna Akiæru.

Ordsk. B. 19. 5. Eiñ LJugvottur bliſur ecki ohegndur, og ſa sem frañgiarnlega FRañber LYgi, mun ecki undañ hlaupa.

2.) Þa Vitninn ſtadfesta Lygina.

Ordsk. B. 19. 5. Eiñ LJugvottur bliſur ei ohegndur.

3. Þa Talsmadurinn forſvarar Lijgi i mooti ſinni eigiñ Samvitſku. 2. B. Moſ. 23. 1. Þu ſkalt ecki trwa raungum Kiærumaalum, og GJor CEk: þeim OGudlega noekra HJaſtod, ſo ad þu berir falſkt Vitni.

4.) Þa Doomarinn vijsvitande, edur af Fævitſku, dæmir þad ſem Lijgi er, ſatt ad vera, og þad raangt ad vera, ſem riett er.

Ordsk. B. 17. 15. Hver hañ SEgir hañ OGudlega HAſa RJett, og FYrirdæmir RJettlaatañ, peir eru baedir fyrir Drottni ein Svivirding.

† Meiga Chriſtnir Meñ eiga Maal ſamañ?

Þeir meiga i þeim Sókum, ſem mikid rijdur aa, og i ſtærſtu Naudſyn, flija til Doomara Embættisins ſem er Guds Ekipan, og klaga Naudſyn ſijna aan Haturs til ſijns Mootparts; Enn ad hefia Prætur fyrir litla Sok, og ad ſyna ſig i ollu ſierſinnadañ og hefndargiarnann, er miog Ogudlegt.

2. Cor. 6. 7. Þar er allareidu Breſtur aa millum ydar, þad þier hafid Lagadeilur ydar aa milli. Hvar fyrir liidid þier eigi miklu helldur Oriett? Eda þoi laatid þier ecki aafæſaſt yd: helldur? Sia Ordsk. B. 20. 22. Matth. 5. 39.

Hvernig verdur falſkur Vitnisburdur boriñ fyrir utañ Riettargaang?

Þa Madur lijgur uppa ſinn Naunga og kiemur honum

honum rœanglega i Ohroodur. Sir. 5. 16. Ver eigi sogviis, og bakmæl þu eckj med þiñi Tungu.

Mœa Madur seigia þad illt uñ Nœaungañ, sem satt er?

Nei, nema þad sie œdur opiñbert ordid hverium Mañi, og œa þo Madr eigi ad hafa sier til gamans, ad seigia frœa þvi; Þad er Kiœrleiksleysi.

Hvernig kañ Madur ad sviikia siñ Nœaunga?

1.) Þœa Madur opiñberar þad sem hann hefur heimugleaa trwad honum fyrir.

Ordsk. B. 11. 13. Bakmœalugur Madur Opiñberar þad sem hañ vejt leinilegt, eñ sœa sem med trwfestu Hiarta er, hañ leynir þvi.

2.) Þœa Madur upplioostrar hañs heimuglegum Brestum, honum til Skada, eñ odrum til Hneixlis.

Sir. 19 7. 8. Heyrir þu nockd vondt, þad seig eigi eftir, þvi Þsau gisrir þer eingañ skada. Þu skallt hverki seigia þad þinum Vin nie Odin, og opiñbera þu þad ecki, kuñir þu ad gisra þad fyrir utañ vonda Samvitsku.

† Mœa Madur eigi giefa til kyña Yfirvalldinu edur Prestinum Nœaungans Synd?

Ju, þegar þad skiedur af Elsku til Nœaungans, og Uñsorgun fyrir honum, og til ad aptra Syndinni, so sem þa Joseph sagdi Fodur sijnum frœa Synd Brœdra sijña. Sia Matth. 18. 7. hvar ed Christur bijdur ad seigia Safnudinum frœa Synd sijns Nœaunga, þegar heimugleg Advorun vill eigi gagna; Enn ef þad skiedur af Hefnd edur Mœalœde, þa er þad Synd.

Kañ Madur og med odru mooti missiœa sig i sijnu Tali?

Jœa, þvi oll onytiu Ord eru syndsamleg.

Matth 12. 36 Eg seigi ydur, af hverju þvi Fœfeingu Ordi sem Meñernir tala, muun þeir Reikningskap gisra

æ yfsta Deigi.

Hvad gott er skipad i Attunda Bodordinu?

Ad afsaka Næungañ, tala vel og meina vel uñ hann, og taka allt upp i bestu Meining.

† Gietur Madur þa gietid goods til allra Maña?

Þa þeir ei med þeckianlegum Holldins Verkum upplioostra siñi inri Vondsku, mæa Madur, Kiærleikans vegna, vænta hiñs besta, og ei giora sier Mishæanka, edur fæ Ohocka til nockurs.

1 Cor. 3.5. 17. Kiærleikurin Hugsareckr Allt, hañ uñber alla hluti, trwir ollu, vonar allt.

Eñ þa Vondskañ er ordin opinber, mæa Madur ei kalla hana gooda. Es. 5.20. Vei þeim, hverier ed kalla hid vonda gott og þad hid gooda vondt.

Á Madur og so ad afsaka sin Næunga þa abrir tala illa uñ hañ?

Jæa; gieti Madur þad med Sanni, sierdeilis þa hann er eigi siælfur vid og kann ad afsaka sig.

Sir. 6. 5. Hver alla Hluti FÆrir til BEtra VEgar sa gisrir sier marga Vini.

1. Pet. 4.8. Kiærleikurin hylur Fiollda Syndaña.

Ut af þvi Nijunda og Tijunda Bodordi.

Hvad er þad sem bañad verdur i Nijunda Bodordenu?

Syndsamleg Fijsn og Gyrnder, sierdeilis eftir annarra Gotzi.

Hliodar ei þad Tijunda Bodord nær þvi eins?

Jw.

Hver Mismunur er æa millum þess Niiunda og Tijunda Bodordsins?

Mismunurin er eigi so sierdeilis iñifalin i þeim Hlutum sem Meñ gyrnast, so sem i þvi hverniñ Gyrndinn

dinn edur Fiisninn til þess er oss sig kominn.

Hvad margslags er þa su illa Gyrnd?

Tvennslags. 1] Erfdagyrndinn, edur Uppruna gyrndinn, sem er su spillta Natturu sialf, edur Tilhneiging til þess Vonda. 2.] Su gisranlega Gyrndenn, sem framkemur af Uppruna gyrndinni eins og einn Avoxtur af sinne Root, Og verdur hun annadhvert af Vilia Manssins sam þyckt og halldinn vid Magt, ellegar heñi verdur moostadid, og hun nidurkiæfd.

Jac. 1. 14. 15. Sierhver freistast nær hañ TIlteigist af sinni EIgin GYrnd og lockadur verdur; Og sidañ þa Gyrndin hefir GIetid, FAEdir hun Syndina, eñ nær Syndin er fullkomnud, fædir hun Daudañ.

Hvar verdur fyrir bodin su gisranlega Gyrnd?

I Nijunda Bodordinu; Hvert 5. Mos. B. 5. 21. utleggst soleidis: Þu skallt ecki gyrnast oa, þad er: Lat þu þia Vilia eigi burt dragast, fraa mier, þijnum Gydi, af þeim vondu Gyrndum, sem hvala þier.

Hvar verdur Uppruna Gyrndin bañud?

I Tijunda Bodordinu, sem utleggst soleidis: Þu skalt ecki gyrnast, þad er: Þar skal engin vond Gyrnd vera i þijnu Hiarta, þu skallt einga Arfsynd hafa.

Finñst þa nockur Madur oa Jordu ñi sem einga vonda Uppruna Gyrnd hefur?

Nei 1. Joh. 1. 8. Ef vier seigiumm, vier hefum einga Synd, þa villum vier skaalfa oss, og Sañleikurin er ei i oss.

Fordaamir þa Uppruna Gyrndin þau trwudu Guds

Børn

Born sem hafa Angur af heñi?

Nei, hiæa þeim hefur Syndiñ tapad þeim sijnum Krafti sem fordæmir, med þvi þau eru i Christo, og standa eigi framar nakiñ, Edur Forsvarslaus fyrir Guds Rettlæti. Rom. 8. 1. So er nu Eingiñ Fordæming i þeim sem i JEsu Christo eru, þeir sem eigi gænga eftir Holldinu, heldur eftir Andanum.

Hvad skiedur, ef Madur lætur so Upprnna Gyrndina vid sig ræda, ad honum þykir vænt uñ ad filgia gisranligum Gyrndum?

Hvar sem su gisranlega Gyrndiñ rædur fyrir, og hefur Yfirræd, þar rædur Christi Nad ecki fyrir, og er so su Manneskia undir Bolvaninni.

Rom. 8. 13. Ef þier Lifid Eftir Holldinu munud þier Deya, eñ ef þier deydid fyrir Andañ Holdsins Gyrndir, munud þier lifa.

Er þa vond Gyrnd Synd, þo hun sie ad eins i Aformi og komist eigi leingra?

Jæa, fyrir Gudi tekst Vilieñ fyrir Verkid.

Matth. 5. 28. Hver hañ lijtir Konu til ad gyrnast heñar. etc

Kañ þæa Madur ad brioota æa þeña Hætt Bodord Guds all med einberum Paunkum og Gyrndum?

Jæa, þvi Guds Logmæal er andlegt, og hver sem vill hinum Bodordunum hlijda, mæa ydugliga taka Vara a sijnu Hiarta, eftir þvi sem þessi seinustu Bodordiñ æskilia, þvi þau eru so sem Lykill ad all Logmælinu og kiena ad skylia allt Logmælid.u

Er þa all Fysn og Gyrnd Synd?

Saklaus Gyrnd er su, sem Sæliñ hefur til þess sem Lijkamiñ þarf med, so sem; Lyst til ad eta, drecka, sofa, og hræra sig, og añarra soddañ Hluta: Su Gyrnd var med Mañinum i Sakleysisins Standi,

og ad þvi leiti er hun eigi Syndsamleg.

Eñ framkoma þar þo eigi margfalldar Syndir af sodd añ nætturlegum Eftirlaungunum?

Ju, ad vijsu, og velldur þvi su iñræta Nætturuñar Spilling, sem vill komast i alla Hluti, og giora Eftirlaungunina þa skickanlegu oskickanlega, choofliga og sauruga, ef vier eige noogsamlega tokum Vara a os og mootstrijdum heñe.

† Hverier eru þeir syndsamlegu Hlutir, sem Gyrndiñ festist mest a?

Þad eru þeir Hlutir, 1.) Sem eiga skilldt vid Ohoof, Drambsemi og Vellystingar.

1. Pet. 2. 11. Halldid ydur fra Holldlegum Gyrndum, hveriar i giegn Sæluñi strijda.

2.) Þeir Hlutir sem odrum vidvijkia, hveria Gud hefur ei giefed mier, helldur mijnum Næunga, og mæ eg þvi eigi misuña honum þeirra, so sem er, hañs Egta-Kviña, Þioon, Þioonustu-Kviña, eda nockud af ollu þvi sem honum heyrer til.

† Giet eg þa med engu mooti gyrnst neitt an Ofundar og Oriettar af þvi Gotsi, sem miñ Næunge a?

Ad vijsu: Oska mæ eg eftir Kaup-mañs Voruñi fyrir Betaling, so sem Abraham falade Akuriñ. 1. Mos. 23. 4. Eñ ei mæ eg gyrnast ad draga undir mig Gots mijns Næunga med Riettinda Yfirvarpi, Svikum eda Ofrijki; So sem Achab agyrntist Nabots Vijngard. 1. Kong. 21. 2.

Hvad er nu gott bodid i Nijunda Bodordinu?

Ad vier tokum Vara a os fyrir vondum Hiarans Gyrndum, og strijdum i mooti þeim.

Hvad goott er skipad i Tijunda Bodordinu?

Ad vier skulum ecki eitt sinn hafa hina minstu Gyrnd vonda i Hiartanu.

† Hvar til þienar þa þad Tijunda Bodord, sem utheimtir af oss Mønunum eitt alldungis fullkomid Saklevsi, sem oss er bo omsguligt ad læta Gud hiæa oss fiña?

Þetta Bodord synir: 1.) Gudsfullkomna Riettlæti, sem hefur Riett til ad heimta þad, og axtelia fyrir þad, sem Maduriñ, i Syndina falliñ, kañecki af sijnum Krøptum ad framkvæma.

2.) Synir þad, ad Gud er eigi Orsok til þess ad Maduriñ fiell i Syndina; Þvi hefde hañ verid Orsok til þess, þa hefdi hann alldregi kunnad ad banna þessa illu Gyrnd, sem þar af leiddist.

3.) Synir þad, ad allir Menn, lijka þeir heilsgustu, eru reindar Syndarar, og fæa ei, med þeirra eiginn Rettlæti, stadist fyrir Gudi, þvi þo þeir fyrir Guds Nad feingi yfiruñid allar gisranligar Syndir og Gyrndir, þæa er þo þessi Erfda Synd þeim Orsok til ad audmiikia sig fyrir Gudi.

Hvad er styttsta Jñihald þessara Orda: Eg er Drottiñ Gud þiñ, sterkur Vandlætari etc.

Tvær Ordsakir, sem skulu knija oss til ad halda Guds Bodord, edur ad fordast þad vonda, og giora þad gooda.

Hver er fyrri Ordsokiñ?

Guds riettferdug Reidi og Vandlæti, sem hootar ad straffa alla þver brotna Yfirtrodslumenn.

Hver er sijdari Ordsokiñ?

Guds Fodurleg Nad og Myskun, sem lofar ad giora gott þeim sem halda hanns Bodord.

† Hvad

Hvad er Yfirtrodſla, edur Synd?

Allt bad ſem ſtrijdir aa moti Guds Bodordum, ſem nijlega eru utmaalud.

Hvad margſlags er Syndiñ, almeñilega ad ſeiga?

Tveñſlags; Erfda Syndiñ (edur Uppruna Synd inn.), og gioranlig Synd.

Hvad er ba Erfda Syndiñ?

Hun er Naatturunnar Vanart, inngrodinn Fordiorfun, og illar Tilhneigingar (ſem hondlar uñ i Tijunda Bodordi).

Vi kallaſt hun Arf Synd edur Erfda Synd?

Af bvi hun er oſs medfædd, ſo ſem einn vondur Erfda Hluti eptir vorn Fodur Adam.

Rom. 5. 12. Syndiñ er fyrir eiñ Mañ komiñ i Heimin.

Pſal. 51. 7. Sia bu, ut af SYndſamlegu SAEdi em eg GJetiñ, og i SYnd gat mig mijn Modir.

Hvad er ſu gioranlega Syndiñ?

Allar vondar Hugſanir, Ord og Giordir, ſem framkoma, ſo ſem illur Avoxtur af vondri Root Arf-Syndarinnar.

Er bad ba eins lijka Synd ad laata ogiort og forſooma bad ſem gott er, eins og ad giora bad ſem illt er?

Jaa, viſſulega.

Jac. 4. 17. Hañ ſem kañ nockud GOtt ad giora, og GJ, orir bad ecki, beim er bad SYnd.

Hvad margſlags er ſu gioraulega Syndiñ ſier i lagi?

Tvennſlags, ſem er, ſu Synd ſem kiemur af Breiſk-leika, og ſu Synd ſem kiemur af Illgyrni.

Hvad er Breiſkleikans Synd?

Hun er, ba einn ſañchriſtinn Madur, er af Hiarta hatar allar Syndir, miſſier ſig af Favitſku, Dad

giætni, Astrijdu, edur einhverju soddañ; Enn strax, sem hañ sijna Synd sier, fyrir Typtan(Amiñingu) Andans i Samvitskuñi, æangrast hañ af heñi i Hiartanu, bidur Gud Fyrirgiefningar æa heñi, og kiepp-ist framveigis ad betra sig.

Gal. 6. 1. Ef Madr verdr æa nockurn Hætt af nockrum Bresti yfirfalliñ, þa leidriettid hañ med hoogværum Anda.

Jac. 3. Allir vier BRiotum Margfalldlega.

Hvad er Illgyrnis Synd?

Þa Madur vijsvitandi, viliande og med Giedþocknan, gierir þad sem illt er, enn lætur ogiordt þad sem sem gott er, og helldur æa framm i þvi illa.

1. Joh. 3. 8. 10. Hver SYndina GJerir, sæa er af Diofinum, þvi ad Diofulliñ syndgadi af Upphafi; þar til byrtist Guds Sonr, ad hañ nidurbrisoti Diofulsins Verk: Hver af Gudi er fæddr, sæa gierir ei Synd, þvi hañs Sæd blijfur hiæa honum, og hañ getur eigi syndgast, þviad hañ er af Gudi fæddur. Þar af eru auglisos Guds Børn, og Diofulsins Børn: Hver hañ eigi gierir Riettvijsina, sæa er ecki af Gudi, og hver ei elskar sinn Broodur. Sæa Joh. 8. 3. 2. Pet. 3. 34. 4. Mos. 15. 30.

Rijdur nockud æa þvi, ad beckia þeña Mismun Breiskleikans Syndar, og Illgyrnis Syndarinnar?

Mikid rijdur æa þvi, þvi þad allra stærsta Andvaraleysi kiemur riett af þvi enu sama, ad Madur gierir eigi soddann Greinarmun; Þar af kañ og ad orsakast naudsynialaus Angursemi.

Hvernig kañ Andvaraleysid ad orsakast af þvi?

Þad orsakast so af þvi, ad sæa sem lifir i Illgyrnis-Syndum, huggar sig vid þad, ad allir Menn sieu Syndarar, eda sier sie eigi vandara enn odrum.

Er þad ecki satt, ad allir Meñ sieu Syndarar?

Wijst

Vijst eru allir Syndarar, eñ þar æ er stoor Mismunur (sem æ dur er bwid ad syna.)

Seig þu mier þañ Mismun eñ nu med ørum Ordum, med þvi so mikid rijdur æ þessu?

Þad skilur so mikid sem Noott og Dag; Þvi Guds Born hafa ad sønu Synd Breiskleikans, siña til Syndariñar, þiæst af heñi, verda þvert i mooti þeirra Vilia yfirfalliñ af heñi, og leggia daglega af meir og meir syndsamlegar Yfirsioonir og Bresti, af hverium þau hafa sært Angur, so þau gænga þo eptir Andanum, kappkostandi ad verda fullkomiñ i þvi sem Gott er. Eñ Heimsins og Diofulsins Born giora Syndena, setia sig til ad syndga, gledia sig i henni, og skiemta sier vid hana. Jæ, þau syndga uppæ Naudina, og gænga eptir Holldinu, hvers vegna þau skulu deya.

Drijgir eitt Guds Barn alldrei neina Illgyrnis Synd?

Alldrei, þad gietur ecki med nockru mooti komist heim vid þad Naudarinnar Stand, sem þad er i, og þa Niiu Fæding, so leingi sem þad er stadfast i þvi; Eñ falli þad med Asetnings Synd fræ þvi Standi, þa er þad ecki Guds Barn leingur.

1. Joh. 3. 9. Hver af Gudi er Fæddur sæ Gjørir ei Synd, þvi hañs Sæd blijfur hiæ honum, og hañ gietur eigi syndgast.

Þar nu Guds Born hafa Eftirstodvar af syndsamlegum Yfirsioonum og Brestum, kuña þær þa ei fordæma þau?

Alldeilis ecki. Hinar allra minstu Syndir þeirra væru ad sønnu Fordæmingar verdar, enn þeirra Samfielag med Christo frijar þau þar fræ.

Rom 8.1 Sa er nu EJngiñ FOrdæming i þeim sem i Christo JEsu eru, þeir sem eigi gænga eftir Holldinu, heldur eptir Andanum

Sakar þa Breiskleikans Synd alls eckert christiñ Mañ?

Jw, hun deyfir Nædina og hindrar þa Sonarlegu Diorfung Andans i þvi sem Madur. æ ad hondla uñ vid Gud, og horfir miog til þess, ad Madurinn falli fræ Gudi i Illgyrnis Syndir.

Hvad giorir þæ su Illgyrnis Synd ad verkum?

Alla sina Elskendur fordæmir hun, og giorir sorglegañ Adskilnad millum Guds og þeirra; Jæ, hun giorir þa Satan lijka, bædi þessa Heims og añars. 1. Joh. 3. 8. Hver SYndina GJorir sæ er AF DJesinum. 1. Cor. 6. 9. Vitid þier eigi, þad Rænglæatir munu eigi eignast Guds Rijki? Læatid eigi villa ydur: Hverki Fridlulijsis Meñ nie Blood-Meñ Skwrgoda, eigi Hoordooms Meñ nie Sælgiætingar, eigi heldur þeir sem Sksñ drijgia med Karlmsñum, eigi Pioofar nie Ægyrndar-Meñ, eigi Ofdryckiu-Meñ, eigi Hneixlarar nie Ræningiar, munu Guds Rijki erfa.

Er ein einasta Synd af þessum edur odrum Illgyrnis Syndum, noog til ad fordæma Mañiñ?

Jæ, þvi þo Madur drijgi eigi utann eina edr adra vissa Synd, er hañ freistast af, eda fær Hentugleika til, þa synir þo su eina Synd, sem i honum drottnar, ad hañ er enn þa ei uñvendur, og ad hann i sijns Hiartans Grunni sie Guds Foragtari.

Jac. 2. 10. Þo ad einhver hielldi allt Logmælid, og brotlegur yrdi i einu, þa er hañ þegar alls þess sekur.

Er nockur Mismunur æ Illgyrnis Syndunum?

Jæ, hiæ sumum drottna þær med Forherding og stooru Andvarleysi, so sem hiæ Pharao; Enn hiæ

sumum

sumum drottna þær aan Forherdingar, og drijgiest med Samvitskuñar Sturlan edur Mootmæli, so sem hiæa David, i hanns Breitni vid Uriam.

† Hver er su fremsta Trappa i Illgyrnis Syndum?

Þegar sæa sem i sijnu Hiarta hefr verid aanægianlega sañfærdur uñ Sañleikañ, aan Þvijngunar og Tillockunar, mootprooanlega og af Asetningi, neitar, hædir og offækir soddañ Sañleika og Lærdoom uñ Guds Otta, og helldur frañ i þessu ydrunarlaust. Þetta kallast Synd aa mooti Heilogum Anda, edur hanns Embætti, og fyrirgiefst ecki, Matth. 12. 31. Ebr. 6. 4. 5. 6.

† Er þa Myskun Guds og Forþienusta Christi eigi noogu kroftug til ad fyrirgiefa, lijka þessa Synd?

Hier skortir eigi aa Guds og Christi Sijdu, þvi hanns Nad og Forþienusta er i sialfri sier aanægianleg, og yfirgnæfir allar Syndir: Helldr er Mañinum uñ þetta ad kienna, sem helldur frañ til Æfiloka i hatursfullri Spottan og Offsookn þess Sañleika, er hann hefur aadur þeckt.

Kañ Madur og so ad giora sig Hluttakara i añarlegum Syndum, og so eiñig lijka i þeirra Straffi?

Jæa, og skiedur þad, þegar Mañi þykir vænt uñ þær, giefur Samþycki, Nad, Befalning, edur Tækifæri til þeirra, og hindrar þær ecki, edur straffar, ef hann getur.

3. B. Mos. 19. 17. Straffa þiñ Naunga, so þu berir eigi Skuld hañs vegna. Siæa. 1. Tim. 5. 22. Opiñb. B. 18. 4.

Hveriar eru þær almeñilegustu stoor Syndir i mooti Guds Logmæli?

Pad eru Vantrw, Hræsni, Erugyrnd, Agyrnd, Vellyst, Reidi og Oholinnmæde.

Hveriar eru þær hellstu og stærstu Dygdir eptir Guds Lögmæli?

Þessar: Trw, Kiærleiki, Froomleiki, Audmykt, Anægianlegleiki, (Hooffemi) Bindindi, Hoogværd, og Polinnmædi, og umfram allt, gudrækilegt og himneskt Simislag.

Hverju hootar Gud þeim sem eigi hlijda hans Bodordum?

Ad hann vill vitia þeirra Vondsku med Strafli.

† Skiedur þad alleina i þessum Heimi?

Ney, stundum fær sa Ogudlegi ad sönnu Enda med Skelfing, en oft luckast honum so vel Illyndin, ad hann er kalladur sæll; Þo kiemur fram um sijdir hans Straff i Helvijti og Kvolunum. Luc. 16. 23.

† Kiemur þad tijmanlega Straff alleinasta yfir sialfan þann Ogudlega?

Ney, Gud straffar og so Illsku Forellranna a Bornunum allt i Þridiu og Fiordu Ettkvijsl.

Er þad rett ad straffa Sonin fyrir Syndir Fodursins?

Ja, þegar hann geingur i Footspor og Eftirdæmum sijns Fodurs, fram i somu Syndum, þvi annars rætist þad sem stendur

Ezech. 18. 19. 20. Sonurin skal ecki bera Fodursins Misgiorning, fyrir þad ad hann giordi vel og rettvijslega, og hann hielt og giordi all mijn Riettindi, þa skal hann lifa.

Hversu margfallder er almennilega Guds Straff?

Þrefallder. 1.) Lijkamlegt, so sem: Strijd, Hallæri, Drepsott, edur annar Ohamingia bædi a Landi og Lijdum.

2.) Andlegt, so sem Guds Reidi, og þad, ad hann burttek-

urttekur sinn A nda, og sviptir sinni Nad, yfirgiefur i fraleitt Sinni og Forherdingar Doom.

3.] Er pad eilijfa, sem er: Fordæming til Helvijtis. Somuleidis eru einnig Prefolld Laun fyrir pad Gooda; Lijkamleg, Andleg, og Eilijf.

Hverju goodu heitir Gud par i moot peim sem hallda hañs Bodord?

Ad hann vill giora Myskunsemi vid pa i Pusund Lidu.

Hvad skilst hier fyrir Myskunsemi?

Allt gott til Liifs og Sælar, um Tijma og Eilijfd.

1. Tim. 4.8. Gudrækniñ er til allra Hluta nytsom, hafandi pessa Lijfs Fyrirheit, og so hins eftirkomanda.

Hverium lofar Gud siñi Myskun?

Peim sem hann elska og hallda hanns Bodord.

Elskar pa eingiñ Gud neina fæ sem helldur hañs Bodord?

Ney, Joh. 14. 12. Hver hañ hefur mijn Bodord og helldur pau, hañ er fæ sem mig elskar.

Hvad er pad, ad Madur helldur Guds Bodord?

Pad er, ad eiñ Endurfæddur og til Nadar tekñ christiñ Madur hefur Guds Vilia alltijd fyrir Augum sier, og lagar sijnar Hugsanir, Ord og Giordir par eftir, af einlægu Hiarta, med stadfostum Asetningi, ad læta sier i pvi fraferfara.

Joh. 14.24. Hver hañ elskar mig, fæ helldur mijn Ord.

1. Joh 2. 3. 4. 5 Par af vitum vier, pad vier peckium hañ, ef vier vardveitum hañs Bodord. Hver ed segir: Eg pecki hañ, og helldur ecki hañs Bodord, sæ er Liwgari og i pvilijkum, er eingiñ Sañleikur. Eñ hver hañs Ord vardveitir, i peim er sañarlega Guds Kiærleiki fullkomiñ.

Matth. 28. 20. Kieñid peim ad hallda allt hvad eg baud ydur, og sialld: Eg em med ydur alla Daga, allt til En-

da Veralldar.

Gietur Madur þa halldid Guds Logmæal edur Bodord?

Jaa, med þvi Madur elſki Gud riettilega, þa bædi mæa hañ, og lijka kañ hañ ad halda Guds Bodord med einlægu Giedi eftir Evangelii Anda, fyrir Krapt Christi, þo þad kuñi ecki ad ſkie eftir þvi ſem Logmæalid i ſtrængaſta Mæta utkrefur, og kann Madurinn þeſs vegna eckert Gott fyrir ſijkt ad forþiena, helldur bevijſar hann þar med ſijna Trw og Kiærleikann. Joh. 14. 23. 1. Joh. 5. 3.

Kuñum vier þa ad forþiena Sæluhiæalpina med þvi ad halda Logmæalid?

Ney. 1.) Þvi vor Hlijdni er ein Skyllda edr ſkyldug Þioonuſta.

Luc. 17. 10. Nær þier hafid allt þad gisrdt, hvad ydr var bodid, þa ſegid: Onijtir Þioonar erum vier, þvi hvad vier attum med Skylldu ad gisra, þad gisrdum vier.

2.) Verdur Logmæalid ecki halldid af Krafti vorrar Næatturu, helldur af Guds Nadar Krafti, og er þad eigi vor Forþienuſta ſem Gud verkar i oſs.

Phil. 2. 13. Gud er hañ ſem i ydur verkar bædi Viliañ og Gisrningiñ, eftir ſiñi Pocknan.

3.) Verdur Logmæalid alldrei halldid ſo fullkomlega, ad Hlijdni Andans, þo hann ſie vijſt reidubwinn, ſie eige blondud med Breiſkleika Holldſins, ſamt æalijtur Gud og launar i Nad ſinni, fyrir Christi Skulld, vora Hlijdni, þo hun ſie Ofullkominn.

Pſal. 130. 3. Ef ad þu Drottiñ villt tilreikna Syndirnar, Drottiñ, hver mæa þad ſtandaſt?

Gietur Madur ecki eins og Þoſinliñ komiſt ſo laangt (i Hlijdni Logmæalſins) ad hañ ſe ſier ſiæalfum eigi medvit-

audi

andi nockra nũ Synd, sem hañ hafi af Asetningi drijgt, eftir bad hañ hefur giordt Jdran?

Ju, þvi Postulinn var lijka ein breisk Mannesk-ia; Enn þa Madur er nu so lœngt kominn (i þvi Gooda, sem hann var) er Madur þo ecki þar fyrir rietttlœtur fyrir Gudi.

Þvi Ecki?

Vegna þess, ad Logmœlid er andlegt, enn Gud, sem oss dœmir, sier eftir Hugrenningum og Gyrnd-um, meir enn allir Menn, grandgiœfilega; Jœ, framar enn vier siœlfir kunnum ad skygnast i vorn syndumspillta Hiartans-Grunn, og þess vegna er su utvortis Sidsemi og Rietttlœti (sem kann ad finn-ast jafnvel hiœ Heidingium), ecki Uppfylling Log-mœlsins.

† Er þa eingrar Fullkomnunar ad vœnta i þessu Lijfi?

Enginn er so fullkominn ad Syndinn wtrijmist olldungis fraœ honum, edur olldungis þriooti bad Striid Holldsins og Andans, og eckert œfautt finn-ist framar. Þo kallast, og er, eirn Christinn Mad-ur fullkominn, i Tilliti til:

1] Hanns Rietttlœtingar fyrir Christum, hver ed fullkomlega hefur i burttekid alla hanns Synd, og fullkomlega iklœdt hann ollu sinu eiginn Rietttlœti.

2.] I Tilliti til hanns Helgunar; Eñ þa merkir ecki þetta Ord [Fullkominn] syndlausann Fullkomleg-leika eftir Logmœlinu, helldur alls Hiartalagsins einlœga Trwfesti og Rœdvendni.

3. I Tilliti til añarra breiskari og ofullkomnari, eftir þeirra Alldurs Mœta i Christo, Ph. 3. 10. 15.

15. Col. 1. 28. Matth. 5. 48. 2. Cor. 7. 1.

Pegar vier nu leggium Astundan a ad hallda Guds Bodord, hvad gierum vier þa?

Vier gierum Goodverkinn.

Hver eru þau riettu Goodverk?

Eigi alleinasta utvortis Gudræknis Athafnir, Rietlætis og Kiærleikans Verk, helldur og so innvortis, þær heilogu og goodu Hræringar, sem Guds Andi verkar hiaa endurfæddum Guds Bornum eftir Reglum Logmælsins, ecki þo af því, ad Logmælid þvingi þau til þess, helldur kiemur þad af því, ad Trwinn og Nad Guds, sem þau þiggia, helldur þeim sialfviliuglega til þessa, ad verda meigi til Diirdar Gudi, enn Gagns Næunganum.

Gal. 5. 22. Avoxtur Andans er Kiærleiki, Fognudur, Fridur, Poliñmædi, Blijdleiki, Goodgyrni, Trw, Hoogværd, Hreinlifi.

† Eru þa Bænir, Almusur, og soddañ Athafnir Heidinglaña og þeirra Oendurfæddu Christnu lijka eiñig Goodverk?

Ecki eru þau fyrir Gudi sannarlega good, því hvad sem eigi framkiemur af Trwñi, þad er og so Synd.

Er þad alldungis naudsynlegt ad giora sañarleg Goodverk?

Jaa, þad er ad vijsu naudsynlegt fyrir alla þa, sem vilia verda sælubooipnir; Því þad er eitt af því, til hvers Jesus hefur oss endurleyst, þad framkiemur af Trwarinnar Naatturu, og þar med audsynist su nija Hlijdni.

Ebr. 12. 14. Eftirfilgid Fridnum vid hvern Mañ, og Helguniñi, an hverrar þad eingiñ kañ Drottiñ ad sia.

Eñ

Eñ eru þa Goodverkiñ naudsynleg so sem ein verkandi Ordsøk til ad giøra oss riettlæta og sæluhoolpna?

Nei, þar til duga vor bestu Verk alldeilis eckert, sem fyrr er sagt. Phil. 3. 6. 7. (Eg var) eftir Vandlætinguñi Offsooknari Safnadarins, verandi (sialfr) Eftir RJettlætinu i Løgmaalenu OStraffanlegur. Eñ hvad miñ Aviñingur var, þad hefi eg Christi vegna fyrir Skada reiknad.

Fyrir hvad verdr Madur þa riettlæatur og sæluhoolpiñ?

Alleinasta fyrir Trwna, sem tekur ad sier Guds Nad i Christo. Rom. 3. 28. So høllum vier nu þad Madurin verdi RJettlæatur an Løgmaalsins Verka, fyrir TRwna alleina.

Er þa TRwin so mikils verd i vorum Christindoomi?

Jæa, hun er þad allra dyrmætasta, því an hennar er omogulegt Gudi ad þocknast. Ebr. 11. 6.

Hvar finn eg þa i mijnum Catechismo frekari Uppfræding uñi Trwna?

I þeim odrum Partinum, sem høndlar uñ vorar christilegrar Trwar Høfudgreinir.

Sea Añar Parturiñ.

Verdur Madur Sæluholpiñ fyrir þad, þo hañ kuñi Trwargreinirnar?

Nei, því Diofulliñ þeckir þær lijka. Jak. 2. 19.

Hver Mismunur er millum Trwar Høfudgreinaña og sialfrar Trwariñar?

Trwariñar Høfudgreinir eru utvortis fyrir Mañinum sa Sañleike, sem hañ skal trwa og medtaka fyrir Sañindi. Eñ Trwinn sialf er iñvortis i Manninum þad Traust og Tileinkan, med hveriu hañ tekr ad sier oll þau Sannindi, sem inni eru falinn i Trwariñar

arinnar Hofudgreinum.

Hvar um̃ hondla Trwariñar Hofudgreinir?

Um̃ Guds Veru, Vilia og Verk.

Er þa eiñ Gud til?

Jæa, vissulega.

Hvad giefur þier Vissu um̃ þad, hvert Gud er til, med því þu sier hañ ecki?

Vijst kañ eg ad siæa hañ; Þo þad sie eigi med lijkamlegum Augum, þa sie eg hann samt i Huga minum, i minni eiginn Samvitsku, æa Skopunarverki allrar Veralldar, og i Liosi heilagrar Ritningar.

† Hvernig fræda þessir Hlutir þig þar um̃, ad þar sie eiñ Gud til?

1) Samvitskann, sem er Doomstooll Guds i Hiartanu, kieñir mier þad med heimuglegum Otta, þa eg gjori þad sem illt er, enn med nockurskonar Yndi og Hugfrod, þa eg gjori þad sem gott er.

Rom. 2. 15. Þeir (Heidnu) bevijsa, þad Logmalsins Verk sieu skrifud i ÞEirra HJortum, MEd ÞVi ÞEirra SAmvitska SJalf BEr ÞEim Vitni, og þar med þeir ÞAnker sem sijn æa milli munu æaklaga sig, edur afsaka iñbyrdis.

2.) Skopunarverk alls Heimsins og hanns Vidhalld, vitnar um̃ þad sama daglega fyrir mier.

Rom 1. 19. 20. Meñ vita, ad Gud er til, þad er þeim OPiñbert, ÞViad GUd HEfur ÞEim þad OPiñberad: MEd ÞVi ad GUds OSynilegir HLutir siæst, þad er hañs eylifur Krafti og Gudvoma, ÞEgar MEñ GJæta þar ad, æa VErkunum, sem ad er, æa Veralldareñar Skopun, so ad þeir hafa enga Afsokun.

3.) Su heilaga Ritning talar liooslegar hier um̃, og heilagur Andi innsiglar þann Sannleik, fyrir

Ordid

Ordid, i Hiortum peirra trwindu.

Joh. 1. 19. Eingiñ hefur nockurn Tijma Gud sienañ, sa EJngietnu SOnuriñ, sem er i Fsdursins Skauti, HAñ HEfur ofs pEtta KUñgiort.

Er þa su nætturlega Pecking, sem eiñ Heidingi kañ ad hafa uñ Gud af Skynsemi siñi, Samvitskuñi, og Skapunar-Verki Heimsins, ecki noog til Sæluhiælpar?

Nei, þvi hun veit alls eckert af Christo og Guds Næd i honum, þvi Hollð og Blood birtir þad eigi, Matth. 16. 17. Þo kann hun ad sina Veg til ad leita framar eftir ad þeckia Gud; og þad giorir hun, ad þeir sem henni vilia eigi sæta, hafa enga Affokun a Doomsins Deigi.

Hvad er Gud?

Hann er ein andleg, Oendañleg og Oransakannleg (Omælanleg) Vera, sem er almættug, alvijs, allstadar nælæg, good, heilog, myskunsom, Sannleiks-full og riettlæt.

Hefur þa Gud hverki kijkauga nie Mind, med þvi hañ er andleg Vera?

Nei, þvi (einn) Andi hefur hverki Hollð nie Bein. Luc. 24. 39.

† Þvi talar Ritningiñ þa uñ Guds Augu, hañs Hendur, ellegar adra Limu?

Jþvi hagar sier Andi Guds eftir mañligum Skilningi, og meinar fyrir þessa Limu Verkanir og Eiginnlegleika Guds; So sem fyrir Auguñ hañs Vijsdoom, fyrir Hendurnar hanns Kraft, etc.

A hvad miñir mig Guds Andlega Vera?

A þad, ad Gud, sem er einn Andi, hann æ i Anda og Sannleika ad tilbidiast. Joh. 4. 24.

Hvad

Hvad skilur þu fyrir þa Guds Eiginlegleika, sem hier voru fyrir framan upptaldir?

Hanns Almætti er, ad hann gietr alla Hluti giordt; Alvitska, ad hann sier og þeckir alla Hluti: Allstadar Nærlægd, ad hann er hvergi inniluktur, nie utibirgdr, heldur allstadar nærlægur; Giædska, ad eckert er illt i honum, og ad hann vill oss hid besta; Myskunsemi, ad hann aumkast yfir Eymd vora; Heilagleiki, ad oll Synd er langt fra honum; Sannleiki, ad hann kann hverki ad lyga nie svijkia; Og Riettlæti, ad hann vill straffa þad vonda, enn uni buna þad gooda.

Hvad gietur Madur tekid sier til Aminingar af Yfirvegan Guds Eiginlegleika?

Madur a ad bligdast fyrir hanns allstadar Nærlægd og Alvitsku; Eftirfilgia hans Heilagleika; Læta sier ganga til Hiarta hanns Giædsku og Myskunsemi; treista uppa hanns Almætti og Sannleika; og læta hanns Riettlætis Ihugun halda sier fra ollu vondu.

Hvada Huggun gietur Madur tekid sier af Yfirvegan Guds Eiginlegleika?

Þar af hofum vier stoora Huggun, ad Gud, eftir sinni Allstadar-Nærlægd og Alvitsku, sier vora Naud; getur hiapad oss, af þvi hann er almattugur; og vill þad giora, þvi hann er myskunsamur og goodur; og med þvi hann er sannordur og riettlætur, er þad vist ad hann giorir þad, þegar vier i Trwnni hiartannlega leitum til hanns.

Hversu margir Gudir eru til?

Ecki utann einasti einn Gud.

5.B. Mos. 6.4. Heyr þu Israel, Drottin Gud vor er Jn Einungis Drottin.

Hvernig hefur su Guddomlega Vera opinberad sig i Ritningariñar Ordum?

So sem ein einasta Vera, Fadir, Sonur og Heilagur Andi, hverier þo allir eru eitt, og kallast su heilaga Prenning (þrij-Eining).

1.Joh.5.6. Þrijr eru sem Vitnisburdin giefa a Himni, FAdirin, ORdid og HEilagur ANdi, og þeir þrijr eru EJtt. Matth. 3. 16.17. Cap. 28.19. 2. Cor. 13. 13.

Kunnum vier med vorri Skinsemi ad skilia ad Gud sie ein, og þo einig Preñur?

Nei, þvi þo þad sie eigi i moti vorri Skinsemi, geingur þad þo langt yfir hana; þar fyrir er þad ein Hofud-Grein Trwarinnar, enn ecki Skinseminnar, og Gud væri eigi Gud, ef vor Skinsemi gæti skilid ad ollu, hvernig hann væri.

† Eru þa þau Ord; Gud Fadir, Sonur, og heilagur Andi, einasta þriu adgreind Nøfn, edur Eiginlegleikar i Gudi, og ecki neitt añad?

Ad vijsu er þad meir, enn einber Adgreining Nafnanna edur Eiginnlegleikanna, þvi sierhverri Persoonunni leggst nockud þad til sierdeilislega, sem eigi kiemur odrum vid.

† Hvar i er þessi Adgreining inifalin?

Ecki i Verunni, sem adur er sagt, helldur i vissum Persoonulegum innvortis Verkum, sem koma hverri einni Persoonu vid ut af fyrir sig; sem er: Fadirinn, sem er af eingum, gietur Soniñ fra Eylifd; Sonurinn verdur gietinn af Fodurnum; og heilagur Andi framgeingur af þeim baedum. Allt

þetta eru diupsettir Trwarinnar Leindardoomar, sem vor Skynsemi eigi fær rannsakad. Sia Psal. 2.7. Joh. 15.26. Rom. 8.9.

Er Fadirin eldri edur vpparlegri eñ Sonurin, og Sonurin eldri edur vpparlegri eñ heilagur Andi?

Nei, þeir þrijr eru eitt: og þess vegna er einginn þeirra i Veru og Tign, ædri nie o-ædri, helldur enn annar, helldur eru þeir fullkomlega jafnir.

Hvad fyrir Verk eru þad sñur, sem tileinkast sierdeilislega hverium fyrir sig?

Fodurnum tileinkast Skopuninn, Syninum End urlausninn, og heilsugum Anda Helguninn; þo eru þeir allir sam-verkandi þar i, og einginn af þeim er utiluktur i þeim Verkum sem vidvijkia Heiminum.

Hvar er talad i Fræðunum uñ Skopunina?

I Fyrstu Greininni.

Ut af Fyrstu Grein Trwarjatningarinnar.

Hvad er ad skapa?

Pad er ad gisra eitthvad af eingu edur ohentugu Efni. Ebr. 11.3. Fyrir Trwna undirstondum vier Heimin gisrdañ vera fyrir Guds Ord, og allt þad hvad synilegt er, er ORdid AF ENgu.

Hvad hefur Gud skapad?

Himin og Jord og allt þad sem þar er inni, so sem Sool, Tungl, Stiorn, Planetur, Hofudskiepnur, Dijr, Fugla, Fiska, Orma, og Otal Fiolda af odrum Hlutum, sem þiena til Guds Dijrdar, eñ oss til Nytsemdar, þott vier ei þeckium þad allt. 1. Mos. 1.

Var Gud marga Daga ad skapa Heimin?

I Sex Daga, og a þeim siotta skop hañ Mannin.

inn.

Helldur Gud þeim Hlutum eñ nu vid Magt sem hañ skoop i Ondverdu?

Jæa vissulega. Ebr. 1. 3. Hañ BEr Alla Hlu-ti med sijnu krostuga Ordi. Pſ. 104. 27. 30.

Til hvers eiga þessi Sañindi ad upporfa þig?

Til þess ad dijrka Gud i ollum Hlutum, og forn-færa sialfann mig honum, med ollum Hlutum, sem af honum eru, og fyrir hañ vidhalldast og standast. 1. Cor. 10. 31.

Er þad þa Gud alleina sem vidhelldur ollum Mo-ñum, og forsorgar þa?

Jæa, sierdeilis medtaka Mennirnir af Guds Hen-di oll sijn Upphelldis Medol, hvert sem þad er Mat-ur edur Dryckur, Klædi edur Skiædi, etc.

† Eñ gieta ecki þeir Rijku sialfir veitt sier Upphelldi, og forsorgad sig?

Nei, ecki eitt Augnablik, því þeir hafa eckert utañ af Hendi Guds, sem giefr og tekr burt þa hañ vill; Und-ir hanns Vilia og Bleſſan er þad allt samañ komid

1. Cor. 3. 7. So er nu hverki sæa nockud sem plantar, nie hik sem vskar, helldur Gud sæa sem Frivoſgunina gieſur.

Vidhelldur Gud lijka Ogudlegum Mo-ñum?

Jæa, því hann lætur sina Sool uppreña yfir vonda og gooda, og lætur rigna yfir riettlæta og ra-nglæta Matth. 5. 45.

Fyrir hverium ber Gud hellſt Ümhyggiu?

Fyrir sijnum trwudum Bornum.

1. Pet. 3. 12. Augu Drottins lijta til heirra Rjettlatu.

† Stirir þæa og vidhelldur Guds Forſiona ollum Hlut-um odrum i heilum Heiminum?

Jæa. Poſt. Giorn. B. 17. 28. Þvi ad vier lifum,

hrærunst, og erum J HDnum.

† Stiornar Forsiona Guds Mönunum lijka i þeirra Syndum?

Guds Forsioon stiornar eingum til ad syndga', þvi þad giorir þeirra eiginn vondur Vilie, þvert a mooti Guds Vilia: Enn Gud umlijdur, ad þeir syndgi, hann setur þeirra Syndum Takmark, og stiornar so, med sijnum Vijsdoomi, Afdrifum Mælefnaña, ad allir Hlutir verda ad þiena þeim til gooda sem hann elska. Rom. 3.28. og þetta sianum vier a Dæmi Josephs.

Eru Guds Skiepnur eda skapadir Hlutir margslags?

Yfir Hofud toennslags, synilegar og osynilegar.

Hveriar eru þær veglegustu osyniligu Skiepnur?

Einglarnir, og merkir þetta Nafn Sendiboda og þar fyrir verdr þad lijka tillagt Christo, þeim oskapada Engli, sem sendurer af sijnum Fodur, og opinnberadist oft i Gamla Testamentinu. Sia 1. Mos. 22. 11. 2. Mos. 3. 2.

Hvad margslags eru Englarnir?

Tveñslags, goodir Englar, sem eiginlega eiga þetta Nafn; og vondir Englar, sem annars eru kalladir Dioflar.

† Hvad eru þeir goodu Englar?

Þeir eru heilagir, vijsir fliootir og oflugir Andar, sem ætijd lofa Gud, og giora þad hañ þeim befalar, og þioona sierdeilis þeim trwudu, Ebr. 1. 14.

† Hvad eru þeir vondu Englar edur Dioflarnir?

Þeir voru i Ondverdu af sama Tage sem þeir goodu, eñ eru fyrir Dramb og Ohlijdni fra Gudi fall-

ner

nir, og eru ordnir bædi Guds og Manna orgustu Ovinir, hverra Hjibijli ad er Helvijti.

1. Pet. 2. 4. Gud hefur eigi þyrmt Englunum, heim sem Syndguduſt, helldur hefur Steipt þeim med Hleckium Myrkrana til Helvijtis, og yfirgiefid þa, þad þeir til Doomsins vardveittuſt.

Hveriar eru þær helldſtu Skieynur medal þeirra synilegu Skieynana?

Mennirnir.

Hvad er Madurin?

Ein miog vegleg Guds Skiepna, og einn Herra yfir ollum odrum Dijrum.

Eru margir verulegir Partar einrar Manneſkiu?

Tveir, sem er, Sæl og Lijkami.

Hvad er Sæl Mannsins?

Hun er einn Osynilegur og Odaudlegur Andi, sem er adskilianlegum Krosfrum giæddur, sierdeilis med Mann-Vitinu til ad skilia, og Vilianum ad utvelia, edur hafna.

Hvad er Lijkami einrar Manneſkiu?

Saalarinar Hws og Hjibijli, samsettur med adskilianlegum Limum, utbwinn med sijnum Skilningarvitum, sem eru: Heyrninn, Siooninn, Sneckurinn, Ilmaninn og Tilfinninginn.

† Hvert er veglegra Saalin edur Lijkamin?

Saalinn er miklu veglegri en Lijkamin, þvi hun er ein Odaudlegur Andi, og kan ad hafa Samkvæmi med Gudi; Hun stiornar Lijkamanum, og hvert sem hun fer, þangad fer Lijkaminn um sijdir hvert sem er til Himnarijkis edur Helvijtis.

Hverſu marga Men skapadi Gud i Ondverdu?

Einn Karlmann af Jardar-Leiri, er nefndist Adam, og eina Kvinnu af Adams Rifbeini, þa hann ſvaf, ſem kalladiſt Eva. 1. Moſ. 2. 7. 22.

Stoodſt þu eins a fyrir þeim fyrſtu Mañum þa þeir voru fyrſt ſkapadir, ſem nu fyrir oſs Midium þeirra?

Ney, þeirra Stand var længtum farſælla.

Er þa Mañsins Stand margfallt?

Ferfalldt, ſem er: 1.) Sakleyſisins Stand 2.) Syndarinnar Stand. 3.) Reidarinnar Stand. 4.) Dijrdarinnar Stand, fyrir þa ſem ſæluhoolpnir verda, enn Fordæmingarinnar Stand fyrir þa ſem fortapaſt.

Hvad er Sakleyſisins Stand?

Þa Madurin var i hinni ædſtu Farſælld, æan Synda og Mootlætis, ſkapadur riett eftir Guds Mynd.

1. B. Moſ. 1 27. Gud ſkapadi Mañin Eftir SJñ i MJnd, eftir Guds MJnd ſkapadi hañ hañ, og hañ ſkapadi þau Karlmañ og Kviñu.

Hvad var þeſsi Guds Mynd i Mañinum?

Yfir Hofud; Ein Lijking og Siñislagſins Samhlioodan vid Gud ſiælfann: Eñ ſier i lagi var hun Lioos Guddoomlegrar Vitſku i Skilninginum, ſem þeckti Gud riettilega, og allt þad, ſem hann hafdi ſkapad: Ein oflug Elſka i Vilianum, ſem hiellt ſier faſt vid Gud: Eſtirlæanganirnar og Sinnisins Tilhneigingar voru i heilogu lagi, Lijkaminn med ſijnum Limum brwkadiſt þa og riettilega: Og þarfyrir var lijka i Samvitſkunni eitt Fridar og Fognadarfullt Himnariiki.

Bar Madurin þeſſa Guds Mynd ei fierdeilis i Sæluñi?

Ad vijſu, þo hafdi Lijkaminn þar af og ſo ſtoor Giædi, ſem var: Fullkomin Heilbrygdi, Odaudleiki og Yfirdrottnan yfir ollum Skiepnum; Hañs Heimili var hin veglega Paradijs, ſæa lyſtilegi og Avaxtarſami Alldingardur.

Er nu eingiñ Madur framar i þeſſu Sakleyſis Standi?

Ney, þvi midur! Pad kieñir Reynſlañ, ad Adam, og med honum oll hanns Born, eru fallin ur Sakleyſisins Standi i Syndarinnar Stand.

Spek. B. 2. 23. 24. Gud ſkapadi Mañiñ til eilijfs Lijfs og gisrdi hañ ad einu Bijlæti, og ad hañ ſkylldi vera lijkur þvi ſem hañ er. En Fjrir Djofulſins Fund er Dauddiñ komiñ i Hæimiñ.

† Hvernig ſkiedi Fall vorra fyrſtu Forelldra?

Þau lietu Slægd Djofulſins tæla ſig til ad eta af Skilnings-Triesins Avexti, hvert ed var þad einaſta ſem Gud hafdi þeim ſtreingilega bannad.

† Var þæa ſw Synd ſo hæaſkalega ſtoor?

Jæa viſſulega; Þvi hun var innifaliñ eigi alleinaſta i þeirre utvortis Nautn af Eplinu, helldur ſierdeilis i þvi, ad þeirra Hiortu mootviliuglega viku fræa Gudi til ſiælfra þeirra, Heimſins, og Guds Ovinar Djofulſins; Og þad þa þau voru ſo æa ſig kominn, ad Guds Mynd gaf þeim fullkomina Kraft ad ſtanda æa mooti ollu Illu.

† Hvad hlautſt þa af þeſſu Syndafalli?

Allt Illt; Guds Mynd tapadiſt, enn Djofulſins herſilegaſta Lijking og Yfirræd komu i Stadiñ miz Fordiorfun bædi Sælar og Lijkama; Þad er i ſtuttu Maali: Daudiñ, ſæa andlegi, lijkamlegi, og eilijfi.

1. B. Mos. 2.17. Á hverium Degi sem þu etur af því, þa skaltu Dauda deya.

† Hversu hefur þa Syndin sierdeilis utleikid Mannsins Sæalu?

1.] Hun hefur blindad Skilninginn, sem er ordin ad hálfuleiti blindur i þeim Hlutum sem Manninum vidvijkia, og sioonlaus i því sem Gudi vidvijkur: Jæa, æfwe til allrar Villu og ræangra Dooma, um þad sem Gudi tilheyrir.

2.) Hun hefur svipt Viliann sinum Heilagleik, og giordt hann Hæturs fullann vid Gud.

3.] Hun hefur fordiarfad Tilhneigingarnar og Sinisins Hræringar, og þar med einig Frid Samvitskuñar. Rom. 8. 7. Holldlega ad vera sinnadur æ Fiandskapur i giegn Gudi. Eph. 4. 18. 1. Cor. 2. 14.

† Hvernig hefur Syndin fier i Lagi utleikid Mannsins Lijkama?

Hun hefur giordt hann syndugann, naudlijdandi, forgeingilegann, dauðlegann, og Otellandi Menusemdum undirorpinn.

† Hefur sæa fallni Madur þa i sinu nætturlegu Standi eckert Sæalfræði til þess gooda?

Ecki til þess andlega Gooda, því þad er honum ollungis æa moti: Enn Sæalfræði hefur hañ til goodra Hluta, þeirra sem Nætturunni vidvijkia, og utvortis goodra Idkana, so sem ad lesa og syngia, og ferdast til Kyrkiu.

Er þa Guds Mynd soleidis burtnumin og tyndud vegna Syndariñar?

Jæa.

Fæum vier hana alldrei meir?

Ju

Ju, Guds Born, er endurfædast og endurnijast til þessarar Myndar, sæa hana aftur, þo hun sie eigi fullkominn hier i Heimi, enn æa Himnum munu þau hana alldungis fullkomna æa sier bera.

Hvert eru allir Meñ ordnir Hluttakendur i þessu fyrsta Syndafalli?

Jæa, vissulega. Rom. 5. 12. Syndiñ er fyrir eiñ Mañ komiñ i Heimiñ, og Daudiñ fyrir Syndina, og so hefur DAudiñ til ALLra MAña sier iñþrengt, af þvi ad allir hafa syndgad.

Af hverium er nu Syndiñ og allt þad Illa iñkomid i Heimiñ?

Af Diofflinum, og af þvi Mad urinn misbrwkade sinn Frijvilia.

Er Gud þa ecki Ordsok til Syndariñar?

Nei; Ad hugsa þad, edur tala, væri Lijgi-full Gudlostun. Sir. 15. 12. Þu þarft ecki ad segia: Hafi eg rængt kient, so hefur hañ svikid mig, þvi hañ ÞArf ÆJnkis OGudræckins vid.

Gat Gud þa ecki hindrad Syndafallid?

Ecki nema hann hefdi soipt Mennina þeirra Frijvilia, og æa mooti sijnum alvijsa Asetningi umbreitt þeim soleidis i adrar Skiepnur, hveriar ecki gætu sijnt nockurt Hlijdnis Merki.

Hvad hafa Meñ forbienad med Synd siins Frijvilia?

Guds Reidi og Oblijdu, tijmannlegann Dauda, og eilijfa Fordæming.

Eiga þa allir, sem æafram halda i þeirra Synda Standi, og nættnrlegri Spillingu, ad lijda soddañ Straff eilijflega?

Jæa. Joh. 3. 3. NEma so sie, ad NOckur verde ad NYu fædour, hañ kañ eigi ad sia Guds Rijki.

Vill Gud þa lœta Menina tortijnast so eilijflega?

Ney, hann hefur af sinni Myskunarrijku Elsku ahyktad ad taka þa aftur til Nadar, og koma þeim ur Syndarinnar Standi i Stand Nœdarinnar.

Joh. 3. 16. So Elskadi Gud HEimin, ad hann gaf ut sinn eingietinn Son til þess, ad allir þeir sem a hann trwa forirfaristi eigi, heldur ad þeir hafi Eilifst Lijf.

1. Tim. 2. 4. Gud Vill ad Allir Menn verdi Saluhoolpnir, og til Vidurkienningar Sannleiksins komist.

Hvad er Nœdarinnar Stand?

Ein Saluhiœlpleg Sameining og Forlijkun vid Gud, sem, fyrir Christi Sakir, endurfœdir med sijnum Anda þa syndugu Saalu, fyrirgiefur henni hennar Syndir, iklœdir hana Christi Riettlœti, frijar hana fraa Syndarinar og Satans Snorum, og daglega endurnijar hana til Lijkingar sinar Mindar aftur. Eph. 2. 4. 6. Gud sa audugur er af Myskun, fyrir sina miklu Elsku, med hverri hann elskadi oss, þa vier vorum daudir i Syndunum, hefur hann GJordt oss lifandi i Christo, (þviad af Nœdinni erud þier hiœlplegir vordnir,) og hefur UPpvakid oss med honum, og SEtt oss med honum i himneskt ATHœfi i Christo JEsu.

Hver hefur þa utvegad Mönnunum Guds Nœd, so ad þeir mœttu aftur faa Uppreisn af Fallinu, og komast aftur i eitt Saluhiœlplegt Stand?

Pad hefur alleina Guds eigin Sonur JEsus Christur giort, hver strax eftir Syndafallid var fyrirheitinn, og i Uppfyllingu Tijmans sendur ollum Heimi til Saluhiœlpar og Uppreisnar af Fallinu.

Rom. 5. 17. Þvi ef Daudin rijkti vegna eins Syndar fyrir einn, miklu meir munu þeir, sem odlast Nœdarinar og Gafuna yfirflootanlega Nœgd til Riettlœtisins, RIkia

i Lif-

Lijfinu fyrir þaũ eina Jesum Christum. 1. Mos. 3. 15.
Hvar læri eg þa nækvæmara ad þeckia og elska þeña
dijrmæta Endurlausnara Jesum Christum?
I Annari Greininni, sem hondlar uṁ Endur-
lausnina.

Ut af Aũari Grein Trwarjætningar-
iñar.

Hvad er Jñihalld Aũarar Greinariñar?
Þecking og Lærdoomur uṁ tvær Nætturur þeir-
rar einu Persoonu Christi, uṁ hanns þrefallda
Embætti, tvofallda Stand, og sierdeilis þa dijrnæ-
tu Endurlausn vora fyrir hann.
Rijdur mieg mikid æ þvi ad þeckia Christum?
Jæa, Þviad þar er eckert añad Nafn giefid Mañunum
i hverju oss biriar sæla-hoolpnum ad verda. Gb. P. 4. 12.
Og þad er EYlijft Lijf, ad þeir þEcki þig alleina eiñ sañ-
añ Gud, og þaũ þu sendir JEsum Christum. Joh. 17. 3.
1. Joh. 5. 11. 12. Gud hefur giefid oss eilijft Lijf, og
þetta LYf er i haũs SYni, hver sem Guds Son hefur, sæ
hefr Lijfid, hver haũ hefr eigi Guds Son, sæ hefur eigi Lijfid
Hver er JEsus Christus?
Guds og Mariu Sonur, sañur Gud og Madur.
Er þa Christur tvær Persoonur?
Ney, 1. Tim. 2. 5. Þar er eiñ Gud, og EJñ MEd-
algæangari milli Guds og Maña, sem er sa Madur Christ-
us Jesus. Enn i þeirri einu Guddoomlegu Persoo-
nu Christi eru tvær Nætturur, nækvæmlega sam-
einadar, sem er su Guddoomlega og Mañdoomlega
Nættura.
Hafa þessar tvær Nætturur ætijd verid sameinadar i
Christo?

Ney;

Nei, þa Guddoomlegu Nattturu hefur hann af Fodurnum fræa Eilijfd. Pſ. 2. 7. þu ert miñ Sonr, i Dag fæddi eg þig. Enn þa Mañdoomlegu hefur hann uppa sig tekid af sinni Modur Mariu.

Gal. 4. 4. Þa Uppfylling Tijmans var komiñ utsendi Gud siñ Son FÆddañ af KVinu, og Logmalinu undirorpiñ.

Hvar af bevijsar þu ad Christr sie eiñ sañr verulegur Gud?

Þad bevijsast, af hañs eilijfri Fæding af Fodurnum, og af hañs Guddoomlegum Eiginlegleikum og Verkum. Þar ad auk vitnar Ritningiñ uñ þad med liosum Ordum, sierdeilis:

1. Joh. 5. 20. Vier erum i hinum sañarlega hañs Syni JEsu Christo, þessi er SAñur GUd og eilijft Liif.

Gietur þu eñ framar bevijsad, ad Christus sie Gud og Madur i eiki Persoonu?

Jæa. Joh. 1. 14. ORdid vard HOlld og bygdi mz oss.

Rom. 9. 5. Hverra Fedur eru og þeir, sem Christur er ut af komiñ eftir HOlldinu, sæa sem ad er GUd yfir ollum Hlutum blessadur ad eilijfu.

Hvers vegna vard Guds Sonur ad vera sañur Madur?

So ad hañ kyñi vegna vor Mañanna, ad smacka Daudans Beiskiu, i vorri daudlegri Nattturu.

Hvers vegna vard hañ þar med ad vera sañur Gud?

So ad hanns Daudi og Fœrnfæringar Blood, kyñi ad hafa Oendanlegañ Kraft til ad fridþægia.

† Er JEsus af Nazareth sæa sañi Messias og fyrirheitni Heimsins Endurlausnari?

Jæa, þvi oll þau Kieñiteikn sem Ritningiñ leidir til uñ þann sanna Messiam, finnast hiæa JEsu af Nazareth. Hañ er fæddur af Juda Ettkvijsl. 1. Mos. 49. 8. 10. og af Davids Ett. 2. Sam. 7. 12.

I Bet-

J Bethlehem Davids Borg, Mich. 5. 2. Af Meyu Es. 7. 14. Sia framar Hagg. 2. 7. 9. Dan. 9. 24. Jæa, allt þad añad sem spæd er um̃ Nidurlæging og Upphefd þess sæla Messiæ, hlijdir olldungis og alleinasta uppa vorn JEsum af Nazareth. Ps. 22. Es. 53.

Af hverium var JEsus fæddur?

Af Mariu, einni hreinni og heilagri Jungfrw, sem ad sønnu var trwlofud Joseph JEsu Fostur-Fodur, enn kiendi þo eingann Mann.

Er hañ þa ei gietiñ og fæddur af syndugu Sædi?

Nei, þvi þo Maria hefdi Uppruna Syndina i sinni Nætturu, þa gieck hun þo ecki ad Erfd til Christum, helldur var hun i hanns Gietnadi uthreinsud fyrir heilagann Anda. Luc. 1. 35. HEilagur ANdi mun koma YFir þIg, og Kraftur hins Hærsta mun yfirskyggia þig, af þvi, ad þad hid HElga sem af þier mun fædast, skal nefnast SOnur GUds.

† Hvernig kañ Madur ad færa sier i Nyt Uñþeinking JEsu heilogu Mañdooms-Tekningar?

Sa yndislegi Samleiki fær huggad oss, med Fullvissu um̃ alvarlega Elsku Guds til vor aumra syndugra Manna; um̃ þad, advier sieum sæla rlega og fullkomlega Fridþægdir; og um̃ þañ stoora Gofugleika og yppar lega Vegsemd, sem vor Nætturu ur upphafiñ til med Sameininguñi vid Gud i Persoonu Christi: So ad vier þess vegna eigum þvi helldur ad hreinsa oss af Saurugleik Holldsins og Andans.

Hvad þijda þau tvo Nøfn þijns Frelsara?

I.)

1.) Nafnid JEsus þijdir Frelsara.

Matth. 1.21. Hun mun Son fæda, og hans Nafn skaltu JEsus kalla, þviad hañ mun FRelsa sitt Folk af þeirra Syndum. 2.) Nafnid Christur er sama sem Messias, og þijdir Smurdur.

† Med hverju var Christur smurdur?

Med heilogum Anda og Krafti, Post. G.b. 10. 38. Og þad um Mælingar, Joh. 3.34. Su Guddoomlega Nattura hañ meddeildi þeirri Mañdoomlegu sijna Guddoomlega Eiginlegleika, i þvi Augnabliki, sem su Persoonulega Sameining milli beggja Natturanna skiede.

† Eftir hverri Natturuñi var Christur smurdur?

Eftir þeirri Manndoomlegu, þvi su Guddoomlega hafdi alla Hluti fra Eylijfd.

† Brwkadi Christur alltijd sijna Guddoomlega Eigiñlegleika?

I sijnu Nidurlægingar Standi lagdi hann nidur ad brwka þa, ad undanteknu þvi, þa hann med Kraftaverkum villdi syna, hver hann var.

† Hvers vegna skylldi vor Frelsari vera Drottins Smurdur, og hafa Guddoomlega Eiginlegleika?

Til þess, ad hann kynni ad framkvæma so sitt þrefallda Embætti, nefnilega: Pad Kiennimannlega, Spamannlega og Konunglega; þvi til soddann Embætta voru Menn innvijgdir med Smurning i gamla Testamentenu. Petta hanns þrefallda Embætti nefnist añars hans Medalgaungu Embætte.

I hverju er iñifalid þad yppasta Prests Embætti Christi?

I þvi ad hann hefur eitt sinn sialfann sig a Krossinum

Krossinum Gudi offrad fyrir vorar Syndir, og hann bidur enn ad Aflaats fyrir oss, og blessar oss.

Ebr. 7. 24. 26. Eñ þessi, fyrir því hañ eilifslega bliifur, þa hefur hañ oforgeingilegañ KJeñumañskap, þar fyrir kañ hañ og eirnig þa ætijd Saaluhvolpna ad gisra, sem fyrir hañ koma til Guds, og hañ lifir æfinlega, og Bjður fyrir þeim; þviad stijkañ Bjskup skylldum vier hafa, sa sem væri heilagur, saklaus, ofleckadur, syndugum fraskiliñ, og hærri eñ þad Himiniñ er.

Hvar i er iñifalid Christi Spaamañlega Embætti?

I því ad kenna oss Guds Vilia til vorrar Saalu hiælpar; þad gierdi hann fordum i eiginn Personu staalfur, enn nu gierir hann þad fyrir sijn Anda og sijna Pienara. Joh. 6 14. Þessi er sañarlega sa Spaamadur, sem i Heimiñ skal koma.

Hvar i er iñifalid Christi Konunglega Embætti?

I því ad stiorna, vidhalda, og vernda sijna trwada fyrir þeirra Ovinum.

Hefur þa þessi Kongur og sa eitt Kongs-Rijki?

Jæa, enn þad er eitt andlegt Rijki, sem er hanns Kyrkia edur Naadar Rijki hier a Jordunni, ur hverju hañ flytur ufm sijdir sijna Trwada til Dijrdarinnar Rijkis a Himnum.

Joh. 18. 36. Mitt Rijki er eigi af þessum Heimi.

Til hvers a Yfirvegan Christi Embættis ad uppsrfa þig?

Til ad elska hann, sem minn ædsta Prest og Endurlausnara; ad trwa honum, so sem mijnum Spaamanni; Ad heidra hann og hlijda honum, so sem mijnum Konungi. Þar med kann eg og liika ad hafa stærstu Huggun af hanns Embættum.

Hvernig taka þeir Trwudu Naſu af Christo?

Þeir

Þeir kallast christner, þad er, smurdur; því hann hefur smurdt þa med sijnum Anda.

1. Joh. 2. 20. Þier hafid Smurningena af þeim sem heilagur er, og þeckid allt.

Eru allir Menn i þessum Christna Lsudum þvilijkir Christner?

Nafnid hafa þeir ad sönnu, enn Smurningarennar Anda og Nadd vantar þa flesta.

† Eru þa þeir sañ-Christnu og so smurdir til andlegra Kieñimaña, Konga og Spamaña?

Jæa; og þad audsijna þeir; sem Kieñimeñ, i því, ad fornfæra sig Gudi, giefa sig Gudi til Þionustu, ad blessa og bidia fyrir sier og odrum; sem Kongar, i því ad stiooma siælfum sier fyrir Guds Anda Hiælp, samt eiñig i því, ad striida æ mooti sijnum andlegum Ovinum; sem Spameñ, i því, ad kienna, uñvanda, æminna og hugga siælfa sig og adra.

† Mæa þa hver eiñ Christiñ, sem eiñ andlegur Prestur, taka uppa sig opiñbert Kieñimañs Embætti?

Nei, þar til heyrir Guds Kallan, fyrir Yfirvalldsins Tilhlutan; enn þad er allra Christiña Kall og Skylda, ad kieña, hugga, og uppbyggia hver añañ i daglegri Uñgeingni, og þa Tækifæri giefst.

1. Thess. 5. 11. Fyrir því AMiñi hver ydar nñañ iñbyrdis, og Eidrietti hver añañ JNbyrdis, so sem ad þier eiñig gierid. Og i 24. V. Vier bidium ydur, kiærir Brædur, ad þier AMiñid O-rædvanda, Huggid Jstodulitla, uñlijdid breiska, verid þoliñmoodir hver vid añañ.

Ebr. 3. 13. AMiñid YDur SJælfa alla Daga, so leingi sem þad i Dag kallast, ad þar eingiñ æ medal ydar forherdist af Svikrædi Syndariñar.

Hvert af þessum þremur Embættum hlijda eiginlega til vorrí

vorri Endurlausn?

Hanns yppærsta Prests Embætti, eftir hverju hann er vor Fridhægingar og Talsmadur; þo gietur einginn medtekid Christum, sem sinn yppærsta Prest, og ordid hiuttakandi i hanns Endurlausn, utann hann medtaki hann einnig, og fylgi honum so sem sijnum Spæmanni og Kongi. 1. Cor. 1. 30.

Med þvi ad Christi yppærsta Prests Embætti er Grundvolluriñ til vorrar Sæluhialpar, þa seig mier ænæaianlega og skilianlega, allt þad sem hevrir til Lærdoomi vorrar Endurlausnar?

I þessum Lærdoomi hefi eg ad þeckia gloggt, þañ sem hefur endurleyst oss: Þa sem hann hefur endurleyst; Þad Medal sem hann endurleysti oss med: Þad vonda sem hann hefur endurleyst oss fræ, og til hvers hann hefur viliad oss endurleysa.

Er eigi þetta utmælad i Catechismo?

Jw, þess styttsta Innihalld er innifalid i þessum Ordum; Ad hann sie minn Drottiñ, sem mig glatadann og fyrirdæmdann Mann hefur afrekad. etc. (Sia adra Grein Trwarjætningarennar.)

Hver hefur nu endurleyst oss?

Vor Drottinn JEsus Christus, Guds og Marju Sonur, sannur Gud og sannur Madur, hefur endurleyst oss, eftir bædum Nættrunum.

Gb. Post. 20. 28. Gud hefur utvegad Sofnud med sijnu eigiñ Bloodi.

Hafa þa eigi Fadiriñ og H. Andi endurleyst oss?

Þeir hafa ad sönu elskad oss, og frañifilgt vorri Endurlausn. Joh. 3. 16. 1. Cor. 6. 11. Enn þeir kunnu ecki ad utrietta Endurlausnar Verked

sialfst, sem skiedi med Pijnu og Dauda.

Hvi gætu þeir það ecki?

Því Fadirinn er alleina Gud, sem eigi kann ad deya so er lijka heilagur Andi; Enn Sonurinn er sannur Gud og sannur Madur, sem er dæinn og hefur uthellt sijnu Bloodi, fyrir vorar Syndir.

Hvern hefur Christur endurleyst?

Mig aumann, glatadann, og fordæmdann Mañ.

Hveria Vissu hefur þu þar uñ, ad þu siert endurleystur?

Eg hefi þar þessa Vissu uñ, ad allir Menn eru endurleystir, og eg so einnig lijka i þeirra Tolu.

1. Tim. 2. 6. Christus JEsus hefur sialfañ sig utgiefid FYrir ALLa til ENdurlausnar.

† Bevijsa þu mier eñ nu framar, ad allir Meñ sieu endurleystir fyrir Christum?

Rom. 5. fræ 15. til 21. Vers, Kiennir Postuliñ St. Paall það med morgum Ordum, ad Uppreisningiñ, eda Hialpiñ, i Christo nædi allt eins vijda til, eins og Fallid og Fordiorfuniñ i Adam, sem er, til allra. 1. Joh. 2. 2. Hañ same er FOrlijkun fyrir vorar SYndir, eñ eigi einasta fyrir vorar (það er þeirra tiwudu) heldur einnig fyrir ALLrar VEralldariñar.

Item. 1. Tim. 4. 10. Gud er Frelsari ALLra Mañna, eñ SErdeilis TRwadra.

† Hefur þa Christur lijka endurleyst þa, sem med Ydrumarleysi og Vantrv steipa sier sialfir i Fordæminguna?

Jæa. 2. Pet. 2. 1. Þeir afneita Drottni sem þa hefur endurkeypt, og munu yfir sig leida snøgga Fyrirdæming.

Med hverju hefur Christur endurleyst oss?

Hverki med Gulli nie Silfri, heldur med sinu heilaga, dijrmæta Bloodi, og med sijnum ovidurkvæmilega og saklausa Dauda; jæa, ecki med Pijnuñi

alleina

alleina, helldur og so med siñi Hlijdni og Logmæls sins Uppfylling. 1. Pet. 1. 18. Vitid, ad þier eruð ecki med forgeingilegu Gulli edur Silfri EÑdurleystir i frꝛ ydru Hiegoma Athæfi, eftir Fedraña Uppꝛsetningi, helldur med DÝrmætu Blood Christi, so sem hiñs ofleckada og saklausa Lambs.

Rom. 5. 19. Þviad liska sem fyrir eins Mañs Ohlijdni eru margir syndugir vordnir, so verda og fyrir EÍns Hlijdni MÁrgir RÉttlꝛtir.

† Var þa so stoor Naudsyn ꝛ, ad brwka so dijrmætt Medal til vorrar Endurlausnar?

Jꝛ, þvi Christi Fornfæringar Blood var omissandi til Hreinsunar vorrar og Fridþægingar. Ebr. 9. 22. An BLoods UThellingar skiedur EÍngiñ FÝrirgiefning.

Frꝛ hverju illu hefur Christur oss endurleyst? Frꝛ Synd, Dauda, og Diofulsins Valldi.

Hvernig hefur Christur frelsad oss frꝛ Syndiñi? Med þvi mooti, ad: 1.) Er Syndariñar Sekt og Straff burttekid. 1. Joh. 1. 7. Blooded JEsu Christi Guds Sonar hreinsar oss af ALLri SÝnd. Col. 1. 14. Í hverium vier hofum Endurlausnena fyrir hañs Blood, sem er SÝndaña FÝrirgiefning.

2.) Ad Syndariñar Magt og Ýfirrꝛd eru brostiñ; Jꝛ, Syndariñar Root verdur uñ sijdir upprætt i Daudanum. Rom. 6. 14. Syndiñ mun eigi kuña ad drottna yfir ydur, med þvi ad þier eruð eigi undir Logmꝛlinu, helldur undir Nꝛdiñi.

1. Pet. 2. 24. Christur hefur vorar SÝndir BÓrid ꝛ sijnum Lijkama uppa Tred, so ad vier i FRꝛ Syndunum deyddir, lifdum Riettlꝛtinu, fyrir hvers Beniar þier eruð heilbrygdir vordnir.

† Kañ eg ecki nooglega ad vera frelsadur frꝛ Straffe

Syndariñar, þo eg sie bundiñ undir heñar Yfirdrottnan

Nei, þad sijna audur framfærdar Ritningariñar Greinir; og allir yðrunarlausir fara villt i þvi, ad þeir raangfæra Evangelium, og þañ Hatt, ad þeir vilia nijta sier þad til holldlegra Frijheita; eñ eigi til Frelsis fraa Syndiñi sialfri (hverri þeir vilia þioona i andlegum Dauda) helldur fraa Syndariñar Straffi, fraa hverju alleina, þeir vilia frijast fyrir Christum.

Hvernig hefur Christur endurleyst oss fraa Daudanum?

So ad sa timanlegi Daudi er ordinn Jñgaangur til Lijfsins, enn sa andlegi Daudi hefur mist sijna Magt, og þann eylijfa Dauda er eigi meir ad ottast fyrir þa trwudu. Joh. 11. 25. 26. Eg em Upprisañ og Lijfid, hver hañ trwir aa mig, sa mun LIfa þOtt hañ deye, og hver hañ lifir og trwir aa mig, sa skal ALdrei DEya.

Hvernig hefur Christur frelsad oss fraa Diøflinum og hañs Rijki?

So ad hann hefur elnga Magt yfir oss, heldur kuñum vier ad veita honum Mootstodu, og þurfum ecki ad hrædast hann, þegar vier ottunst Gud.

Ebr. 2. 14. Uppaa þad, ad hañ Maatina tæki fyrir Daudañ FRaa þeim sem DAudans MAgt hafdi, þad er Diøflinum, og endurleysti þa, sem fyrir Ogn Daudans hlutu alla ÆFi i Prælkan ad vera.

Til hvers hefur Christur endurleyst þig?

Uppaa þad eg skuli vera hañs eiginnlegur, og so sem eigiñ Eign, lifa sijfelldt undir hañs Valldi, i hanns Rijki og þioona honum.

† Gefur þa Christi Endurlausnar Verk þier alldungis eckert

eckert Leyfi ad þioona Syndiñi, Diofflinum og Verfildiñi, edur ad vera þeirra Eign?

Ney, þad er ad ſtela frꝛa Chriſto, minum rietta Herra, þvi hañ hefur ſo dyrt keypt ſier til Eignar.

Luc. 1. 74. 75. Ad vier leyſtir ad Hendi Ovina vorra, þJoonudum HDnum ꝛan Otta, alla vora Lifsdaga, i HEilagleika og REttlæti, ſem honum þocknaſt.

Rom. 6. 18. Fyrſt þier eruđ frelſader af Syndiñi, þa eruđ þier ordnir REttlætiſins Pioonuſtu-Meñ.

Tit. 2. 14. JEſus Chriſtus hefur ſiꝛalfañ ſig giefid ut fyrir oſs, uppꝛa þad hañ endurleyſti oſs i FRꝛa allri Oriettlæti, og HReinſadi ſier ſiꝛalfum Foolk til Eignar, þad KOſtgiæfid væri til goodra Verka.

Er þad þa ad ſiꝛa ꝛa Heiꝛaſins Bornum, ad Chriſtur hafi þau endurleyſt?

Ney, þvi þau hafa ꝛa nij burtſeldt ſig Guds Ovinum, Syndinni og Diofflinum.

Hefur Chriſtur vor Endurlanſnari alltijd verid i einu ſama Standi?

Ney, hañs Stand er tveñſlags, ſem er: Nidurlægingar Stand, og Upphafningar Stand. Um bædi talar Paulus. Philipp. 2. 6. 11. Hver þo hañ væri i Guds MJnd, hielt hañ þad þo ecki fyrir Rꝛan, Gudi lijkur ad vera, heldur MYnkadi hañ ſig ſiꝛalfañ, og took ꝛa ſig Mynd eins Pioons, vard lijkur odrum Meñum, og ad Heydan fundiñ ſem Madur; Lijtilækkadi ſiꝛalfañ ſig, og vard Hlydugur allt til Dauda, ja, allt til Krofsins Dauda. Fyrir þvi hefur Gud UPphafid hañ, og gaf honum Nafn, þad yfir ollum Nofnum er, ſo ad i NAfni JEſu, ſkulu ſig BEigia OLL KNie peirra ſem ꝛa Himnum, og ꝛa Jordu, og undir Jordunñi eru, og allar Tungur ſkulu vidurkiena, þad JEſus Chriſtus ſie Drottiñ, til Dyrdar Guds Fodurs.

† Hvad er Chriſti Nidurlægingar Stand?

Pad er þad Stand, i hverju hañ eftir siñi Mañdoomlegu Nætturu, lagdi af ad brwka fullkomlega og sijfelldt þa guddoomlegu Eiginlegleika, sem Mañdoominum voru meddeildir, og took uppa sig Pioons Mynd, so ad hann, med sinni Hlijdni, kynni ad forlijka oss vid Gud.

Hvad er Christi Upphafningar Stand?

Pad Stand, i hverju Christur (þa hanns Piina var endud) var eftir sinni Manndoomlegri Nætturu, upphafinn, til ad brwka fullkomlega og sijfeldt, Guddoomlega Eiginnlegleika og Tignargiædi, til ad giora oss Hluttakandi i þeirri Sæluhiælp, sem hann oss utvegadi.

Hvad mørg Atridi eru i Christi diwpu Nidurlægingu?

Su Postullega Trwarjætning upptelur Fim, sem er: 1.) Fætæklega Fæding, 2.) Pijnuna, 3.) Krossfestinguna, 4.) Daudañ, og 5.) Greftranina.

† Þvi uppbyriadi Christur sitt Lijferni med þeirri fætæklegu Fæding i Stallinum?

Ad hann sem fyrst œvijsadi þad, ad hann sækti ei eftir Rijkium og Metordum Veralldariñar, helldr vildi hann alleinasta audga oss med sinni Fætækt. 2. Cor. 8. 9.

Hvad var þad sem Christur leid?

Allir hañs Lijfs Hagir voru fra Ungdoomi fullir med Fætækt, Foragt, Offsokn, Ervidi, og Onædi; Enn ad siidurstu var hann særlega pijndur undir þeim Romverska Landshøfdingia Pontio Pilato, sem liet hann hwdstrijkia, hæda, þyrnikrijna, og illa med hann hondla.

Leid

Leid Christur alleinasta utvortis æ Líkamanum?

Ney, hanns allra stærsta Kvol var su Helvitska Sælar Angist vegna vorra Synda, hverra hin þunga Byrdi utpressadi af honum Bloodsveitann, og kom honum til ad segia: Hrygg er Sæla mijn allt til Dauda. Matth 26. 38.

Hvar fyrir leid JEsus so mikil Harmkvæli?

Vegna vorra Synda, og oss til Sæluhiælpar. Es. 53. 7. 8. Sañarlega þa bar hañ VOrt KRænkdæmi og VOrum ÞJJnum hlood hañ uppæ sig, FYrir VOrra MJsgiorda Sakir er hañ særdur, og fyrir vorra Synda Sakir er hañ lemstradur, Hegningiñ hun liggur æ honum, uppæ þad VJer hefdum FRidiñ, og fyrir hañs Beniar erum VJer HEilbrigdir ordnir.

Hvernig hagadi JEsus sier i siñi Pilnu?

Miog þolinmoodlega, so sem eitt Lamb sem leidist t.l Slæatrunar Becksins. Es. 53. 7.

Hvad er Christi Krossfesting?

Eitt mieg Kvalafullt, forsmæanarlegt og bolvad Dauda Straff, sem brwkad var vid allra stærstu Odæda Meñ. Gal. 3 13. Christur hefur leyst oss fræ Bolvan Logmalsins þañ Tiid hañ vard Bolvan fyrir oss, (þvi skrifad er) BBlvadur sie sæ, hver sem æ Trie hængir.

Er Christur sañarlega dæiñ æ Krossinum?

Jæ. Luc. 23. 46. JEsus kalladi hærri Roddu og sagdi: Fadir! Jþiinar Hendur fel eg miñ Anda. Og er hañ hafdi þetta sagt, gaf hañ upp siñ Anda.

Hafdi soddañ Daudi JEsu Cyrisli stooran Kraft til ad utvega oss vort Lif og Sæluhiælp?

Jæ, allra stærsta Kraft, því þar med var Daudiñ, so sem Syndariñar Verdlaun, betalad af vorum Medalgængara, og vier fyrir hañ lausir giefnir.

Rom. 5. 10. Vier erum vid Gud forliiktir fyrir hañs Sonar Dauda, þa vier vorum eñ OVinir.

Hvad er Christi Greftran?

Ecke var nockur Naudsyn a hefti, med þvi hann atladi ei ad vera daudur til leingdar; Helldur var hun Vitnisburdur uñ, ad hañ væri sañarlega daudur, og eitt Huggunarrikt Miñis Teikn, ad vorar Syndir eru nidurgrafnar, vorar Grafir helgadar, og þeirra Vidbioodur fra þeim tekinn.

Hvernig a Madur ad aaliita Christi Liif allt, og alla Pinaning i þessu Nidurlægingar Standi?

Ad nockru leiti, og sierdeilis, so sem eina Forlijkun fyrir oss, og ad nockru leiti, so sem Heilagleikans og Poliñmædiñar Eftirdæmi, i Lifnadinum og Pijnunni. 1. Pet. 2. 21. Christur hefur eiñig lidid fyrir oss, og oss eitt Eftirdæmi eftirlatid, ad þier skylldud eftirfilgia hañs Footsporum. 1. Joh. 2. 6. Joh. 12. 15. Matth. 10. 31. Cap. 11. 29. Luc. 9. 23.

Hvad kom eftir Greftranina, so sem þad sidarsta Atrid i Christi Nidurlægingar Standi?

Hañs Upphafningar Stand, og til þess hlijda lijka Fiñ Atrid, siñ er: 1.) Hañs Nidurstigning til Helvijtis, 2.) Upprisañ, 3.) Himnaferiñ, 4.) Setann til hægri Handar hia Fodurnum, 5.) Afturkomann ad dæma Lifendur og Dauda.

Hvad er Christi Nidurstigning til Helvijtis?

Þad, ad hann skoñu fyrir sijna Uppri su kom til Samastadar þeirra fordæmdu, hroosadi Sigre yfir Satans Makt, og predikadi fyrir Ondunum. 1. Pet 3. 18. 19. 20. Christur er deyddur eftir Holdinu, eñ Lifandi giordr eftir Andanum, i þeim sama er hañ eiñig i burt geingiñ, og hefur þeim Andunum þRedikad,

i Fist-

i Fistrunum, hverier fordum Daga eigi trwdu.

Hvad er Christi Uppriſa?

Hun er, ad hañ ca þridia Degi eftir siñ Dauda, hefur tekid aftur sitt Liif, forklæarad sinn Lijkama, og i honum syndt sig opinnberlega.

Gb Post. 2.24. Gud hefur UPPreist JEsum, ad UPPleystum DAudans KVolum, fyrir þvi ad þad var Omogulegt, ad hañ skylldi af honum halldiñ vera.

Hvada Nytsemi hefum vier af Christi Uppriſu?

Allra stærstu Nytsemd. 1.) Til Stadfestu vorri Trw, ad fullkominn Betalingur sie utlagdur fyrir vorar Syndir, þar ed vor Medalgæangari er wr Daudans Fæangelsi sloppinn.

Rom 4. 25. Sa er fyrir vorar Syndir var ofur seldur, og fyrir vors Riettlætis Sakir uppvaktur.

2.) Til vorrar andlegu Uppriſu og heilags Frakkferdis i einum niium Lifnadi; Og ad siidurstu:

3.) Til þess, ad vorir Lijkamir skuiu Saaluhoolpnir uppriſa.

Rom. 6.4. 5. Lijka sem Christur er UPPvakiñ FRa DAudum fyrir Dijrd Fodursins, lijka so skulum vier gaanga i einu niju Lifserni: Þvi fyrst vier erum med honum plantadir til LIKS DAuda, þa munum vier og UPPriſuñi lijkir verda.

Uñgieckſt Christur ad Jafnadi hier ca Jordu̇ñi eftir sijna Uppriſu?

Nei, þa hañ i Fiorutyger Daga hafdi hier uñgeingist mz sijnum Læriſveinum i adskilianlegum Opiñberunum, og talad fyrir þeim uñ þad sem heyrdi til Guds Rijkis, veik hañ burt ur Verolldiñi ad siinilegri Naalægd, og foor upp yfir alla skapada Himna til Guds Dijrdar Himins, og hañs Hæatignar

hægri Handar. Post. G. B. 1.9. Og er hann sagdi þetta, var hann þeim ad sia endum UPpnumin, og eitt Skij TOk hann upp, i BUrt fyrir þeirra Augum. Ebr. 9.24.

† Hvert Gagn hofum vier af Christi Himnafor?

1.) Þa Huggun ad JEsus er farin hiedan ad tilbwa oss Stad i sijns Fodr himneska Hwsi, og vill taka oss þangad til sijn. Joh. 14.2. I mijns Fodr Hwsi eru margar VErur, eg fer hiedan ad TIlbwa ydr STad.

2.) Þa Aminning, ad vier skulum hafa eitt himneskt Sinnislag, ja, List til ad fara hiedann og vera med Christo.

Col. 3. 1. Erud þier nu UPp AFtur RIsnir med Christo, þAR sEtid þEIs hvad þar UppI er, þar ed Christur er sitiandi til Guds hægri Handar.

Hvad merkir Christi Seta til Fodursins hægri Handar?

Ad Christur eftir sinni Manndoomlegu Nattura, med fullkomnu og ævarandi Herradæmi, drottnar og stiornar ollum Hlutum.

Eph. 1.20. 21. Gud uppvakti Christum af Dauda, og sEtti hann til SJUar HAEgri HAndar a Himnum, yfir allan Hofdingskap, Valldstiett, Magt og Herradoom.

† Hvert Gagn hofum vier af Setu Christi til Guds hægri Handar?

Þar af vitum vier oss til Huggunar, ad hann, i Hasæti sijns Guddooms, stiornar sinni Kyrkiu, sefar sijna Ovini, bidur fyrir oss, sendir oss sinn heilaga Anda, og med þessu moti vill hann i sijnu Upphafningar Standi gisra oss niotandi þess, hann hefur wtvegad oss i sijnu Nidurlægingar Standi; Hvar i moot vor Skylldа er ad heidra, tilbidia, og hlijda so hatt-tignudum Hofdingia.

Þs.

Psal. 110. 1. Drottin sagdi minum Drottni, set þu big til minar hægri Handar, þangad til eg legg þina OVini, til SKarar FOota þina, Rom. 8. 34.

Er Christur eigi framar nælægur hier a Jordunni?

Jw, med krostugum, enn þo Osynilegum Hætti.

Matth. 28. 20. Sied, eg ER MEd JDur alla Daga, allt til Enda Veralldar.

Nær vill han i anad Sin aftur koma synilega til Veralldarinnar?

A sijdarsta Degi, sem alleina er Gudi kunnur.

Post. G. B. 1. 11. Pessi JEsus, sem uppnumin er fra ydur til Himins, MUn KOma, lijka so sem þier sad hann til Himins UPPfara.

Luc. 21. 27. Þa munu þeir sia Mannsins Son KOmandi i SKyunum med stoorum Krafti og Dijrd.

Hvernig mun þad tilgangast a Dooms Degi?

Allir Menn, bædi þeir sem þa lifa, og hinir sem adur voru daudir, og þa aftur uppvaktir, skulu stadnæmast fyrir Christi Doomstool, og þeirra Hugrenningar Ord og Verk dæmast eftir Guds Ordi, Dioflarnir skulu þa og dæmast.

Gb. Post. 17. 31. Hann hefur DAg TIlsett, a hverium hann vill DAema alla Jardarkringluna med Riettvijsi, FYrir ein MAn, fyrir hvern hann hefur þad og alyktad.

1. Cor. 4. 5. Dæmid ei fyrir Timann, firr en Drottin kiemur, sa er augluisa mun einig þad i Myrkrunum er hulid, og OPinber GJora RAdin Hiartnaña, og mun þa hverium sem einum Lofstir skie af Gudi.

2. Cor. 5. 10. Vier hliootum allir ad opinberast fyrir DOomstooli Christi, uppa þad, ad hver ein edlist eftir þvi hann hefur adhafst i Lijkamans Lifi, sie þad Jlt eda Gott.

2. Thess. 1. 6. 7. 8. Þad er riett hia Gudi, ad EMdurgialda þeim HOrmung, sem ydur Hormung veita, en ydur, þier sem Hormung liidid, Hvild med oss: Þa er

Drott-

Drottiñ JEſus mun opiñberaſt af Himni, medur Enal-
um ſiins Kraftar, og med Elldſins Loga, Hefnd ad gieſa
yfir þa, ſem ecki þeckia Gud, og yfir þa, ſem ecki eru hliidug-
ir Evangelio vors Drottins JEſu Chriſti.

1. Cor. 6.2.3. Vitid þier ei, þad vier munum yfir Engl-
unum dæma?

Joh. 12.48. Pad Ord ſem eg taladi, þad mun dæma
hañ a eſſta Degi.

Er þad nu noog, ad þu veitſi allt þetta uñ Chriſtum,
og helldur þad fyrir ſatt?

Ney, ecki utann ſa Heilagi Andi augliiſi Chriſt-
um i miinu Hiarta fyrir eina lifandi Trw, og helgi
mig ſo i Sannleikanum.

Ut af þridiu Greiu Trwarjatningarinñar.

Trwir þu a þa heilegu almeñilegu chriſtilegu Kyrkiu?

Ney, helldur trwi eg, ad ein heilog almennileg
chriſtileg Kyrkia ſie til.

Trwir þu þa a heilagañ Anda?

Jai, en Heilagann Anda trwi eg, eins og a Fod-
urinn og Soninn, þvi hann er med þeim ein Gud-
doomleg Vera

† Beviiſa þu mier, ad Heilagur Andi ſie ein Guddoom-
leg Perſoona?

Pad beviiſaſt, ecki alleinaſta af þeim Guddoom-
legu Eigin-leglekum og Verkunum, ſem honum
tilleggiaſt oftlega i Ritningunni; Helldur og ſo, af
þvi hann verdur uthrickilega nefndur Gud.

Gb. Poſt. 5.3.4. Anania, þvi uppfyllti Andſkotiñ Hi-
arta þitt, ſo ad þu villdir liwga ad HEilogum Anda?
Eigi hefur þu logid ad Mañnum, helldur ad GUdi.

1. Cor. 3.16. Vitid þier eigi þad þier erud GUds Muſt-

eri

eri, og þad Guds Andi byggir i ydur? 1 Joh. 5. 7.

† Þvi kallast hañ: Eiñ Andi?

Vegna þess, ad hann med Guddoomligum Hætti so sem Guds Munns Andi (Pf. 33. 6.) framgeingur fra Eylifd af Fodur og Syni.

Joh. 15. 26. Eñ þa er sa Huggariñ kiemur, hvern eg mun senda ydur af Fodurnum, sem er Sañleiksins Andi, hver af Fodurnum framgeingr, hann mun bera Vitni af mier.

Vegna hvers kallast hañ: HEilagur Andi?

Eigi alleinasta þess vegna, ad hann er sialfur i sinni Veru heilagur; Helldur og so þar fyrir, ad hañ framkvæmir i Mañum Helgunar Verkinn.

Hveriar eru þær helstu Verkanir Heilags Anda?

Ad kalla, upplijsa, helga, og vidhalldа.

Er nockur þorf a ad beckia þessar heilags Anda Verkanir i Sialuñi?

Ja, þvi eftir þvi ma hver einn proofa sig sialfan, hvert hann sie riettilegur Limur Guds Kyrkiu.

Hvad er þa Guds Kallan?

Ad hañ med sijnu Ordi hrærir Mañana Hiortu, opinberar þeim sijna Naad, sierdeilis fyrir Evangelium, frambijdur hana alvarlega, og giefur med Evangelio Kraft til ad medtaka hana.

2. Tim. 1. 9. Gud hefur oss hialplega giort, og KAllad med hEilagri KAllan, ecki eftir vorum Verkum, helldur eftir sinni Fyrirhugun og NAAd.

Hver sñur Hialpar-Medal brwkar Gud til ad uppveckia og kalla Mañ til ad leita Sialuhialpariñar?

Hier til brwkar hañ Stundum Piæningar, Stundum Velgiorninga, Stundum añarra Eftirdæmi, og soddann fleira, sem Menn kunna ad færa sier til Thugunar.

Giegn

Giegna og so allir Meñ þvilijkri Guds Kallan?

Nei, margir standa oc mooti þeirri Heilags Anda Naud, sem ūndañ geinga og undir bijr þa, og þess vegna niota þeir ei helldur Naadariñar Jþwdar.

Gietur Madur mootstadid lijka Guds Kallan?

Jaa. Gb. Post. 7. 51. Þier STandid jafnañ i MOoti Heilsgum ANda.

Es. 65. 2. Eg utrietti mijnar Hendur allañ Dagiñ, til eins OHlijdugs FOOlks.

† Hver meotekur þa Guds Kallan?

Þeir sem medtaka Ordid med viliugu Hiarta, og færa Avoxt i Þolinnmœdi; þad er, þeir sem ydrast og trwa Evangelio, hvert ad er Kraptur Guds til Sœluhialpar, enn eigi nema hina þem sem trwa. Rom. 1. 16.

Þa Madur nu eigi mootstendur Evangelii Kallan, helldr giefr heñi Rwm hiaa sier, hvad verkar hun þa i Hiartanu?

Hun verkar Upplijsing, þad er, eina lifandi Þeckíng og ydbluga Sañfæring uñ þann Guddoomliga Sañleik, iñ i hvern Madurinn fær þa fyrst sied og smackad hann rettilega. Joh. 7. 17.

† Er eiñ ogudlegur Madur ecki upplijstur, af þvi hañ er skijr og froodur i Ritninguñi?

Nei, hann er enn nu Myrkanna Barn, og þeckir eigi Lioosanna Fodur. 1. Sam. 2. 12. SYnir Elí vo u illir Skaalkar, þeir HYrdtu ecki uñ Drottiñ.

Jer. 2 5. Þ Restarnir hugsudu ecki, hver er Drottiñ? og hinir þ Erdu, skeittuecki uñ mig, og HIrdararnir BUrtleiddu FOlkid fraa mier.

Joh. 8 54. Hvern þier SEigid ydvarn Gud vera, og Þeckid hañ þo EJgi.

1. Joh. 2. 3. 4. Þar af vitum vier, þad vier þeckium hañ

ej ad vier vardveitum hañs Bodord; hver ed seigir: EG pECki hañ, og helldur ecki hañs Bodord, sæ er LJwgari, og i pvilikum er eingiñ Sañleikur.

Eph. 5.8. Pier vorud fordum MJrkur, eñ nu erud pier Liovs i Drottni, gængid sv sem Born Liovssins.

Seig mier pañ rigiñlega Misinun sem er æ milli mañligs Lærdooms, og Gudlegrar Upplijssingar?

Sæ mañleigi Lærdoomr verdr lærdr med mañlegri Skinsemi og Ydkun Guds Ords, hvers Krafti verdur pa i mooti stadid. Eñ su gudlega Upplijssing verkast fyrir pad sama Ord, af heilsugum Anda, sem pa nemur stadar og bijr i Sæluñi. Sæ mañlegi Lærdoomur er ecki nema i Heilanum, og eintoom Historiu Pecking: Su gudlega Uppliising inntekur Hiartad, og er samañ vid hana ein lifandi Remsla, ad soddann allt sie satt og Sæluhiælplegt. Fyrir pann mannliga Lærdoom blijfr Madur samt i sinni Vondsku: Eñ su gudlega Upplijssing byriar ad taka i burt Mootprooa Vilians.

Hvad skilst fyrir pad Ord: Helgan?

Pegar meint verdur med pvi fleira eñ eitt, iñibinder pad i sier petta preñt, sem verdur hvert odru ad filgia: Endurfædinguna, Riettlætinguna og Endurnijungina. Añars merkir pad oft alleina daglega Endurniiun.

Hvad er Endurfædingiñ edur su nija Fæding?

Pad sama er hun sem Meddeiling einnar lifandi Trwar, edur Uppvakning af peim andlega Dauda, Umvendan og Flutningur fræ Myrkrunum til Liossins, fræ Diefulsins Valldi til Guds.

Eph. 2.4. Pa vier vorum DAudir i SYndunum, hefur

Gud

Gud GJort oss LIfandi i Christo.

† Seig mer eñ þa skijrlegar hvad Endurfædinginn er?

Hun er eigi (eins og Nicodemus meinti) ad Madurin skylldi hverfa aptur i sinar Moodur Liif, þa hañ væri ordin gamall, og fædast so ad nyju; Heldur er Endurfædingin eiñ andlegur og iñvortis Giorning ur Guds, i Hiarta Mannsins, sem fædist ad nyju, þegar þar i skapast (med þeim Hætti sem vier gietum eigi skilid) eitt nytt gudlegt Edli og Hattalag: I Skilningnum nyj Upplijsing: I Vilianum ein nij Efterlangan, Gyrnd og Kraftur, og so alldeilis nytt Liif i þeim sem annars var andlega daudur, hvert ed Ritningin kallar nytt Hiarta, og nijann Anda, eina nija Manneskiu, ellegar nija Skiepnu.

Ez. 36.26. Eg vil giefa ydur eitt NYtt HJarta, og eiñ NYañ ANda i ydur, og eg vil burt taka Stein Hiartad ur ydar Holld i, og giefa ydur eitt KJotlegt Hiarta.

Joh 3 6. Hvad af HOlldinu er fædt, þad er Holld, og hvad af ANdanum er FÆdt, þad er ANdi.

Fyrir hver Medal verkar Endurfædingin?

Hiá Ungbornunum skiedr hun fyrir Vatn og Anda i Skirnar Sacramentinu, enn hiá þeim Fullordnu (sem vegna Andvaraleysis eda Illgyrnis Synda eru fallnir fraa Skijrnar Naadinni, og Endurfædingar Standinu) fæst hun aftr aa nij fyrir Guds Ord, sem er þad oforrotnanlega Sædi. 1 Pet 1.23

Er þa allldungis naudsynlegt til Sæluhiálpariñar ad verda endurfæddur?

Jaa. Joh. 3. 3. Nema so sie ad nockur verdi ad NJJu FÆddur hañ KAñ EJgi ad sjaa Guds Rijki.

Gal. 6. 16. I Christo JEsu dugir hverki UMSkurn nie

nie Yfirhvd nockud, helldur NJJ Skiepna

Hvar af fær Madur peckt ad hañ sie endursæddur?

Af alvarlegri Umbreitung hanns Hiarta, og af þeim niju Gæfum Nadarinnar, sem giora hann ad einni þeckianlegri nijrri og annari Manneskiu.

Hvad er þad sem Madur odlast eiginlega med Endurfædinguñi, þad sem hañ hafdi ei adur?

Hann odlast þa sonnu lifande Trw, sem umfadmar og ad sier tekur Christum, og i honum Sonarlegañ Utvalningar Anda med Riette til Guds Rijkis, samt Lyst og Kraft ad giora Vilia Guds.

Joh. 1.12.13. So margir sem hañ MEdtooku, þæm gaf hañ þeim Magt Guds BOrnum ad verda, þeim er æ hañs Nafn trwa, þeim sem ecki af BLoodinu nie af Holldsins Vilid, nie Mañsins VJlia, helldur þeim sem af Gude eru BOrnir.

Hvad er su sæna lifandi Trw sem giefiñ verdr med Endurfædinguñi?

Trwinn er, þegar ein ydrandi Sæl innflijr og leitar sier Lijknar til Guds Nadar, i Christi Forþienustu, hveria hun tekur ad sier med Eftirlæangan, og til einkar sier hana, og treystir med oruggu Traustiþar uppæ.

† Hvernig utmælar Lutherus þa sonu Trw?

Trwiñ er eitt lifandi oruggt Huggunar Traust uñ Nad Guds, hun er eitt Guds Verk i oss, sem giorir oss umskiptilega, og fædir oss ad niju af Gudi, deidir þañ gamla Adam, giorir oss ad odlungis odrum Manneskium, ad Hiartanu, Huganum, Siñislaginu, og ollum Kroftunum, og færir med sier Heilagann Anda. O! Hversu lifandi, kroftugur, megtu g

ur og kostgiæfinn Hlutur er Trwinn!

Sia Formæla Pistilsins til Romverja.

Hvad margir Partar tilheira þa eigiñlega þeirri sõu Trw?

Prijr, sem eru: 1) Lifandi Þecking uñ Gud og hanns Vilia, sem opinnberadur er i Ordinu.

Joh. 17.3. Þad er eyluſt Lijf, ad þeir þEcki þig alleina eiñ sañan Gud, og þañ þu sendir JEſum Chriſtum.

Rom. 10.14. Hvernig skulu þeir TRwa a þann, af hverium þeir hafa eigi heyrt?

2.) Lifandi Samsinning og Sañfæring uñ Sañleik þess, sem Madur veit af Guds Ordi.

Joh. 3.33. Hver ed medtekur hañs VJtnisburd, sa JNNsiglar þad ad Gud sie SAñur.

Ebr. 11.1. Trwiñ er þRugat TRaust þeirra Hluta sem Madur vonar, og EFar EJ uñ þad sem hañ sier ecki.

3.) Einlifandi Tileinkan Guds Nædar i Christo, samt Traust og Huggunar Athvarf til þeirrar somu, hvert helldur hun audsynir sig i brennandi Laungun og Hvongri eftir Christo, ellegar i stærri Fullvissu uñ Nad og Roosemd i honum.

Matth. 5.6. SAelir eru þeir sem HUngra og þYrsta eftir Riettlætinu, þviad þeir skulu saddir verda.

Rom. 9 33.34. Hver vill ASaka Guds Utvallda? Gud er hier sem RJettlætir. HVer er hañ sem FOrdæmir? Christur er hier sem DAUid hefur, ja miklu helldur sa sem upp aftur er VAkiñ, hver ad er til hægri Handar Gudi og bidur fyrir oss

Hvar fyrir kallast þesse Þecking, Samsiüing og Tileinkan, ein lifandi Trw?

Vegna þess, ad þessir Hlutir eru ecki alleina verkadir af Guds Ordi, sem er Lijf og Andi, helldur og einnig lauta þeir sig finna lifandi og krostuga i Hiarta

rtanu, eñ þad giorir ecki su dauda Trw,

Hvad er daud Trw?

Su dauda Trw er raung Ætlan, sem ydrunarlausir Syndarar smijda sier sialfum, ad þeir muni fa Guds Nad, jafnvel þo þeir vilie ei umvendast, og leita Nadariñar med þvi rietta Lagi, helldur eru allir hinir somu, þar þo Trwariñar Edli og Eigunlegleiki er ad umbreita Mannenum.

Jac. 2. 26. Lijka sem Lijkamiñ er an Andans daudur, so er og eñig TRwiñ an VErkaña DAud.

Hafa þa þeir Ydrunarlausu enga sanna Trw?

Nei, alldeilis enga, þvi þo þeir kunni allt Guds Ord, halldi þad fyrir satt, og huggi sig þar vid, þa er þo þeirra Trw daud, og þeirra Asigkomulag og Hattalag fordæmanlegt, so leingi sem þeirra Trw er ecki ad finna neina i Hælanum, (Lærdoominum) og hun kiemur ecki i Hiartad, eda deydir þann gamla Adam, og endurfædir þa til ad verda ein nij Manneskia.

Af hverju get eg þa þeckt hvert mijn Trw er lifandi edur daud?

Af kroftugri Verkan hennar i Hiartanu, sem er Kiærleikurinn til Guds og Naungans, Hatur til Syndar iñar, Sigur a Heiminum, riettileg Brwun Nadar Medalanna, og fleira soddann.

Jac. 2. 18. Syn mier Trw þijna af VÆkum þinum.

Luc. 6. 43. EEkert GOtt Trie ber FLiót AVext, og ekert FLid TRie ber GOodañ AVext.

Gb. P. 15. 9. Gud HReinsadi hiortu med TRwñi.

1. Joh. 5. 4. Allt hvad af Gudi er fædt, þad yfirviñur HEimiñ, og vor TRw er YFirviñingiñ, hver Verolldina

hefur vfiruñid.

Er þa su sæña Trw ætijd og hiæ ollum eins sterk?

Ney, þvi þa Vantrwiñ strijdir æ hana, þa er hun stundum misg veik, sem ein skiælfandi og titrandi Hond, sem varla vogar ad taka til Nædar Guds, edur tileinka sier hana, eñ vill næ til hennar med hiærtanlegri Gyrnd og Eftirlangan.

Marc. 9. 23. Eg trwi, Herra, Hiælpa þu miñi VAntrw.

† Lætur þa Gud sier lika jafnvel veika Trw?

Jæ, þa hun er sæñ og Skijlaus, þo hun sie veik; Sem þa kann best ad siæst æ þvi, ad Madur hafi alvarlegt Hatur æ Syndunum og hañ læange eftir frekari Trwar Styrking, jafnvel þo Diorfung Trwarinnar sie ecki þa ad finna.

Matth. 5. 3. 6. Sælir eru þeir sem i ANda eru VOladir, þviad þeirra er Himnarijki, etc. 1. Joh. 3. 19.

Hvada Gagn hefur þa Madur af þeirri Trw, sem hañ odlast med Endurfædinguñi?

Allra stærsta Gagn, þvi Trwiñ alleina er þad, sem hondlar Christum, og giorir Syndarann riettlæ-tann, þad er, Hluttakara i JEsu Christi Riettlæti.

Rom. 5. 1. Med þvi vier erum nu RJettlæatir ordnir Fyrir TRwna, þa hofum vier FRid vid Gud, fyrir Drottiñ vorn JEsum Christum.

Hvad er þa Riettlætingiñ?

Hun er hiñ allra nærsti Avoxtr Endurfædingariñ ar, og er iñifaliñ i þvi, ad sa þrijeini Gud, af einskiærri Nædd, æakyktar fyrir sijnum Doomi, eiñ sañyðrandi og trwadañ Syndara frijañ bædi fræ sijnum Syndum og þeirra forbientu Straffi, og tilreiknar honum aftur a moti Christi Riettlæti. Jæ, hañ æ-

lijtur

slijtr hañ i Christo eins og hañ hefdi alldrei syndgad.

2. Cor. 5. 21. Hañ hefur þañ, sem af eingri Synd visse FYrir OSS ad Synd GJordt, uppa þad VJer yrdum i honum þad RJettlæti, sem fyrir Gudi gildir.

Rom. 3. 28. So höllduin vier nu, þad Madurin verdi RJettlætr an Logmalsins Verka, FYrir TRwna alleina

Gal. 2. 16. Med því vier vitum, þad Madurin verdur ecki RJettlætur fyrir Logmalsins Verk, heldr fyrir TRwna a Christum Jesum; So trwum vier og einig a Christum JEsum, uppa þad vier VErdum RJettlætir fyrir TRwna a Christum, og ecki fyrir Verkin Logmalsins, því fyrir Verkin Logmalsins verdur eckert Hollt rietferdugt. Sia Rom. 4. 28. Phil. 3. 9. 10. Eph. 2. 9 10.

Er þa soddan ein riettlæt Sæl i einn hialplegu Asigkomulagi og betra en adur?

Jan vissulega, því hun er þa komin i naanare Teingdir vid þañ Prijeina Gud, sem bijr i Hiartanu, so sem i sijnu eigin Mustri. Hun er þa i Christo audgud med andlegri Blessan, þeim himneska Giædum, med Ometanlegum Evangelii Tignargiædum, med Naadarinnar og Sæluhialparinnar rikuglegum Audæfum og Fiarsiodum.

Psal. 32. 1. 2. SÆlir eru þeir hverium YFirtrodslurnar eru FYrirgiesnar, þeir, hverra SYndir ad eru huldar. Sæll er sa Madur, hverium Drottin tilreiknar ecki Synd na, i hvers Anda þad eingin Flærd er.

† Hveriar eru þa slijkar Evangelii Naadargafur?

Þær eru: Christi Riettlæti, Syndana Fyrirgiefning, Sonarleg Utvalning, Guds Fodurleg Umsorgun, Erfda Rietturin, Frid vid Gud, þad samarlega Trwnadar Traust, sætr Smeckr Guds Elsku, Adgangur til Guds Naadar, Diorfung til ad

bidia hañ, Fullvissa um Nad Guds, um Bœnheyrslu og Hiælp i allre Neyd, sierdeilis um krostuga Guds Verndan fyrir ollum Ovinum synilegum og Osynilegum, Forsmeckur þess eilifa Lifsins, Gledi i Heilogum Anda, Stioornan, Upplysing, Tillaðan og Kraftur þess sama Anda, Frelsi frœa Straffi og Yfirrœdum Syndarinnar, frœa Guds Reidi, frœa Logmœlisins Bolvan og Kvgan, fra Satans, Helvijtis og Daudans Makt, frœa Verolldiñi og vondri Samvitsku, og [Vissa um þad] ad allir Hlutir, iafnvel þœr bitrustu Pijslir, skuli verda Trwudum ad goodu; Ein lifandi Von um Sœluhiœlpina, hvar œ eftir filgir su eilifa, Outsegianlega Gledi og Dijrd i Himnunum.

Eph. 1. 3. Blessadur sie Gud og Fadir vors Drottins JesuChristi, sem oss hefur blessad med allskonattadri ANdlegri Blessan i HJmnestum GJœdum fyrir Christum.

Eph. 3. 8. Mier hinum sijdarsta allra Heilagra er gefin þessi Nad, þad eg kuñgiordi medal Heidiña Piooda þañ ORañsakanlega RJkdoom Christi.

Rom. 10. 15. Hversu frijdir eru Fœtur beirra sem FRidiñ boda, beir ed boda bid gooda.

† Smackar hver eiñ Riettlœtur œtijd og eins miog bessar Nadar-Gœfur?

Ney, sierdeilis i Sorg, Freistingum og Astrijdum; Þar fyrir skal eiñ trwadur Madur leitast vid, med Framfor i Trwnni, ad tilcinka sier þœr med stœrstu Umhyggiu, vardveita þœr med Otta og Fagnadi, og fœa þar af Lyst og Kraft, ad lœta sier fara fram i þeirri daglegu Endurnijan, edur Helgan, sem filgist med Riettlœtingunni.

Eph.

Eph. 1. 16. 17. 18. 19. Eg læt eigi af Packir ad giora fyrir ydur, og ad miñast ydar i minnum Bænum: Pad Gud vors Drottins Jesu Christi Dirdarañar Fadir, giefi ydur VJsdoomsins og OPinberingar ANda, til hañs eigiñ VJourkiæsingar; Og upplysi Augu ydvars Skilnings, pad bier meigid vita, hvilijk ad sie su Von, sem bier erud tilkalladir, og hver þar sie RJkdoomur hañs Dirdarfullrar ARfleifdar, til hañs Heilagra: Og hver þar sie hin YFirnæfanlega STærd hañs KRaftar vid oss, vier sem trvum eftir Verkan hañs volduga Styrkleiks. 2. Cor. 4. 3. 4.

Hvad er eiginlega Endurnifinngiñ?

Hun er iduglega ad afklæda sig þeim gamla Manni, edur læta af Syndunum, og iklædast aftur þeim nija Manni, edur læta sier daglega fram fara i þvi Gooda, so sem i Upplysing og Þeckingu Guds, Trw, Von, Kiærleika, Audmykt, Hoogværi, Polinnmædi, Afneitan sialfs sins, Lysting til Bænræknis og Guds Ordo, Kraft til ad standa a moti Syndinni, og kleppast eftir Helguninni.

Eph 4. 22. So AFleggid i fra ydur eftir fyrri Breitni hiñ Gamla Mañiñ, sem sig fordiarfar i Gyrndum Villudoomsins. Eñ ENdurnyed YDur i ANda vdvars Hugskots, og Klædist þEim NJa MAñi, sem eftir Gudi er skapadur i sañaleigu Riettlæti og Heilagleika.

Þvi kallast þessi Endurnyung, Daglig?

Þvi hun er eigi strax fullkomiñ, eins og Riettlætinginn, helldur eigum vier med daglegri Astundan ad efla hana alla vora Lifsdaga; Og þa þeckist Guds Mynd, Sinni og Art meir og meir hia hañs endurfæddu Bornum

Phil. 3. 12. Ecki þad eg hafi þad þegar hondlad, edur

sie Þegar Fullkomiñ, og stunda þar eftir, hvert ad eg gæti eiñig hondlad, eptir þvi ad eg em af Christo hondladur.

Hver er sæa sijdarsti Velgiorningur Heilags Anda vid Mañiñ?

Þad er Vidhalldid, þvi þa hann hefur helgad oss med Endurfædingunni, Riettlætingunni og Endurniianiñi, þa vidhelldur hann oss og so i allskonar Freistingum, i sannri Trw, allt til Enda, ef vier eigi fellum fræa mootviliuglega.

Phil. 1. 6. Sæa sem i ydur hefur Uppbyriad bad gooda Verkid, hañ mun þad og eiñig Fullkomna allt til þess Dags JEsu Christi. 1. Pet. 1. 5. Cap. 5. 10.

Hvernig vidhelldur Heilagur Andi þeim trwndu?

Med þvi hann innvortis sannfærir, edur æviitar, Frædir, leidir, og huggar þeirra Hiortu.

Hvad er Heilags Anda Sañfæringar edur Aviitunar Embætti?

Ad hann giorir Samvitskuna vidkvæma, so ad hun kiennast med skærri Tilfinningu, jafnvel vid hinar minstu Syndir, hvar af ad kiemur su sanna Hiartans Audmykt.

Joh. 16. 8. Þa Talsmaduriñ kiemur, mun hañ Straffa Heimiñ fyrir Synd, og fyrir Riettlæti, og fyrir Doom.

Hvad er Uppfræding ngar Embætti Heilags Anda?

Ad hañ, med Guds Ordi, æ meir og meir opnar og upplijsir Mañsins Skilning, og stadfestir Sañleikann i Hiartanu æa mooti ollum Villudoom.

1. Joh 2. 20. 27. Pier hafid Smurninguna Af þeim sem Heilagur er, og þeckid allt, etc.

Hvad er Leidriettingar Embætti Heilags Anda?

Ad hañ med siñi heimuglegri Umvondun og Vidvorun helldur Manni fræa þvi ad syndga, enn upp

orv a

ervar, tilladar, og hvetur hann til þess Godda.

Rom. 8. 14. Þeir sem Guds Andi lEidir, eru Guds Born.

Gal. 5. 16. GAngid i ANdanum, þa munud þier ecki fullkomna Holldsins Gyrndir.

Hvad er Huggunar Embætti Heilags Anda?

Ad hañ, sierdeilis ad Freistingar Tijmanum og ad Neydarinnar Tijma, minnir einn sañ-Christin ad Guds Nædarrijka Hiædstod, giefur honum ad smacka Evangelij Huggunar Kraft, og vidheldur honum so i Þolinnmædinni med lifandi Von.

Rom. 15. 13. Gud Vonariñar FYlli YDur med allum FAgnadi og FRidi i Trwñi; So ad þier hafid gnoggleaa Von fyrir KRaft hEilags ANda.

Rom. 8. 16. Sa sami ANdi ber Vitnisburd med vorum Anda, ad VJer erum Guds BOrn.

Þegar Guds Andi nu so helgar Meñina, og vidheldur þeim, hvad kallast og eru þeir þa?

Heilager, edr heilagar Mañeskiur. Eph. 1. 1. Þeim hEilogu, sem eru til Epheso, og TRwudu i Christo JEsu. Pf. 86. 2. Vardveit þu Sael mijna, þvi eg em þiñ Heilagr.

Hvar er þessa Heilaga ad finna?

I þeirri Heilogu, Almeñilegu, Christilegu Kyrkiu.

Hvad skilst hier fyrir Kyrkiu?

Ecki eitt Hws sem er bigdt af Trie og Steinum, helldur er su Kyrkia eitt Saamneyti, Samband og Sameining Heilagra Manna i Andamum.

Eru soddañ Kyrkiur edur Saamneyti morg til?

Ecki utañ ein, sem er almeñileg, þad er, eigi bundiñ vid nockurt vijst Plats, helldur er hun utdreifd umm alla Verolldina, hvar hun er nu strijdandi, eñ skal i Himninum Sigri hroosa.

† Þvi kallast Kyrkiañ, Christileg?

Þvi hun medkiennir Christi Lærdoom, og hefur Christum sieælsañ fyrir sitt Hofud og Herra alleina.

† Er þad þa ætijd sañ Christilega Kyrkia, sem vidurkiehir Christi Nafn, og kieñir sig vid hañ?

Ney, ei utañ hun kienni þar med Christi Ord Osalsad, og brwki þau H. Sacramenta eftir hanns Innsetningu, og er þetta Kyrkiunar Kieñi-Teikn. Joh. 8.31. 32. Ef þier Bleifid Tl Mlna Edu, þa erud þier mijnir LAerisveinar.

Verda þeir þa allir Saaluhoolpnir sem lifa og deya i þeirri sañu Kyrkiu?

Ney, ei allir Limir þeirrar synilegu Kyrkiu, helldur alleina þeirrar osynilegu verda Saaluhoolpnir. Matth. 22.14 MArgir eru KAlladir, eñ FAir UTvalldir.

Eg meinti ad ecki næri nema einasta ein Kyrkia, hver er þa Mismunur millum þeirrar synilegu og osynilegu?

Hun er eigi utann eru, enn i þeim utvortis og synilega Hoop eru tvennslags adskilianlegir Limir, sem eru Hræsnararnir, og þeir sann-Christnu.

Hverier eru Hræsnarar, og alleina utvortis Limir?

Þeir sem af einberri Medkienning hroopa: Herra: Herra! Eñ giora ecki Vilia Fodursins, sem a Himnum er. Matth. 7.21.

Hverier eru sañ-Christnir og riettilegir Kyrkiunar Limir?

Þeir sem i Trwñi giora Guds Vilia, so þeir halldа sier vid Drottiñ, og eru eiñ Andi med honum. 1. Cor. 6.17. Rom. 8.9. Hver hañ hefe ei Christi Anda, sa er EJ HAñs.

† Kañ Madur ætijd ad þeckia þessa hina sijdari fra þeim fyrri?

ORettinn þeckir ætijd sijna, enn fyrir Mañana Augum er sem Mismunur ecki ætijd opinnber; Þar fyrir kallast Kyrkiann osynileg, af þvi heñar Limir

hyliast

hylioſt i þeim ſtoora utvortis Hoop Hræſnaranna

† Meiga saũ-Christnir hafa Samfielag med Hræſnurum?

Ecki i þeirra Vondsku, þvi Liooſid heſt eigi Samfielag vid Myrkrid, ellegar Christur vid Belial; eñ i Kauphondlan, Erfidi og añari soddañ naudſynlegri Umgeingni gieta þeir ecki komiſt hiæ þvi, þvi añars yrdu þeir ad riſma Heimnum. 1. Cor. 5. 10.

Hafa þa þeir saũ-Christnu nockurt naukvæmt Samfielag ſijn æ milli Jñbirdis?

Jæ, þvi þar þeir allir eru Limir æ einum Lijkama, Greinir æ einu Trie, og Born fædd af eins Fodur Sædi, þa hafa þeir broodurlegt Samfielag og Hlutdeild i Sorg og Gledi, i andlegum Gæfum og Velgiorningum, i Bænum og Fyrirbeidſlum, i Trwnni og Von þeirrar eilijfu Arfleifdar.

Eph. 4. 3. 6. Verid koſtgiæfnir ad hallda EJndrægni i Andanum fyrir BAnd FRidarins. Eiñ Lijkami og eiñ Andi; ſo ſem þier erud kalladir uppæ eina Von ydar Kallanar. Eiñ Drottiñ, ein Trw, ein Skijrn, eiñ Gud og Fadir allra, sæ sem æ er yfir ollum, fyrir alla, og i ydur ollum.

† Getur Guds Kyrkia geingid til Gruña?

Su oſynilega og almeñilega Kyrkia forgeingur eigi, helldur verdur heñi halldid vid af heñar Hofdi, Christo, æ mooti ollum Helvijtaña Portum; Polidur Gud oftlega, ad Tyrannar og Villumenn eydileggia hana i viſſum Stodum.

Hvad er nu eftir i Pridiu Greinini?

Þrennt, sem er Syndanna Fyrirgiefning, Hollda̅ns Uppriſa, og þad eilijfa Lijf.

Hver fyrirgiefur Syndirnar?

Siæalfur

Siælfur Gud, sem Syndiñ er drijgd æ mooti.
Marc. 2. 7. Hver mæ Syndirnar FYrirgiefa nema Gud eiñ.

Hvad er, ad fyrirgiefa Syndina?

Pad er ad afmæ og burttaka alla Syndariñar Sekt og Straff, so ad Syndarinn reikniſt so fyrir riettlætañ, sem alldreigi hefdi hann syndgad.
2. Sam. 12. 13. DRottiñ hefur i Burttekid þiina SYnd, þu skallt ECki DEya.

Vill Gud æ þañ hæt fyrirgiefa Syndina?

Jæ, so opt sem nockur umvendir sier og trwir Evangelio, vill Gud fyrirgiefa honum Syndina af einſkærri Nad, fyrir Christi Verdſkulldan, hver ed med sijnu Bloodi æ Krossinum hefur fullu bætt fyrir allar Veralldarinnar Syndir.
Eph. 1. 7. Jhverium vier hofum Endurlausnina fyrir hañs Blood, sem er Syndaña FYrirgiefning.

Hverium Mañum vill Gud fyrirgiefa Syndina?

Øllum sañ-yd randi og trwudum Sælum, eñ eige þeim ydrunarlausu og vantrwudu.
Post. G. B. 2. 38. GJorid Yfirboot, og hver ydar eiñ læti skiira sig i Nafne JEsu Christi, til FYrirgiefningar SYndaña. Ezechiel. 18. 21. 22.

Hveriar edur hvad margar Syndir vill Gud fyrirgiefa?

Allar Syndir, þær stærſtu æ samt med þeim smærſtu, þæ Syndariñ snijr sier ad eins af Hiarta.
1. Joh. 1. 7. Ef vier GAungum i LJoosinu, liika sem hañ siælfur i Lioosinu er, þa hofum vier Samfielag iñbyrdis, og Bloodid JEsu Christi hañs Sonar, HReinsar oss AF ØLLum SYndum.

Med hverju Medali veitir Gud Mañunum Fyrirgiefaing þeirra Synda?

Med sijnu heilaga Evangelio, hvert hann hefur giefid Magt og Mindugleika til sijnum Pienurum ad predika hier ä Jordunni, i sinn Stad, fyrir öllum Jdrandi, til Syndanna Fyrirgiefningar.

Luc. 24. 47. Ad PRedika lætta i sijnu Nafni Jdran og EYndaña FYrirgiefning ä medal allra Piooda.

Hvert er thad Medal ä vora Sijdu, fyrir hvert vier öölumst Syndaña Fyrirgiefning?

Eckert annad enn Trwin, sem medtekur Christum, og i honum Riettlætid, af einskiærri Nad.

Gb. Post. 13. 28. 39. Ydur bodast fyrir thëtan, Syndaña Fyrirgiefning, og af öllu thvi, af hverju thier gætud eigi riettlætir vordid i Moysis Lögmæli, eñ hver hañ TRwir ä PEñañ, sä er riettlætur.

Pienar ecki thessi Lærdomur, uñ Fyrirgiefning Syndaña, til Andvaraleysis?

Margir ad sönu misbrwka hann thar til, og falla i thvi stærri Fordæming; enn Guds Born upporfast vid thessa Nad til Elsku-fulls Packlætis og enn meiri Guds Ottа. Ps. 130. 4. I hjä thier er Fyrirgiefninguiñ so ad Meñ OTTJist pJg.

Hvad er Likamans edur Hollysins Uppriså, sem Pridia Greiniñ hondlar uñ frañveigis?

Ad, fyrir Guds Kraft, samteingiast aftur ä theim efsta Degi Likamir allra theirra daudu Sælunum, sem thær biuggu i ädur, og uppriisa sumir til eylifrar Gledi, enn sumir til eylifrar Piinu.

Joh. 5. 28. 29. Su Stund mun koma, ä hverri, thad allir their sem i GRofunum eru, skulu heyra hañs Rödd. Og their munu tha FRaműgænga sem gott giordu til LIfsins Uppriså, eñ their sem illa giordu til DOmsins UPPriså. Joh. 6. 40. Dan. 12. 2.

Gietur

Getur þetta mogulega skied?

Jæa, því Gudi, sem af eingu skapadi Jordina, og þañ fyrsta Mañ af Jorduñi, er eingiñ Hiutur Omogulegur. Luc. 1.37.

† Er naudsynlegt ad trwa Upprisu þeirra daudu?

Jæa, fyrir Sakir Guds Rietlætis, sem bædi launar og straffar; því til þess horfir bædi Von þeirra Trwudu, og Skielfing þeirra Ogudlegu.

1.Cor. 15. 13. 14. Ef Upprisa Frañlideña er ecki, þa er Christur og ecki uppriseñ. Eñ ef ad Christur er eigi upp aftur risiñ, so er vor Predikun oraijt, þa er og ydar Trw Omijt.

† Munu Lijkamirnir i Upprisuñi verda eins asig komnir og hafa sinu Eigiñlegleika sem nu?

Nei, þeir munu þa hafa andlega Eigiñlegleika og vera odaudleigir, oforgeingilegir, hæfir til ad med taka annadhvert himneska Gledi, edur Helvijtis Pijslir eylijslegana.

1. Cor. 15. 42. 43. 44. Pad verdur sæad Natturlegur Lijkami, eñ mun upp aftur risa Andlegur Lijkami, etc.

Hvert fara þeir upprisnu Lijkamir hiedañ med Sælunum?

Eftir þad hvid er ad halda Dominn, fara þeir Fordæmdu i eylijsann Helvijtis Eld, Kvalir og Pijnu, enn þeir Utvolldu i þad himneska, eylijsa og sæla Lijf. Matth. 25. 34. 41. 45.

Hvad er þad eylijsa Lijf.

Eitt fullkomid Samkvæmi med Gudi, þa þeir Sæluhoolpnu, a Sælu og Lijkama fullkomlega frijadir fra Syndiñi og ollu illu, niota vendanlegs og ouñrædilegs Fagnadar, Fridar, Gledi og

Vegsemdar

Vegsemdar, og lofa Gud med ollum Utvoldum Enginum oaflætanlga. Psal. 17. 15. 1. Cor. 13. 12. 1. Tess. 4. 17. Rom. 2. 6. 7.

Hvad er sæa eylifi Daudi?

Skamarleg og Angistar-full Utskwfun fræa Sælu Guds; Enn i hinnar Stad gnijstandi og breñandi Elds og Orma Kvol æa Sælu og Lijkama. Matth. 25. 41. Farid burt fræa mier bolvader i Eylijfañ Eld, þañ fyrir bwiū er Fiandanum og hañs Arum

Hverier komast i Helvijtis eylijfañ Dauda og Pijnu?

Allir sem lifad hafa i Syndunum af æfettu Rædi, og eru i Ydrunarleysi, Vantrw, Andvaraleysi, og ræangri Ætlan uñ Guds Nad, burt daudir; og þeir kallast eylijflega UTSkufadir fræa Gudi.

Hvad er þessi Utskwfan?

Ad sæa alvijsi Gud, hefur, ecki af nockru fortaksiausi æfettu Rædi, helldur vegna Mannanna eiginn mootprooamlegrar Þvermoodsku ælyktad, ad utskwfa þeim og fordæma þa alla, sem hann hefur fræa Eylijfd fyrir sied, ad hanns Nad villdu sijfellda lega ecki sinna, helldur forsmæa, og blijfa i þeirra Ydrunarleysi og Vantrw til Enda.

Joh. 3. 18. Hver æa hañ trwir dæmist eigi, eñ hver hañ TRwir EJgi, hañ er nu þEgar DÆmdur, þviad hañ trwdi eigi æa Nafn eingietins Guds Sonar.

Hverier verda Hlut-takandi i Gledi og Sælu eylijfs Lijfs?

Allir þeir sem sannarlega hafa trwad æa Christum, lifad Christilega vastadid i þvi stodugir allt til Enda; og þeir kallast UTValldir.

Hvad er Utvalningiñ?

Ad

Ad Gud hefur til ætlad alla þa til eylijfs Lijfs, sem hann hefur fræa Eylijfd fyrir-sied ad mundu vilia medtaka þa frambodnu Nad, trwa a Christum, og i þeirri Trw stodugir standa til Enda.

Rom. 8.28. 30. Vier vitum, ad þeim, sem Gud elska, þiena allir Hlutir til hins besta, þeim sem eftir FYRerhyggiuñi KAlladir eru. Þviad hverja hañ hefur adur fyrirhugada, þa hefur hañ og TJlskickad, þad þeir skylldu verda samlijkir hañs Sonar Jmind, so ad hañ sialfur sie Frumgietningur a medal margra Brædra Eñ hverja hañ hefur FYrirhugada, þa hefur hañ og KAllad, eñ hverja hañ hefur kallad, þa hefur hañ og RJettlæta gisrdt, eñ hverja hañ hefr riettlætta, þa hefur hañ og dyrdleaa gisrdt.

Ut af Drottñlegri Bæn.

Hvad a ad vera idugleg Ydkun eins trwads Christins Mañs?

Ad hafa sijna umgeingni med Gudi i Bæninni og heilsugum Hugleidingum, vidlijka sem þa Madur umgeingst og talar einlæglega vid Vin sinn. Psal. 19.15. Eph. 6.18.

Hvad er þad ad bidia?

Þad er ad tala einfalldlega vid Gud i sinu Hiarta, utausa siñi Eftirlæangan fyrir honum, kvarta fyrir honum um sijnar andlegar og lijkamlegar Naudsyniar, og af iñsta Gruñi Sælariñar, fara einhvers a Leit med alvarlegri Laungun hia honum. 1. Tim. 2. 13.

Hver a so ad bidia?

Allir Meñ, og jafnvel Smaborninn. Psal. 8.3. Þvi þad er eigi alleinasta ein Skylldа sem befolud er i odru Bodordinu, og jannars oftlega, ad oss

hafir

hæfir ad bidia, helldur er þad og eiñig ein Nædd og Velgiorningur, ad vier audvirduleigir og ohreinir meigum og þorum ad bidia. Luc. 11.1.13. Cap. 18.1.8. Psal. 50.15.

Gieta þa allir Meñ bedid svo ad Gudi sie þæaileat?

Nei, eckj þeir Ydrunarlausu, þvi þeirra Bæn er Gudi Andstygd: Helldur þeir sem annadhvert eru uñvendtir, edur eru æ Uñvendunar Veigi.

Joh. 9. 31. Vier vitum ad Gud hEyrir EJgi Synduga, helldur þad, ef nockur er Guds DYrkari, og giorir eftir hañs Vilia, þAñ hEyrir hAñ.

Hvern æ Madur ad tilbidia?

Alleina þann þrijeina Gud, sem eÞleiñ kañ ad bænheyra og veita þad sem vier eftir Oskum.

Hvar æ skal Madur byggia sijna Bæn?

A JEsu Christi Forbiænustu og Fyrirboon hiæ Fodurnum. Joh 16.23. Sañlega, sañlega, segi eg ydur, ef þier bidied Foduriñ nockurs i mijnu Nafne þæ mun hañ gieta ydur þad.

Hvernig æ Madur ad hwa sig til Bænariñar?

Madr skal i hiartanlegri Idran taka fyrir sig einlægañ Asetning ad vilia þioona Gudi, og mootstryda alvarlega allri Synd, venda sijnu Hiartalagi fræ veralldlegum Hlutum, þrinkia uñ sijna stooru þreingiandi Naudsyn, setia sier fyrir Sioonir, ad sæ heilagi og myskunsami Gud er þar nælægur, og snwa so, med Andverpunum uñ Bænariñar Anda, allri siñi Saalar Eftirlaungun til Guds, so siñ til eins riikuglegs Uppsprettu Bruñs allrar Giæd sku.

† Hvernig æ vor Bæn og Samtal vid Gud ad vera logud?

Hun ca ad skie i sonarligu Trausti med Gudrækni Audmijkt og Forlijkunarsomu Hiartalagi. Þar af verdur eiñg ad koma Audmijkt og Lotning i Lijkamans Skicki og Hættalagi, fyrir þeim Allsmegtugasta Gudi, eins og giordi Guds eigiñ Sonur, og heilagra Dæmi eru til.

Psal. 95.6. Komid, lætum oss tilbidia og Nidurkriwpa og framűfalla, fyrir þeim Drottne sem oss hefr giordt.

1. Tim. 2.8. So vil eg nu þad, Meñirnir bidie i allum Stadum, og upphefie Heilagar Hendur AN REidi, og ORvinglunar.

† Hvenær og hvar ca Madur ad bidia?

Alltijd og allstadar, helldst i Einrwmi.

Luc. 18. 1. Hañ sagdi eina Efstirlijking til þeirra þar uppca, ad Meñ skylldu JAfnañ BJdia og eigi aflæta.

Matth. 6.6. Nær þu bidst fyrir, þa gack iñ i þitt SVefnHws, og LYK Dyrunum aftur, og bid þu Fodur þiñ i LEynum, og Fadir þiñ sem i Leynum sier, mun þier þad epinberlega aftur giallda.

A Madur ad bidia eftr Bænabookunum alleina?

Lijka af Hiatanu og med eigiñ Ordum.

Sieta Børn og einfallt Folk vel utskijrt sijna Hiartans Þanka med sijnum eigiñ Ordum.

Jca, þvi vid Gud kañ Madur ad tala eins og einfalldlegar, eñ vid Meñina, og þar ad auki giefur hañ sijnum Bornum Nadariñar og Bænariñar Anda Zach. 12.10. Rom. 8.15.26.

Hvad margslags er þca Bæniñ?

Tveñslags: Su Jñvortis; þa Hiartad talar alleina i Andvarpan og Eftirlaungun, og hoogværlega uppliptir sier til Guds; þetta kallast idugleg Bæn, er bædi maa og ca ad hafa i frami midt i Erfidi og

um

Uñsvifum. Ew Utvortis; þa Muñurinn talar af Nægd Hiartans, og aa vissum Timum framber sijna þænka og Eftirlæmgaunr med Oidunum.

Pial. 19. 15. Læt þier bocknast ORædur mijns Muñs, og MAlid mijns HJarta fyrir þier: Drottiñ miñ Frelsari og miñ Endurlausnari.

Psal. 55. 17. 18. Eg vil AKalla til Guds, og mun Drottiñ hiælpa mier: Uñ KVøld, MOrgna og MJdeigt vil eg koma og græta, þa mun hañ heyra mina Raust.

Dan. 6. 11 Daniel fiell aa sijn Knie þRisvarsinnum aa OEgienum, badst fyrir, lofadi og þackadi sijnum Gudi Ps 119. 164. Ps. 38. 10. Es 29. 16. 41.

Eigum vier alleina ad bidia fyrir sialfum oss?

Nei, vier eigum ad bidia fyrir ollum, og þo þad væru vorir Ovinir; eñ sier i Lage eigum vier ad bidia fyrir Yfirvalldinu, fyrir Keñisfedrunum, so og fyrir vorum andlegum Brædrum og Systrum.

Jac. 5. 16. BJdied hVer FYrir ODrum þad þier heilbrigdir verdid.

Matth. 5. 44. BJdied fyrir þeim er ydur GJora SKada, og OFsookn veita.

Uñ hvad eigum vier ad bidia?

Ecki alleinasta uñ lijkamlegar Gaafir, so sem Upphelldi, Frid, Heilbrigdi, hvers vier eigum ad bidia med þvi Forordi: EF þU VJlt, DROTTIN! Helldur sierdeilis uñ andlegar Gaafur, so sem: Fyrirgefning Syndaña, Styrk Trwariñar, hreint Hiarta, goodañ Undirbwning til Daudans og eylifa Saaluhiælp. Þo hæfir ecki aan Forords ad bidia uñ þær andlegu Gaafurnar, sem ecki eru alldeilis naudsynlegar til Saaluhiælpar, so sem ad komast framar i andlegt Volædi, finna hiaa sier stoo-

ra Diorfung Trwarinnar, edur mikla andlega Gledi, og so fleira. Matth. 6.9. Luc. 11.1.

Hver er su allra fullkomnasta og besta Bæn?

Su heilaga Bæn, FADIR VOR, sem JEsus sialfur hefur kiendt sijnum Læriſveinum og ollum oss ad bidia med. Matth. 6.9. 13. Luc. 11.2.4.

Hvernig sundurdeilist bessi Drottinlega Bæn?

I Jngaanginn, Sio Bænirnar, og Nidurlægid.

Hvad er Jngaangurin?

Pad orugga Trwar Andvarp: FAdir Vor Pu Sem Ert A Himnum.

Pui verdur Gud avarpadur i Bæninni sem ein Fadir?

Gud vill med pessu Fodur Nafni tilleida oss og lokka, ad vier trwa skulum, etc. Les Frædinn.

Kuña peir Ydrunarlausu ad hafa bad Trwar-Traust, ad kalla Gud a Himnum sin Fodur?

Hann er ad sonnu allra Fadir eftir Skopuninni, Vidhalldinu, hans naadarsamlegum Vilia til ad ijn venda pein, og frelsa pa; Po kuña peir Ydrunarlausu ecki ad kalla hann Fodur, so leingi sem peir ecki Endurfædast, og odlast ein sonarlegann Anda, Pui annars er peirra rietti Fadir i Helvijti.

Joh. 8. 44. Pier erud af FOdurnum FJanda, og eftir Gyrndum ydar Fodurs pa vilied pier giora.

Hver kan pa ad kalla Gud, Fodur sin?

Pau Endurfæddu og sonnu Guds Born, jafnvel Po pau sieu veik. Gal. 4 6. Med pvi PJer ERud BOrn, hefur Gud sendt Anda sijns Sonar i ydar Hiortu, kallandi, ABBA, kiæri Fadir!

Hvar fyrir er sagt: Fader vor; Ein ecki: Fadir min?

Pui sierhvor Christin Madur a ad bidia i Eining

ingu Andans og Naudariñar, med hinum odrum, og fyrir hinum odrum, so sem fyrir sialfum sier.

† Hvar fyrir kollum vier Gud pañ Fødur, sem er a Himnum?

Til ad upplypta Hiartanu, og pvi helldur ad uppsrva Virdingarfullt Tvvnadar Traust til pess allra Hærsta, sem sier og megnar alla Hluti.

Matth. 6. 32. Ydar Himneskur Fadir veit (ad) pier purfid alls pessa vid.

Eru margar Bænir i Fadir Vor?

Sio, af hverium Fioorar pær Fyrstu hliida uppa pad gooda sem vier bidium um, enn Priar sijdare hlijda uppa pad Illa, sem vier afbidium.

FYRSTA BÆN.

Helgist pitt Nafn.

Hvad merkir Guds Nafn?

Hañs Eigiñlegleika, Ord, Sacramenta, og allt pad sem honum sierdeilis tilheyrir. Sia 2. Bod.

Verdur petta Guds Nafn heilagra af pvi, ad vier bidium pess?

Guds Nafn er sañarlega i sialfu sier heilagt, enn vier bidium hier, ad pad mætti og so hia oss helgast.

Hvernig helgast Guds Nafn?

Pa Guds Ord kieñist klaart og hreint, og vier, etc.

Matth. 5. 16. Lattid so ydvart Ljoos liisa fyrir Moñunum, so ad peir sia ydar Godverk, og Dyrki Fodur ydar a Himnum.

Hvernig verdur Guds Nafn vanhelgad?

Med raungum Lærdoomi og Ogudleg edur Hræsnisfullu Lyferni; Pvi hver sem odruvisi kiennir edur lifir, etc. Rom. 2. 23. Pu hroosar pier af

mælinu, og vanvirdir Gud fyrir Yfirtroðslu Logmælsins. Ezech 36. 22. 23.

Kañ eiñ Ydrunarlaus Syndari rett ad bidia med þessari Fyrstu Bæn?

Nei; Ecki af sañarlegu Hiarta, því hañ er sialfur sa sem lastar og vanheidrar þett i heilaga Nafn.

ANNAR BÆN.

Tilkomi þitt Riki.

Er Guds Stiornan edur Riki margfallt?

Þrefallt, sem er: 1.) Natturuñar Riki, i hveriu hann med sijnu Almætti stiornar ollum skepnudum Hlutum eftir sinum Vilia.

2.) Naadar Riki, það er Kyrkian, edur Samneyti Heilagra, hvar hañ stiornar siinum trwudum Bornum fyrir sinn Heilaga Anda i Ordinu og Sacramentum.

3.) Er Dijrdarinnar Himneska Riki, i hveriu þeir sem Christo tilheyra, skulu eilijflega rijkia med honum i fullkominni Sælu og Gledi.

Uñ hvert af þessum Rijkium bidium vier i Añari Bæniñi?

Um Naadariñar og Dijrdariñar Riki.

Hvernig kiemur Guds Riki til vor?

Þegar vor Himneskur Fadir giefur oss siñ, etc.

Kañ eiñ Idrunarlaus Syndari vel ad bidia med þessari Añari Bæn?

Nei, ecki af sañarlegu Hiarta, því hañ er hræddur vid Heilags Anda Stiornan, amast vid Guds Riki, og lifir af Asetningi i Satans Rijki.

† Hefur Saton þa lika eitt Riki?

Ja, þessarar Veralldar Gud og Hofdingi er Ersyptugur i Bornum Vantrwarinnar og undir hiS

Stiorn-

Stiornan standa allir sem eigi eru endurfæddir, allt þangad til þeir umvendast.

Col. 1.13. Sa ed oss hefur frelsad af Yfirvalldi Myrkrana, og hefur oss iusett i Riki sijns elskulega Sonar.

† Hvar af þeckiast þeir sem eru i Diofulsins Riki?

Þar af, ad þeir þioona Syndinni, og giora Diofulsins Vilia, so sem væri hann þeirra Herra.

1. Joh. 3. 8. Hver sa Syndina Gjorir, er af Diofla-ium.

ÞRIDJA BÆN.

Verde þin Vilie, so a Jordu sem a Himni.

Hvad er Guds Vilie?

Guds Vilie er vor Helgan fyrir Trwna og Kiærleikann, eftir Logmalinu og Evangelio.

1. Joh. 3. 23. Petta er hans Bodord, þad vier TRwum a Nafn hans Sonar JEsu Christi, og elskum hver annan, so sem þad han gaf oss Bodordid.

1. Thess. 4. 3. Þad er VJlie Guds ydar HElgan.

Skiedur þessi Guds Vilie allt jd og hia ollum?

Nei, þvi þar sem Guds Riki kiemur ecki til, þar skiedur ecki hanns, helldur Diofulsins, Heimsins og Holldsins Vilie.

Hvernig skiedur þa þessi Guds Vilie?

Þegar Gud hindrar oll JllRædi og V. etc.

Gietur þa Vilie Manns ecki neitt Gott, ef han maa vera sialfradur?

Ney, Þvi vors Holldz Sinnislag er Fiandskapur i giegn Gudi; hverki þeckium vier þad sem oss er Reyndar nytsamlegt, nie hofum Rænu a ad leita þess nema Gud upplijsi vorn Skilning, og hneigi vorn

Vilia til ad leagia ofs undir ßad sem hann vill vera lœta, ßvi hanns Vilie alleina er vijsdoomsfullur, goodur og fullkominn.

† Gietur Guds Vilie skied hier œ Jarduñi af Mońunum, eins og hañ skiedur œ Himnum af Englunum?

Jœa, ßo hañ verdi eigi so fullkomlega, ßa gietur hañ skied samt med so hiartanlegri Einlœgni, med Gledi og Alvorugiefni.

Er ßad noog ad vier i Hlijdniñi giorum Guds Vilia?

Ney, ofs byriar og so ad lijda ßolinmodlega ßad sem Gud vill vera lœta, og giefa ofs olldungis undir hanns Hond, lijka sem eiñ smokur leggur sig i Lœknarans Hendur. 1. Sam. 3. 18. Eli sagdi: Hañ er Drottiñ, hañ giorir hvad honum er peckt.

Gietu Verolldariñar Born med sańarlegri Hiartans Alvoru bedid med peirri Pridju Bœn?

Ney, ßvi ßau strijda af Asetningi mooti Guds Vilja, og vilia ad hann hagi sier eftir peirra dœrlegum Vilia, og syndsamlegu Siergiœdi.

FJOORDA BŒN.

Gief ofs i Dag vort daglegt Braud.

Hvad skilst fyrir daglegt Braud?

Allt ßad sem vier med ßurfum til ßessa Lijfs Biargar, etc. Og er eigi alleina bedid uñ, ad vier meigum odlast ßetta, helldur ad ßad meigi blessast ofs.

Hvi kallast allt ßetta Braud?

Hvi Braudid er ßad almennasta og naudsynlegasta Medal til Lijkamans Biargar og Upphelldis.

Hvers vegna bidur ßu uñ Daglegt Braud?

Hvi eg œa vera œnœgdur med naudsynlegt Upp-

helldi

helldi, aan þess ad kieppast eftir yfirfliootanlegu.

1. Tim. 6.8. Nær vier hofum FÆdi og Klædnad, so lætum oss NÆgia.

Þvi er tillagt þetta Ord: Í Dag?

Þvi eg mæ ei ala Dñ annars Morguns, heldr læta hverium Degi nægia sijna Þiæning. Matth. 6.34.

Þvi seigir þu: Gief oss VOrt Braud?

Vegna þess vier iñilykium eiñig vorn Nauunga i Bænnni, lijka þess vegna, ad vier eigum ad bidia, ad vier mættum eta vort eigid Braud, enn ecki stolid Braud med Nauglæti og Leti, af hverju Ordsakast ad gaanga æ Vonar-vol.

2. Thess. 3. 12. Slikum bioodum vier og æmiñum þæ fyrir vorn Drottiñ JEsum Christum, þad þeir erfidi med Spaklæti, og eti sitt eigid Braud. 1. Thess. 4. 11. 12.

Á þa sæ sem bidur uñ daglegt Braud ad erfida lijka fyrir þvi?

Jæ. 1. Mos. 3. 19. Í þijns Andlitis Sveita skaltu neita þijns Brauds.

Mæ hiñ Rijki þa ecki vera ollbungis Idiulaus?

Nei, fyrst hañ vill eta, þa æ hann ad erfida, Þad er, giora nockud Gott, hvad sem vera kañ, til Dijrdar Gudi og Gagns Nauunganum.

11. Pet. 4. 10. Þjoni hver odrum, hver eiñ med þeirri Giof, sem hañ hefur odlast, so sem GOOdir Forstioornar-Meñ margvijslegrar Guds Nadar.

FJMTA BÆN.

Fyrirgief oss vorar Skulldir, so sem vier og fyrirgiefum vorum Skulldunautum.

Hvad fyrir Skuld edur Giald er þad, sem vier bidium Gud ad fyrirgiefa oss?

Vorar Syndir med þeirra forþientu Straffi, tijmanlegu og eilifu.

Vill Gud fyrirgiefa þa Skuld an Betalings?

Christus hefur betalad þañ sijdarsta Penning fyrir oss, sem ei kunum sialfir betala: þar fyrir bidium vier i hanns Nafni um Naud og Fyrirgiefning.

Hefr Syndariñ þorf ad bidia daglega uñ Fyrirgiefning Syndaña, þegar Gud hefr einusiñi tekid hañ til Naadar?

Jaa, lijka so sem vier þurfum daglega Brauds vid, so þurfum vier og lijka Naadar og Fyrirgiefningar med; Þvi vier, þvi midur! syndgum daglega af Breiskleika, jafnvel þo Guds Born syndgi eigi framar af Asetningi edur Illgyrni.

Pf. 19. 13. Hver kañ ad formerkia hversu oft hañ misgiörir? Fyrirgief þu mier miñ HEinunglegañ BRest.

Hverju lofum vier Gudi i þessari Bæn, þa vier leitum Fyrirgiefningar til hañs?

Ad vier aptur aa moot vilium fyrirgiefa og forlaata vorum Skuldunautum, þad er, odrum Mönnum, sem brotid hafa i mooti oss, jafnvel þo vier forþienum ecki þar med af Gudi Syndaña Fyrirgiefning.

Col. 3. 13. UMliidid hver annañ, og ef ad nockur hefur Klagu-Maal moot odrum, þa fyrirgiefid þad hver odrum iñbyrdis, lijka so sem Christur hefur FYrirgiefid ydur, so skulud þier einig.

Luc. 6. 37. FYrirgiefid, so mun ydur fyrirgiefid verda.

Kañ þa sa Natursfulli og Hrefndargiarni ad bidia med þessari Fimtu Bæn sier til nockurs Gagns?

Nei, þvi med þvi þad er eigi satt ad hañ fyrirgiefi þeim sem giördt hafa honum i mooti, þa bidr hañ, ad Gud vilie ecki heldur fyrirgiefa sier sijnar Synder,

og

og þad skiedur eigi helldr; Eñ Reidi Guds blijfr yfir honum, lijka so sem Reidi hañs yfir Næunganum.

Syr. 28. 1. 2. Hver sijn SJælfur HEfnir, og heim mun DRottiñ AFtur HEfna, og hønum eiñig hañs Syndir afturhalda. Fyrirgief bijnum Næunga, þad sem hañ hefur misgiordt vid big, og BJd sijdañ, so munu þier og lika þijnar Syndir verda fyrirgiefnar.

Matth. 6. 15. Ef þier FYrirgiefid ei Mønunum sijn Bresl, þa mun ydar Fadir EJ FYrirg efa ydr ydar Brot.

SJÖTTA BÆN

Eigi leid þu oss i Freistni.

Freistar Gud nockurs Mañs?

Hann er ecki einn Freistari til þess Vonda, þvi þad er mootstædilegt hanns Heilagleika Jac. 1. 3.

Eru þar þa meir eñ einslags Freistingar til?

Jæa, sumar eru af Gudi til Goods; eñ hinar til ills eru af Diosfunum, Heiminum, og voru eigiñ Holldi.

Hvad eru eigiñlega þær Freistingar sem koma fraa Gudi?

Þær eru nockurskonar vijst Asigkomulag, andlegt edur lijkamlegt, sem Gud lætur Menn i rata, til þess ad reina þa, og læta sia, hvert i þeirra Hiarta er sønn Trw, Kiærleike edur Polinmæde.

† Seig þa nockud til Dæmis uppa soddañ Freistingar?

So reynist og freistast sa rijki, med sijnum Rijkdoomi, hvert hann sie myskunsamur; Sa Fætæki, mz sinni Orbyrgd, hvert hañ sie annægdr; Sa mektugi, med sinni Makt, hvert hañ sie liitilæatur; Sa vesæli med sinni Eymd, hvert han sie polinmoodur; Sa sem hverki sier nie finnur Huggun, er þar med reyndur, hvert hann gieti trwad, eingu ad sijdur.

† Peckir Gud ecki an þessa Hiarta Mañsins?

Ad

Ad viisu þeckir Gud hanns innstu Þanka og leingdar; Enn hann vill Madurinn verdi sialfum sier og odrum riett kunnugur.

Joh. 6. 6. Petta sagdi hañ af þvi ad hañ villdi reyna hañ, þviad hañ visi vel, hvad hañ villdi giora. Sia Efterdæmi Abrahams, 1. Mos. 22. 1. etc. Israels Folks i Eydimerkuñi, 2. Mos. 16. 4. Ezechiæ, 2. Chron. 32. 31.

Bidium vier þa i Sidustu Bæniñi, ad Gud freisti vor alldeilis ecki?

Ney, þvi þad er oss ofrlega miog nytsamlegt. Jac. 1. 2. 3. Brædur mijnir elskanlegir! Reiknid þad fyrir Allañ Fögnud, nær þier i margvijslegar Freistingar fallid, og vitid þad ydar Trw verkar Poliñmædi.

Hvad er þa Meining þessarar Bænar?

Ad sialfur Gud villdi eigi freista vor framyfir vort veika Megn: Heldr audsyna sig trwfastann og giefa soddan Enda a Freistinguni, ad vier fæum þolad; Og þa hann lijdur þad, ad vorir Ovinir freista vor, þa setie hann þeim riett Takmork.

Hverier eru þeir Ovinir, sem freista vor til hins Vonda?

Þeir eru: Diofullinn, Heimurinn, og vort eigid Hold og Blood.

Hvernig freistunst vier af þessum vorum Sialuhialpar Ovinum?

1.) Diofullinn, sem rietti Freistari, innskiitur vondum Hugrenningum, eins og odrum gloandi Pilum. Joh. 13. 2. Djofulliñ hafdi Sendt i Hiarta Judæ Simonis Ischarioth ad hañ sviki Jesum.

2.) Heimurinn, edur Heimsins Born, freista med Ognan, Tillockan, hneixlanlegum Efterdæmum og illum Munnrædum, sem spilla goodum Sidum.

Ordsk.

Orðsk. 1 10. Son min, þegar Illir Skalkar Locka þig þa fila þeim ecki.

3.) Vort Hold og Blood, eda ill Nattura, sem hinn naalægasti og hæskasamlegasti Ovin, freistar vor med illum Syndum og Lystingum sem i Hugann koma. Jac. 1. 14. Hver ein Freistast, nær hañ tilteigist af sinni eigin Synd og lockadur verdur.

Hvad. er sem ad giora, sem freistade verdi til þess Vonda?

Hann skal vaka, bidia og strijda med þeim andlegu Hervopnum moti þessum Hæskalegu Ovinum.

Eph. 6. 16. 17. 18. Um fram alla Hluti, þa hondlid Trwarinar Skiolld, med hverium þier kunnid wt ad slockva oll Elldleg Skeyti þess eitrada Ovinar. : Og grijpid Hialm Hialpræðisins, og Sverd Andans, hvert ad er Guds Ord, og Bidied iduglega i allri Naudþurft, med Brenne og Beidni i Andanum, og þar til Vakid med ollu Stadfeste og ackalli fyrir Heilsgum.

Er ecki Vantrw. edur hædilegir Þancar og Huxanir um Gud, hæskasamlegar Freistingar af Disslinum og Mannsins Hiarta?

Jw; Enn sierhver trwadur, sem hefur Andstygd a þvi, og stridir þar a moti, af fremsta Megni, ma hugga sig þar vid, ad Gud sier honum er þad eigi Siælfrædi, heldr er þad ein sarleg Þraning, su er og ad sidustu verdur til Sæluhiælpar Nota.

Gietur Madur eigi siælfur leidt sig i Freistni?

Jw, þar hañ ei flijr og fordast allt Tæk færi til þess illa, helldur les skadlegar Bækur, umgegnst ugglaust med Heimsins Bornum, edur tekur sier, framyfir sitt Embætti, þa Hluti fyrir Hendur, sem kuna ad lada hann til Synda og hneixla hann.

Hvad

Hvad er Hneixli?

Ein Astelting, sem liggur i Veigi fyrir vorri Sælu, og kann ad verda henni til Falls.

Er Hneixlid margslags?

Tveñslags. 1.) Giesid Hneixli, sem odrum verdur giesid, med syndsamlegum Ordum, Atvikum, Athofnum, Forsoomun pess sem gieraast skal edur og med Misbrwkun sinna Frijheita, sierdeilis pa pad skedur af peim, sem i peim premur Hofud-Stiettum eru yfir adra bodnir til goodrar Fyrirmindunar

2.) Tekid Hneixli, sem rænglega er tekid af pvi sem er saklaust og gott. Matth. 18. 7. Vei sie Heiminum fyrir Hneixlanir. 1. Cor. 8. 13. Rom. 14. 3. o. s. f.

Matth. 15 12. 13. 14. Pa geingu hañs Læriseinar ad honum og sogdu: Veistu, ad pa er peir Pharisæir heirdu pad Ord, hneixludust peir? Eñ hañ svaradi og sagdi: Hvi Plantan, hveria miñ Himneskur Fadir plantar eigi, mun upprætast. Lætid pa fara, peir eru Blindir og Blindra Leidtogar, ef blindur leidir añañ blindañ, pa falla peir baedir i Grøfina Joh. 6. 60. 61.

SJØUNDA BÆN.

Helldur frelsa oss fra Illu.

Er margslags pad Illa, sem vie hier af bidium?

Fernslags, nefnilega, so mikid sem ad hrærir Sælu, Lijf, Eru og Gotz; Og par Diofullin er illur, Jæa, Ordsok til alls hinns Illa, pa bidium vier og i pessari Bæn mooti honum.

† Hvad er illt, sem snertir og skadar Sælina?

Sialf Syndinn, sem er Root alls Ills, nagandi Samvitska, Forherding, Orvijnglan, og eylijf Helvijtis Angist.

† Hvad

† Hvad er Illt, sem suertir og skadar Lijkamañ?
Allrahanda Siukdoomar, og adrar til finnañlegar sarar Kvalir, af Hwngri, Kullda, Fangelsi, Landflootta, og odru þesshattar.
† Hvad er Illt, sem suertir og skadar Eru vora og Gotz?
Rann Tijmanlegra Audæfa af Ovinum eda Piodfum, Ellds-Bruni, Vatns-Vodi, soiwirdilegur Armoodur, Haudung og Skom.
Hvad eigum vier helldst ad afbidia af ollu þessu Illa?
Pad sem Illt er, ahrærandi Saalina; Þvi ef vier hofum Frid vid Gud i einni goodri Samvitsku, þa kuñum vier ad hughreista oss i ollu odru Mootlæti, þvi þad er þa fyrst eiñ heilsusamlegur Kross.
Af hverju er Krossiñ heilsusamlegur?
Þvi hann nidurdempar Syndina, Siælfrædi Holdsins og Eitkuna til Heimsins; Uppvekur Eftirlaungun eftir þeirri Himnesku Roosemd, æfir, reynir, og styrkir Trwna, og heñar Avexti, Bænina, Yfirvegan Guds Orda, Audmiukt, Polinnmædi, Reynslu og Vonina; Hañ lætur Guds Nad og Almætti merkiast i vorum Breyskleika, giorir oss samlijka JEsu Mind, og leggur so Veiginn til þess stærri Vegsemdar. Post. Giorn. 14. 22 Oss beriar fyrir Margar Hrellingar iñ ad gaanga i Guds Riki.
† Eru ei þeir Ogudlegu Tijdum Krossberendur?
Nei, enginn er Krossberari, nema þess Krossfesta JEsu Eftirfilgiari; Enn sa Ogudleigi hefur ad sonnu margar Plægur, sem hann oftast nær giorir sier siælfum. Psal. 32. 10.
† Meigum vier þa oska oss Daudans?

Ecki

Ecki af Oþoliñmædi, heldur af Leida æ Syndiñi, og Trwariñar Eftirlaungun til þeirrar fullkomnu Sameiningar vid vorn Hiartkiæra Endurlausnara; Enn þo so, ad vier med Þolinnmædi bidiom þad hanns Vilia. Phil. 1.23. Eg hefi GÝrnd ad fræstiliast, og hiæ CHristo ad VEra.

Hafa þau Ó-uniivendtu Heimsins Børn nockra Orsøk ad oska sier Daudans?

Nei; þvi þa þau giora þad, yfirvega þau ei hvad þar eftir skal fraṁ vid þau koma, og hversu herfilegur ad er sæ Kvalastadur, sem þeirra Sælir komast i med Daudanum.

Hver fær þa Sæluhiælplegañ Dauda?

Sæ sem deyr i Drottni; Þad er, i riettu Trwarinnar Samfielagi vid HErrann JEsum.

Opiñber. B. 14. 13. SÆlir eru þeir FRaṁlidnu, sem i DRottni DEya i fræ þessu. Jæ, Andiñ seigir, ad þeir hvijli af þeirra Erfidi, eñ þeirra Verk filgia þeim eftir.

Eru þa eigi allir sælir sem kalladir eru so, þa þeir eru daudir?

Nei. Spek. B. 3. 1. Sæler Riettlætra eru i Guds Hendi, og eingiñ Pijna snertir þær.

Hvernig hliodar Nidurlagid af Fadir vor?

Þviad þitt er Riikid, Mattturiñ og Dijrdiñ, ad Eylijfu, Amen.

Hvar fyrir miñist ju bidiandi Sæla þessara Hluta sidast i Bæniñi?

Vegna þess, ad þad er kreftugt Medal til Uppervunar i Trwñi og Voninni uṁ Bænheyrsluna, ad minnast æ Guds Riki, Magt og Dijrd.

Hvad merkir þad Ord: Amen, sem seinast er tillagt?

Þetta

Þetta ókunna Ord merkir Já, vissulega, sannlega; það skal verða.

Kañ Madur þa ad vera viss um, ad hañ verði bæuheirdur, og óðlist það sem hañ biður um?

Já, því Gud hefr befalad ad bidia, og lagt Befalningúñi Fyrirheytið til, so það skal skie ad hañ skal bænheyra oss. Amen, Amen, þetta skal þier allt vissulega giefast. Líka so verdum vier vissir giordir þar um af Fyrirboon Christi, Heilags Anda, og allrar Christilegrar Kyrkiu.

Luc. 11.9. BJdied, og mun ydur GJefast, og leitid ad, og munud þier FJña, kniied á, og mun fyrir ydur UPplokid verda. Psal. 50. 15. Es. 65.24. Joh. 16.24.

Eñ skiedur það þa alltijd?

Já, nema Madur bidie i mooti Guds Vilia, edr um það sem hañ sier oss ei þienanlegt; þa veitir hañ oss eigi það sama, heldur annad betra i þess Stad.

1. Joh. 5. 14. Það er su Djerfung sem vier hofum til hañs, ad ef vier BJdium nockurs EFtir HAñs VJlia, þa heyrir hañ oss. 2. Cor. 12. 8. 9.

Lætur Gud þa Bænheyrsluna koma strax fram?

Stundum, eñ eigi ávalt; Því þa hañ vill ad vier idkum oss i stadfastri Trw, Von og Poliñmædi, þa dregur hañ Hialpina undañ um Stundar sakir, og lætur hana koma i riettann Tijma. Sía Hab. 2.3. 2. Pet. 3. 9.

Seig mier nu Loksins: Hvad á ad koma Mañi til þess ad bidia kostgiæfilega?

Guds Skipan og Fyrirheit, Mañsins eigiñ Neyd og ypparleg Rytsemd sem hann hefur af Bæna Jdiunni so og ad Trwinn kunni eflast, og Gud verde

dirkadur og lofadur fyrir Bœnheyrsluna.

Ut af Skijrnar Sacramentinu.

Hvad er eitt Sacrament?

Þader sierdeilis heilog Handtiering (heilagt Verk og heilog Þioonusta) innsett af Gudi, i hverri hañ med synilegum Medolum frambiidur, veitir og stadfestir siina osynilegu Nœd og himneſk Giœdi.

Hvad morg voru Sacramentiñ i Gamla Testamentinu?

Tvo; Umskurninn og Pœska-Lambid.

† Hvad skilur þu fyrir Umskurnina?

Gud skipadi Abraham, ad allt Karlkyns af hañs Sœdi skylldi endilega umskieraſt eftir Fœdinguna, og medtakaſt med þvi moote i Sattmœla vid Gud. Þo reiddu Gydingarnir sig rœnglega uppa Umskurn þeirra i Holldinu, þar þeir voru eigi a Hiartanu umskornir i Andanum. 1 Mos. 17. 1. 9. etc. Rom. 2. 28. 29. Jer. 9. 26.

† Hvad skilur þu fyrir Pœska-Lambid?

Pœska-Lambid var tilsett af Gudi a Dogum Mosis, til Miñis um Utleidslu Israels Fooks af Egyptalandi; med þvi var og þeirra Trw stadfest um Messiam, sem koma atti, hver ed mundi lœta slœtra sier eins og einu Lambi. 2. Mos. 12. 1. 10. 1. Cor. 5. 7. Ebr. 11. 28.

Eru morg Sacrament i Nya Testamentinu?

I Stadinn fyrir Umskurnina og Pœska-Lambid, hefur vor Drottinn JEsus innsett onnur tvo i þvi Nya Testamenti, sem er: Su heilaga Skijrn, og þad heilaga Kvolldmaltijdar Sacrament.

Eru

Eru allir christnir skyldugir ad tiidka þau H. Sacramenti?

Jæa, þeim byriar ad þacka Gudi fyrir hvilik Naadar Medol, og eingannveginn ad forsmaa þau nie fyrirlijta; Enn meiga þo eigi, oan sannrar Idrunar og Trwar, hafa eitt fæviylegt Traust a þeirra Brwkun, eins og þeir fyrir hana einungis kyñu verda Sæluhoolpnir.

Hver Mismunur er oa þessum tveimur Sacramentum?

I Skiirnar Sacramentinu verdur Mannesktañ, so sem i gegnum einar Dyr, laatiñ inn i Guds Kyrkiu, og samteingd Guds Naadar og heilagra Samfielagi: Enn fyrir verduglega Brwkun Alltaris Sacramentisins stadfestist og styrkist hennar Sæl i þvi gooda, sem aadur var uppbyriad.

Er hier margt ad athuga umm Skiirnar Sacramentid?

Þrennt, sem er: Hvad þad er? Hvad gott Gud veitir oss med þvi? Og hvar til þad skyldar oss?

Hvad er Skijrnar Sacramentid?

Skijrninn er ecki einsamallt Vatn.. Les Frædiñ.

Hvad er hun þa meira?

Hun er þad Vatn, sem samann er reyrdt og etc.

Er þa margslags verulegt Efni i þeirri Heilogu Skiirn?

Tvennslags, nefnilega; Vatnid og Guds Ord, samlagad Vatninu.

Hvad fyrir Vatn er þad?

Þad er riett naatturlegt og almennilegt Vatn.

Hvort er þad Ord sem samlagad er Vatninu?

Þad er JEsu Ord: Matth 28. 19. Marc. 16. 15. 16. Farid ut og kennid ollum Þioodum, og skijrid þær i Nafni Fodur, og Sonar,

og Heilags Anda.

Hvad er Innhalld þessara Orda?

Tvennslags; Sem er Skipan ad skijra og læta sig skijra, so og lijka Fyrirheitid um Sæluhiælpina handa þeim sem eru skijrdir, og sannarlega trvda.

Hvernig er farid ad skijra?

Mañi er dijft i Vatnid, eda þvi er ausid yfir hann, i Nafni Guds Fodur, Sonar, og Heilags Anda.

† Hvar fyrir nefnist þeirrar Heilogu preñingar Nafn vid Skiirnina?

Pad hefur Christus so skipad, til þess, ad æavijsa þar med, ad sæ skijrdi kiemst þa i nækvæmt Samkvæmi, og Sameining vid Gud, heyrir honum til, og er teiknadur med hanns Nafni.

† Hver æa so ad skijrast?

Allar Þioodir (so hefur Christus skipad i Innsetningar Ordunum) og lijka Ungborninn; Pad er, allir Menn ad eingum fræteknum, sem vilia komast inn i Guds Sofnud, og verda Sæluhoolpnir.

Hver mæa skijra?

Þæa Naudsyn krefur, mæa þad giora hver Christinn Madur, enn reglulega verdur Skijrniñ framinn og veitt af Guds Þienurum, sem eru Verkstiornar Meñ yfir Guds Leyndardoomum. 1. Cor. 4. 1.

Hvad Gagn og Nytsemd er ad Skijrniñi?

Pad hun verkar og framkvæmir i oss Fyrirgiefning Syndaña, frelsar oss fræa Daudanum og Dioflinum etc. (Les 2. Spurn: i Sacr. Sk. P. 13)

Hver er Meining þessara Orda?

Þessi: Ad Skijrninn giorir oss tvofalldt Gagn, fyrst frijar hun oss fræa miklu Illu, þar næst veitir

hun

hun oss ñkid Gott.

Hvert er fierdeilis bad Fyrsta Jlla sem Skijrniñ frelsar oss fraa?

Syndiñ, fraa hverri hun frelsar oss; Pad er, ad kvitt verdur giefid bædi Sekt og Straff Uppruna Syndariñar og þeirrar Giøranlegu, eiñig Magt og Yfirraad Syndariñar verda nidurdempud, fyrir Christi Kraft, i þeim sem skijrdur er, jafnvel þo Syndarinnar Root takist eigi burtu til fulls.

Rom. 6. 4. Þvi erum vier og eiñig med honum GReft radir, fyrir SKijrnina i DAudann, uppaa bad, ad liika sem Christur er uppvakiñ fraa Daudum, fyrir Diird Fodursins, liika so skulum vier gaanga i einu Nijju Lijferui.

Hvad er bad añad illa, sem Skiirniñ frijar oss fraa?

Daudinn, þvi allar Piaaningar, og saa sijdarsti Vidskilnadur hiedañ fraa þessu Lijfi, er þeim, sem eru skijrdir og trwadir christnir Menn, ecki nockurt Straff edur Skadi, helldur Abati, blessadur Kross, og einn Saaluhiaalplegur Heimflutningur og Innganngur i bad eilijfa Lijf, þar saa andlegi og eilijfi Daudi hefur tapad allri sinni Magt yfir þeim.

1. Cor 15. 55. og 57. Daudi! Hvar er þiñ BRoddur? Helvijti! hvar er þinn SJgur? Gudi fieu Packir, sem oss hefur Siguriñ gefid fyrir Drottiñ vorn Jesum Christum.

Hvad er bad Pridia Jlla sem Skijrninn frelsar oss fraa?

Diefullinn, hver ed tapar sinni Makt aa þeim sem fyrir Skijrnina eru komnir fraa Myrkrunum til Liosins, og fraa Andskotans Valldi til Guds. Post. Giorn. B. 26. 18. Col. 1. 13.

Hefur Christur ecki frelsad oss fraa Syndiñi, Daudanum og Diofli̇num: Hvernig tileinkast þa Skijrninni

ad hun hafi frelsad oss frꝛ þessu?

Vegna þess, Skurninn er það Medal, fyrir hvært vier komunst i Samfelag med Christo og niotum hanns Velgiordninga. Rom. 6. 3. 4.

Gal. 3. 27. So margir af ydur, sem erud skiirdir uppꝛ Christum, þier hafid Jllædst Christo.

Hvad Gott wtvegar Skiirninn oss i Stadinn þess Jlla sem hun frijar oss frꝛ?

Eilijft Lijf og Sꝛluhiꝛlp, sem eigi kann annad enn filgiast med Fyrirgefning Syndanna, hiꝛ þeim sem skijrdir eru og trwa.

Marc. 16. 16. Hver hañ trwir og verdur skiirdur, sꝛ skal Hoolpiñ verda, eñ hver eigi trwir, hañ skal fordæmast.

J hverju er Sꝛluhiꝛlpinn innfalinn?

J þvi ad sameinast vid Gud, og niota Guds, Þvi hann er sꝛ ædsti Goodi, og sw verulega Sꝛla. Joh. 17. 21. 27.

Verda þa allir Sꝛluhoolpnir sem eru skiirdir?

Ney, ecki allir, helldur þeir skijrdir sem trwa, Þvi Christur segir, ad hver sem ecki trwi, skuli verda fordæmdur, jafnvel þo hann sie skijrdur.

Er þad þa mogulegt ad Smꝛbarninn hafi Trwna?

Jꝛ, þvi þau geta tekid ꝛ mooti Verkan heilags Anda, jafnvel þo þad vitist og fornemist eigi

Luc. 1. 15. Þegar i MOdurkvidi mun hañ UPPfyllter verda af Heilogum Anda. Psal. 22. 10. 11. Psal. 8. 3. Matth. 18. 6. Cap. 19. 14.

† Fordæmast þau Ungborn sem deya ꝛdur eñ þau hlioota Skiirn?

Eingvañvegiñ, þvi þau forakta eigi, helldur missa þad Medal Nꝛdarinnar, sem Gud hefur ad sonu bundid oss vid, enn eigi sꝛlsann sig, þvi lijka giꝛ-

ur hann giordt eiñ Sæluhoolpinn æn Skijrnar.

Matth. 18. 14. So er EJgi Vilie FÐdur ydar sem æ Himnum er, ad eiñ af þessum Smæu tapist.

Med þvi þad er so stoor og mikilsverdr Hlutur ad frelsa Menn fræ Syndiñi Daudanum og Diosflinum, og giesa þeim þad eiliifa Liif; Seig mier þa: Hvernig kañ Vatnid ad framűkvæma so veglega Hluti?

Vatnid mæ ecki sliiks orka, helldur, etc. (Les Fr.)

Þvi kallast Skiirniñ Endurfædingar-Laug?

Þvi ad Skijrniñ er Endurfædingar Medal hiæ þeim Ungu, eins og Ordid hiæ þeim Gomlu.

Eñ hvar fyrir kallast Skiirniñ: Ein Laug, edur Vatnslaug i Ordinu?

Þad er talad i Eftirlijking; Þvi so sem nijfædd Born verda laugud og þveginn afliikamlegum Saurendum, so verdur Sæliñ med Skijrnar Lauginni þveginn og hreinsud af vidbioodslegum Syndariñar Saurindum. 1. Pet. 3. 21. Skiirniñ er ecki Burtlekt Holldsins Saurugleika, helldur Sættmæli goodrar Samvitsku vid Gud.

Þvi kallast Skiirniñ i þessum Ordum; Eiñ Sættmæli?

Af þvi i heñi framsetiast Spursmæl nockur, og verdur inngeinginn einn viss Sættmæli, þegar Gud gisrir Loford vid Manninn, og Madurinn gisrir aftur æ moot Loford vid Gud.

Hveriu Goodu lofar Gud Mañinum i þessum Skiirnar Sættmæla?

Ollum þeim mikilsverdu Hlutum, sem vier hofum adur heyrt, sem er: Friian fræ Syndinni, Daudanum og Diosflinum; eñ Hlutskipti i eiliifu Lijfi, edur Barna-Rietti og Arftoku i Guds Rijki.

Hveriu Goodu lofar Madur þa Gudi aftur æ moot i

Skiirnar Sættmælanum?

Þessu; Ad hann vilte afneita, afseigia, og i mootstanda Diofliuum, og ollum hañs Verkum; Sem er: Prældoomur Syndariñar, og ollu hañs Athæfi, nefnilega: Hoffragt þessa Heims; so og, ad hañ vilie trwa æa Gud Fodur, Son og Heil. Anda.

Er þad mogulegt ad halda þeña Sættmæla goodrar Samvitsku?

Jæa fyrir Guds Næad er þad mogulegt fyrir þa trwudu, sem vaka, bidia og striida daglega æa mooti Diofliuum og hanns Athæfi.

Phil. 4. 13. Eg FOrmæa alla Hluti FYrir þAñ, sem mig mættugañ gierir, sem er Christur.

Eñ spyrdga þau trwudu Guds Born eigi oftlega af Breiskleika?

Jw, þvi midur! Þo falla þau eigi þar fyrir ur Nadar Sættmælanum vid Gud. Rom. 8. 1.

Hvernig skiedur þad þa, ad Madurin fellur fræa sinum Skiirnar Sættmæla?

Þad kann ad skie, annadhvert:

1.) Med þeim Hætti sem liitid ber æa, og eigi formerkist, med Andvaraleysi, þegar Skiirnar Sættmæliñ er eigi alltiid hafdur fyrir Augum sier, eftir þvi sem Arinn fiolga, Nadar-Verkunum heilags Anda er mootstadid, sonn Bænrækni og riett Yfirvegan Guds Orda forsoomast, og þa Madur giefur tapt ad vera athugasamur uñ sitt Hiarta, og hættir æa þvi, ad striida vid þa andlegu Ovini, og Siñislagid verdr so siidañ hvad af hverju eftir Veralldarinnar Hattalagi Veralldlegt, Hiegoomlegt, Oandlegt og Holldlegt, hvar til Forelldrarnir eru

i almeñi-

almeñilega, og þad oft med stoorri Astundan, hin stærsta Ordsók. Ebr. 3. 12. 14. Rom. 12. 2. 1. Joh. 2. 15. 27. Jac. 1. 27. Cap. 4. 4. Ellegar:

2.) Þad skiedur, so meir ber að, edur meir eftirtaksanlegá, þa Madurinn fellur i opinberar og utvortis drottnandi Syndir Jllvilians, og i Skaalkapar. Eph. 4. 29. 30. Es. 3. 16. og so framv.

Þegar einhver hefur nu so med Hyrduleysi edr Jllgyrnis Syndum rofid sitt Skijrnar Sattmaala: Er þa eingar Naadar framar ad vænta fyrir hann?

Jw, að medañ enn er Kostur að ydrast, med þvi Gud að Naadarinnar Tijma kallar alla Synduga til Yfirbootar. Jer. 3. 1. 6. 7. Es. 55. 6. 7. Ezech. 33. 11. 2. Pet. 3. 9.

Skal sa þa skijrast uppá nijtt sem vill umvenda sier?

Ney, aungvaðveiginn, þvi sa Skilmaali sem rofin var að Mannsins Sijdu, stendur enn þa oraskadur að Guds Sijdu, og hanns Trygd verdur ecki ad eingu fyrir Mannanna Vantrw. Rom. 3. 3.

Hvad er þa su Umvendan, fyrir hveria eiñ Syndari kiemst aftur að nij i Guds Naad og Sattmaala goodrar Samvitsku?

Ad ydrast eda umvendast, er ad kannast i Hiarta sijnu vid sijnar Syndir, sem Madur drijgt hefur, og alla Vanart sinnar Syndumspilltu Natturu, lata þær gaanga sier til Hiarta, hrellast af þeim, og hata þær, og ad hafa innilega Eftirlaangan eftir Guds Naad i Christo, og setia sier alvarlega i Siñi ad betra sinn Lifnad.

Hversu margslags Umvendun eda Idrun er til?

Tvennslags, Peirra Follnu, og hinna er Standa.

Hvad er Idran peirra Follnu?

Pegar su Manneskia sem fræa Guds Naad er fallinn, og i Syndinni er daud, verdur fyrir Guds Kraft aftur uppvakinn til Þess andlega Lifsins fyrir Trwna, forlijkud vid Gud, og þannig olldungis umvendud og umbreitt.

2. Tim. 2. 25. 26. Og straffid þa sem Þraalætir eru, ef aDGud giæfi peim einhverju Siñi YFirboot, Saũleikañ ad vidurkieña, og ENdurvitkadir verda ur Diafulsins Snoru, af peirri peir fangadir eru eftir hans Vilia. Jer. 3. 1. 5. 7. Eph. 2. 4. 5. Post. Giorn. 26. 18.

Hvad er Idran peirra sem standa?

Þa peir trwudu bera daglegt Angur fyrir peirra umlidnu Syndir, og eñ þa vidlodandi Avirdingar, bidia Gud Fyrirgiefningar a peim i JEsu Nafni, og einsetia sier ad beyda allar vondar Gyrndir.

Gal. 5. 24. Peir sem CHristo TIlheyra, peir KRossfesta sitt HOld med þess Gyrndum og Tilhneigingum. 2. Cor. 7. 1. 1. Joh. 3. 3.

Eiga Meñ endilega ad vita þeña Mismun?

Jaa, til ad burtdrijfa Andvaraleysid fræa Heimsins Bornum, sem meina, ad þau ydrist og umvendi sier daglega, sierdeilis þegar þau ganga til Skrifta, þa þau sieu enn þa andlega daud, og ann Hugskotsins edur Hiartans Lagfæringar, og hafi engi lagt riettann Grundvoll til Idrunarinnar fræa daudum Verkum. Ebr. 6. 1.

Hversu margir eru Partar sañrar Idrunar?

Tveir, sem er, fyrst Angur og Tregi fyrir Syndirnar, þar nærst, Trwlñ a DRottinn JEsum, hver-

rar

rar Avextur ad er su nija Hlijdnk.

Gietur Madurin eigi trwad a, og huggad sig vid JEsum Christum, nema han fini adur fyrri til Angurs fyrir Syndirnar?

Ney, su Trw sem skal hondla Christum, hliitur ad uppvekiast med thvi, ad vier finnum til vors synduga Eymdarhags, thvi annars erum vier einir af theim, sem meina their sieu hraustir og heilbrygdir, er eigi thurfi Lækningar vid. Matth. 9. 12.

Hvad er sañarlegt Angur og Tregi fyrir Syndirnar?

Andleg Særing og Hrelling sem sundurkremur Hiartad, og lætur thvi so seim svijda, Jæa, kreistir stundum Taar og Graat utaf Syndarans Augum. 2. Cor. 9. 10. Su HRigd, sem er af Gudi, verkar YDran TJl HJalprædis, hvers eingañ ydrar, eñ thessa Heims Hrygd verkar Dauda. Matth. 26. 75.

Hvad stoort a soddañ Angur og Tregi ad vera?

Gud sialfur hittir thann rietta Maata, eftir sierhvers Syndara andlegu og naatturlegu Tilstandi; enn ad minsta Kosti hlijtur thad alvarlega ad hrella oss, ad hofum med Syndunum tapad Guds Naad, og so eigum vier ad vera hræddir vid Syndina, sem sialfann Diofulinn, hvad sia er af Dæmi Davids i ollum hanns Jdrunar Psalmum.

Hvar af a ad koma soddañ Angur fyrir Syndirnar?

Ecki alleina af Kvijda fyrir Syndariñar Straffi (thvi tha er thad eins og Achabs Hræsni, 1. Kong. B. 21. 27.) helldur sierdeilis af Hatri til sialfrar Syndarinnar, og af Yfirvegan Guds Elsku og Velgiorninga, tha Madur sier sitt skielfilega Obacklæti, vid so goodann og Giædfurijkann Gud.

Hvad

Hvad er til Ræda, fyrir eiñ hræddan og angrædan Syndara, so ad hañ luñi ad rietta vid og falla eigi i Orvinglan?

Hann skal iæta sijnar Syndir, og leita Guds Nædar i Christo, med Trwnni.

† Fyrir hverium æ Madur ad jæta Syndir sijnar?

Fyrst fyrir Gudi, sem alla Hluti veit ad sonnu, eñ wtheimtir þo þvilijka Audmykt: Þar eftir fyrir sijnum Næunga, ef Madur hefur misgiordt vid hañ; Hier til hlidir og, ad þeir, sem hafa sturlad Sofnudiñ mz opiñberum Hneixlunum, forlijki sig vid hañ aftur æ nij med opinberri Medkienningu; og ad sijdurstu skal Madur jæta sijnar Syndir fyrir Sæluforgaranum.

Jac. 5. 19. Játi hVor ÞDrum SÝnar SÝndir og bidied hver fyrir odrum, þad þier heilbrigdir verdid.

† Hverjar Syndir æ Madur ad medkiena?

Ecki allar Breiskleikans Syndir, sem eru, þvi midur! fleiri eñ vier siælfir afvitum, helldr þær sm̃ þvijnga, naga, og oroolega giora Samvitskuna; þo æ ei ad gioraft hier af nockr Papisk Samvitsku Kwgan, so sem þad kyñi ei ad fyrirgiefast, sm̃ Madr skriftadist ecki um̃ sier i Lagi; helldur skiedur soddann sier-Deilis Medkienning alleina vegna siñar stooru Nytsemdar, þar ed Sæluforgarinn (þa Syndarinn so opnar fyrir honum sitt Hiarta, og so sem wteyg sijnu Hiartalagi fyrir honum), fær Hentugleika til ad koma hanns Samvitsku til Hiælpar, æ mooti soddann Syndum, med miklu betri Undirvijsan, Raadlegging og Huggun; og æ Kieñifadirin þess-

ar

ari heimuglegri Medkienningu einnig ad leyna.

Psal. 32. 3. 4. 5. Þa eg villdi hafa Þagad, þa urdu mijn Bein Mœttlaus, af miñi daglegri Veinan. Þvi ad hiin Hond var Nœtt sem Dag þung yfir mier, so ad mijn Vekvan upphornadi, so sem a Sumar þornar, Sela. Þar fyrir Medkiçñi eg hier mijnar Syndir, og Dreg Ecki Dulur a miñ Mjsgiorning. Eg sagdi: Jaata vil eg Drottni mijnar Yfirtrodslur, þa Fyrirgafst þu mier hañ Misverknad miñar Syndar, Sela.

Hvad hlijdir nu framar til sañarlegrar Yfirbootar edur Ydrunar?

Sœa Annar Partur Jdrunarinnar, og sœa sem mest rijdur a, er Trwinn a Christum, hvar umm adur er hondlad i Þridiu Greininni.

Seig þu mier þa og so hier hver ad sie Trwariñar rietta Verknadur og Adferd hiœa einum Angur-fullum Syndara?

Þegar einn frœfallinn Syndari gyrniſt ad leita Guds Nœdar, og komaſt aftr i siñ Skijrnar Sœttmœla, þa finur hañ eigi strax i sijnu Hiarta Kraft þess fullkomna Athvarfs og Trwnadar-Trausts sem hann leitar til hiœa Gudi, helldur biriast Trwinn hiœa honum med Hwngri og Þorsta, þad er, Eftirlaungun eftir Christi Rietlœti.

Hvernig fær hañ þa frekara Traust og Disrfung Trwariñar?

Þegar hañ bidur og les med Eftirlœngan, og yfirvegar Ord Evangelij, þa lockaſt hann og ladaſt til af JEsu Astsemdar Tilbodi.

Matth. 11. 28. KOmid til min allir hier sem ERfidid, og Þungu erud Hladnir, eg vil ERdurnœra odur.

Kann þa Sœttmœli Skijrnariñar lijka ad koma hier til Huggunar

Huggunar og Trwarstyrkingar einum Syndara?

Jæa, vissulega; Þvi þar ed Sættmæalin af Guds Alfu stendur oraskadur, þa standa og Nædar Dyrnar opnar, fyrir þeim Syndara sem ydrast og leitar Nædar; Jæa, Gud stendur allan Daginn med utbreidda Arma Elskunar, til ad taka æa moti og fadma ad sier aftur æa nij þa fortspuda Syni, sem koma heim aftur til Fodur-Hwssins. Luc. 15. 20. Es. 65. 1. Rom 2.4. Cap. 5. 20 1. Tim. 2.4.

Verdur Syndarin þa endurfædd ad nyju æa Tijma hans Idrunar, eftir þad han hefi tapad þeirri fyrstu Skijrnar Nædd, sem han endurfæddi?

Jæa, sierhver Umvendan fra daudum Verkum og Astundan ad lifa i nijum Lifnadi, er ein nij Fæding.

Er Skijrnin þa ecki þad einasta Medal Endurfædingarinar?

Nei, Ordid hefur sama Kraft og Verkan.

1. Pet. 1. 23. So sem þeir, hverier endurbornir eru, eigi af forgeingilegu, heldur af oforgeinilegu Sædi, sem er af ORdi Guds lifanda, þad æfinlega blijfur.

Seig mier framinveigis med Lutheri Ordum, hvad Skijrnin merkir?

Hun merkir þad, ad sæa hinn gamle Adam, etc.

Hvad er sæa gamli Adam, edur gamli Madur?

So kallast Vanart þeirrar Syndum-spilltu Naeturu, su Uppruna Synd sem i oss bijr, med sijnum syndsamlegum Tilhneigingum og Listingum, sem vier hofum allt i Arf tekid eftir Adam.

Eph. 4.22. So Afleggid i fræa ydur eftir fyrri Breitnina Gamla Manin.

Hvad æa ad gisra vid þan gamla Manin?

Hann æa ad deydast og dreckiast; Þad er, undir

þrycktast

þryckjast med daglegri Yðran: Og æ þad verdum vier mintir med Skirnunni, i hverri þeir yfirausast Vatninu sem skirdir eru, edur þeir dijsast i þad, eftir Ad ferd þeirrar fyrstu Kyrkiu.

Hvad er sa Nye Madur in?

Þad sama sem su nija andlega Art og Nattura, Sinnislag, Upplijsing og Kraftur, sem giefast med Endurfæringunni.

Hvernig a þessi Nye Madur daglega ad framkoma æ meir og meir, og uppriisa i oss?

Þañveg, ad vier, fyrir Endurnijanina og hennar Kraft, forum daglega vaxandi i þvi Gooda, og lærum nu Guds Mind og Christi Sinnislag æ meir og meir biriast, og æfañast i voru Framferdi, hvar til vor Skijrn skilldar oss: So og eiñig eigum vier þar uñ æmintir ad vera, þa vier siæum þa vera upptekna aftur ur Vatninu, sem skijrdir eru, (þar sem so er farid ad skijra, eftir Sid hiñar fyrstu Christni) og æ þvi hvers Christins Mañs Lijferni, ad vera hañs dagleg Skijrnar Jdkun.

Eph. 4. 23. 24. ENdurnijed ydur i Anda ydvars Hugskots, og klædist þeim NIJa Mañi, sem eftir Gudi er skapadur i sañarlegu Riettlæti og Heilagleika.

Hvar stadfestist framar þessi Sañleiki uñ Deyding Adams og Christi nija Lifgun i þeim skijrdu Christnu?

St. Paull seigir, Rom. 6. 4. Þvi erum vier og eiñig med honum greftradir fyrir Skijrnina i Daudañ, uppæ þad, ad lijka sem Christur er uppvakiñ fræ Daudum fyrir Diird Fodursins, so skulum vier gænga i einu nijju Lijferni.

Hvad er skylda þeirra sem halda Bornum undir Skijrn?

1.) Ad þeir minnist sijns Skijrnar Sattmæla,

og

og proofi sig, hversu þeir hafi halldid hañ, og einsetie sier ad lagfæra þad, sem i þvi er ofaratt ordid.

2.) Ad þeir bidie hiartanlega fyrir þeim, sem þeir hallda undir Skijrn.

3.) Ad þeir sijdañ, eftir þvi sem Þorf giorist, og þeir hafa Efni til, hiælpi til ad Barnid uppfoostrist i Otta Guds. Og þess vegna eiga riettskickadir, og sañ-Christnir Menn þar til ad utveliast.

Ut af Altarisins Sacramenti.

Er þad margt, sem vita skal og athuga uñ þetta Heilaga Sacrament?

Sierdeilis Fernt, sem er; hvad þad er, hver þad æ ad brwka, til hvers Gagns þad er, og hvernig Madur æ sig til þess verduglega ad biva.

Hvad er Sacramentum Altarisins, edur su Heilaga Kvolldmæltijd?

Sañarlegt Hollð og Blood, vors HErra JEsu Christi, undir Braudi og Vijni, iñsett af Christo siælfum, til þess, ad Christnir Meñ skilldu eta og drecka þad.

Hvar af veistu þetta?

Af Innsetningar Ordunum, sem lesa mæa hiæ Matthæum, Marcum, Lucam og St. Paulum, og hlioода soleidis: VOR HERRA JESUS CHRISTUS, (og so framv.)

Hver þesur iñsett þa heilogu Kvolldmæltijd?

Vor HErra JEsus Christur, æ hvers Sañleika og Almætti vor Trw æ i þessum Leinjdardoomi ad grundvallast.

† Hvenær iñsetti hañ hana?

Af þeirr

A þeirri Nætt sem hañ var forrædiñ til Dauda; og þar fyrir kallast hun su Heilaga Kvolldmæltijd.

† Nijdi nockud æ ad vita þessa Tijmans Kringumstædu?

Jæa; Þvi þar af siæum vier vors JEsu Elskurijka Umhyggiu fyrir oss, ad þo hañ vissi sijn Daudans Angist væri strax fyrer Hendi, var honum meir hugad uñi oss enn siælfann sig.

Hvernig iñsetti hañ þetta heilaga Sacramentum?

Med sierdeilis Ordum og Adferd, bædi þa hann utdeildi Braudid og Vijnid.

Hvad giordi hañ og sagdi, þa hañ utdeildi Braudid, edur þañ fyrra Part þessa Sacramentis?

Hañ took Braudid, giordi Þackir, braut það, etc.

Hvad giordi hañ og sagdi, þa hañ utdeildi Vijnid, edur þañ seiña Hlut Sacramentisins?

Hañ took Kaleikiñ, edur Bikariñ, med Vijni i, og sagdi: Dreckid allir hier af, þetta er, etc.

Til hvers skylda oss þessi Ord og Verk?

Til ad trwa Ordunum, og giora eftir þeim.

Hvad margslags Hlutir eru það þa sem vier trwum ad sieu i Sacramentinu?

Tvennslags, ædrir Jardneskir, synilegir; Og ædrir Himneskir, osynilegir.

Hverier eru þeir Jardnesku Hlutir?

Sañarlegt og nætturlegt Braud og Vijn.

Hverier eru þeir Himnesku Hlutir?

JEsu Christi sañarlegur Lijkami og Blood, sameinad vid Braud og Vijn.

Gietur þu sied og fornumid það?

Nei, hverki sie eg nje verd var vid annad enn Braud og Vijn.

Trwir þu þa, ad þar medtakist eigi nockud meira?

Eg trwi, ad eg ædsamt Braudinu, medtaki sannarlegann Lijkama Christi, og ædsamt med Vijninu Christi sannarlegt Blood.

Hvad kiemur þier til ad trwa þvi?

Þessi Ord Christi: Takid og etid, þad er minn Lijkami. Item; Dreckid, þad er mitt Blood.

† Ad þetta so ad skiliast, ad Braud og Vijn umbreitist med Blessanjñi i Christi Hold og Blood?

Eingvañveigin; Braud og Vijn helldr sijñi Nædturu samt, og eru þad þau voru fyrr, þvi eftir Blessanina kallar Paulus þad enn þa Braud, og Reynslann sijnir, ad þad gietur fwnad, so sem añad samaslags, med þvi Sameininginn millum þess Jardneska og Himneska varir eigi leingur, enn ad medann Sacramentid verdur utdeilt og medtekid, og mæa þvi alldeilis einga Hiædtrw hafa ad Leifum þeim, sem af þvi eftir verda.

† Eiga þa Ordiñ so ad skilist: ad þad brotna Braud og uthellta Vijn sie einasta Merking og Miñis-Teikn Christi kramda Lijkama, og uthellta Bloods?

Nei, su Meining fullnægir eigi helldur Frelsarans Ordum, sem eigi segia: þad MERKIR, helldur: þad ER minn Lijkami, etc.

Hvernig er þad þa Christi Lijkami og Blood?

Þañ eiginlega Mata til þess, mæa hverki nie kañ vor holldleg Skinsemi rañsaka; eñ eftir þvi sem merkia og ædlikta er af Ritningariñar Ordum, seigium vier: Braud og Vijn i Altarisins Sacramenti er Christi Lijkami og Blood, fyrir eina dulda, enn þo

sañ

sanna og algiorva Sameining, Samteingíng edur Samneiti.

Hvar med stadfestum vier þeñan Lærdoom?

Med St. Pals Ordum. 1. Cor. 10. 25. Sa blessadi Kaleikur hvern vier blessum, er hañ ecki SAmeining Christi Bloods? og Braudid, hvert vier briootum, er þad eigi Sameining Christi Lijkama?

† Verdur þa Hold og Blood JEsu Christi ad Fædu fyrir Lijkamañ?

Nei, Altarisins Sacrament er eigi iñsett til Vidhalds Lijkamanum; heldur, so sem Braud og Vin hressa og stirkia Lijkamañ i krostugasta Maata, so er og Christi Lijkami og Blood Fæda Sælariñar, er hressa hana og styrkia til þess andlega Lijfsins.

Handa hverium er su heilaga Kvolldmaaltijd iñsett?

Handa sañchristnum Moñum, sem eru komnir so til Vits og Ara, ad þeir gieta proofad sig sialfa; eñ ei handa vitlausu Foolki, eda omindugum Bornum.

Eru þeir þau allir, sem hafa Vit og Raun, hæfir til ad nivota þeirrar Heilogu Kvolldmaaltijdar?

Nei, eftir Christi Insetningu hæfir eingum ad eta af þessu Braude og drecka af þessum Kaleik, nema hañs eigiñ Lærisveinum, þad er, þeim sem ydrast, trwa aa hañ, og breita eftir honum. Eñ eingvanveigin eru þeir, sem gaanga eins og hans Kross Ovinir, þar til hæfir. 1. Cor. 10. 1. Ei FAid hier i sen DRuckid Kaleik Drottins og Disflaña Kaleik, hier gietid og ECki i sen, Hluttakarar ordid Matbords Drottins og Matbords Disfulsins.

Hefur þa sa Ogudlegi eingañ Riett til Altarisins Sacramentis edur Gagn af þvi?

Nei, olldungis ecki, so leingi hañ helldr æfram isijnu Idrunarleysi, og tekur ei Siñaskipti: Þvi so sem sæ sem er nætturlega daudur, kañ ecki ad eta nætturlega Fædu; so kann og eigi þeim, sem er andlega daudur, þad er, Idrunarlaus, (hver ed kallast lifandi daudur) ad verda til Nota su Fæda, sem er andleg; þvi þad verdr ad vera andlegt Lijf, sem med andlegri Fædu skal styrkiast.

† Eñ kuña ecki þeir Ogudlegu ad uppvekiast og verda skærri af þvi þeir fæ Sacramentid, so ad þess vegna eigi ad medtaka þa þar til?

Nei, þvi Sacramentum Altarisins er eitt Stadfestingar Sacrament; Þar fyrir eiga þeir fyrir Nad Guds ad verg ædur bvnir ad umvenda sier af Hiarta, añars verda þeir verri og eigi betri þar af, þvi Nadar Medolin gagna eigi þo þau sieu brukud, helldur gagna þau fyrir þad, þæ þau eru verdugleglega brvkud, og eftir riettri Reglu.

1. Cor. 11. 17. Þier komid eigi til samans med betri Vijsu, helldur med verri Vijsu. Og 30. V. FYrir Þad eru so margir Sjwkir og veikir ydar æ milli, og þeir margir sem sofnadir eru.

Þvi gænga þa margir til Guds Bords sem ecki ottast Gud?

Af þvi þeir añadhvert eigi þeckia Guds Vilia, og þess vegna ætla þeir ad leita sier Huggunar med Sacramentinu: En þo rænglega, meinandi ad Madur muni vera forlijktur vid Gud [ef hañ er til Sacramentis?], eñ þo hann sie Guds Ovinr i Hiartanu og gisri einasta Stundar Frid vid hañ utvortis um nockra Daga, liggiandi i sijnum fyrri

Syndum

Syndum þar a eftir þa Færi fell. Ellegar þeir gæ-
nga til GudsBords af því þeir skamast sijn ad for-
sooma þad framar eñ adrir þeirra Nabwar giora.

† Því er þeim þa leift ad gænga til Guds Bords,
sem ecki ottast Gud?

Af því ad Madur gietur eigi fied inn i Hiartad æ
þeim, og af Kiærleika væntir, ad þeir muni lagfær-
ast, eins og þeir lofa þa munnlega ad verda skuli.

† Nu þott Madur kuñi ecki uti ad lykia Hræsnara
fra Sacramentinu, þa hæfdi þo, ad þeir skylldu uti-
lykiast fra Heilagra Samneyti, sem añadhvert eru
misg fæfroodir, edr lifa i opinberum Holldsins
Verkum:

Satt er þad, þegar þeirra Blindni og Fæfrædi,
Yfirdrepskapur og Idrunarleysi er med vissum
Rokum auglioost ordid, þa eiga þeir og so ad uti-
lykiast og af-snijdast, sem for-romadir Limir, so ad
eigi verdi Helgidoom fyrir Hunda kastad.

Matth. 18.15. 18. Eñ ef Brodr þiñ brijtur vid þig, far
þu, og straffa hañ æ millum þijn og hañs eins iamans, ef
hañ heyrir þig, þa hefur þu þiñ Brodr uñid. Eñ ef hañ he-
yrir þig eigi, þa tak Eiñ edr Tvo til þiin, so ad i Muñi Tv-
eggia edr Priggia Vitna standi oll Mæleſni; eñ ef hañ he-
yrir eigi þeim, þa seig þad Samkunduñe. Eñ ef hañ heyrir
eigi Samkunduñi, þa HAlld hañ sem añañ HEidingia og
TOllheimtumañ. Sañlega segi eg ydur: Hvad hellst þier
bindid æ Jordu, skal æ Himnum bundid vera, og hvad
hellst þier leyſid æ Jordu, skal leyſt vera æ Himni.

† Því kallast þetta Sacrament Communio, edr Sam-
neiti, og þeir sem þad medtaka, Communicantes
(Sam-neytendur)?

Þad merkir bædi þa Sameining sem þeir Trw-
udu hafa med Christo, þeirra Hofdi, og so þad

broodurlega Kiærleikans Samneyti, er þeir, so sem eins Lijkama Limir, hafa iñbyrdis sijn a milli, hvert ed þeir eiñig iæta og stadfesta, med þvi ad þeir ad-samt hver med odrum brwka Sacramentid, og gi-efa sig ei ann Naudsynia allra sijdst af Drambsemi burt fraa þessu opinberu og sameiginlega Samne-yti Sacramentisins, til þess heimuglegrar Med-tekningar.

Joh. 6. 56. Hver hañ etur mitt Hold og dreckur mitt Blood, sa Bliifur I Mier og EG I HOnum.

1. Cor. 10. 17. Pad er EJti BRaud. so erum vier margir EJñ Lijkami, med þvi ad vier verdum ALLir eins Brauds Hlut-takarar.

Hvad skodar oss þañig ad hafa etid og druckid?

Pad wtwiisa mier þessi Ordiñ: Sem fyrir ydur gieffst, og s. fr. Les Frædinn.

Hefur nu sa Trwadi ecki Syndaña Fyrirgiefning, Lijfid og Saaluhiaalpina adur eñ hañ geingr til Guds Bords?

Jw, enn i þvi Heilaga Sacramenti gefst honum þad med Obrigdulum Panti þar uppa, sem er sa Lijkami og Blood, fyrir hvert Syndiñ er forlijkud, einnig Lijf og Saaluhiaalp utvegud; Þvi segir Chri-stur: Þad Er Miñ Lijkami, Sem Fyrir Ydur Verdur Giefiñ: Jtem: Þad Er Mitt Blood, Sem Uthellist Fyrir Ydur, Til Syndanna Fyr-irgiefningar.

† Hvad fyrir Lijf og Saaluhiaalp odlast þeir Trwudu i Sacramentinu?

Ei alleina Fullvissu um þad eyllifa Lijf, helldur og krostuga Eyling þess andlega Lijfs, sem byriadist i þeim i Endurfædingunni, til enn þa staerri Trwar.

Von-

Vonar, Kiærleika, Poliñmædi, Audmyktar, Bæn-ar, og allra Avaxta Andans af JEsu Fullingu.

Joh. 6. 54. 56. Hver hañ etur mitt Hold og dreckur mitt Blood, sa hefur Eylift Lif, og eg mun uppvek-a hañ a essta Degi. Vvi mitt Hold er sañ Fæda, og mitt Blood er sañur Dryckur. Hver hañ etur mitt Hold og dreckur mitt Blood, sa blijfur i mier og Eg i honum.

Hvernig kañ lijkamleg Berging ad frañkvæma so mikla Sluti?

Berging Brauds og Vijns frañkvæmir pad i augnvann Mæta, og so fr.

Hvad er pad pa sem allra mest ærijdur vid Brwkan pessarar heilogu Kvolldmaltijdar?

Pad er (sem Lutherus rietteliga segir), Trwinn a pessum Ordum: FYRIR YDUR; edur ad eiñ sannydrandi Sael med Eftirlaunganarsomu Trwnadar Trausti, teckur ad ser og tileinkar sier sierdeilis Christi Fullnægiu Giord.

Til hvers skal eiñ Christiñ Madur sierdeilis brwka pessa Kvolldmaltijd, edur i hverri Meining?

Christur segir: Luc. 22. 19. GJorid petta i mijna MJñing. Og St. Paulus 1. Cor. 11. 19. So oft sem pier bergid af pessu Braudi, og dreckid af pessum Kaleik, skulud pier Kunngiora Dauda Drottins par til hañ kiemr.

† Hvad er pad ad miñast Christi, og kunngiora hañs Dauda?

Pad er, med Sudrænkilegri Kostgiæfni ad yfirvega alla Christi Pijnaning, Krossfesting, Dauda, og pad sem par ad hnijgur; Ad æliita pad, sem pad einasta fullkomna Forlijkunar Offur fyrir sijnar Syndir, og styrkia sig par vid krostuglega i Trwnni; Ad yfirvega so i sijnu Hiarta pann Omælilega JE-

su Christi Kiærleika, i því, ad hann leid þvilikar Kvalir vegna vor, ad Saalinn upptendrist med brennandi Kiærleika til hanns aptur aa mooti, innilega fagni og gledie sig i sijnum Frelsara, hiartanlega þacki honum, lofi, prijsi og vegsami hañ, somuleidis, fyrir hañs Liikama og Bloods lijfgandi Kraft, audsyni i Verki og Sanleika, ad sier þyki nockud til alls þessa koma, af Packlætis-fullu Hiarta og Saalu, med nijrri og alvarlegri Kostgiæfni til heilags Framferdis, og, eftir Dæmi þess Krossfesta, því sialfvilíuglegri Polinnmædi i Piaaningunum.

Því eigum vier ad þeinkia um hañs Dauda og hañ ad kuñgiora?

So vier lærum ad trwa, ad eingiñ Skiepna kuñi ad hafa Fullnægiu g'ordt fyrir vorar Syndir, utañ alleina Christur, sannur Gud og Madur, og ad vier lærum ad skielfast af vorum Syndum, og athuguin hvad stoorar þær eru; og ad vier skulum gledia og hugga oss alleina i honum, og vid hann, og verda so Saalu-hoolpnir fyrir þessa somu Trw.

Hvad oft skal Madur gaanga til Drottins Kvolldmaaltijdar?

Um þad hefur Christur eingann vissañ Tijma sett, so þad stendur i Siaalfrædi þeirra Trwudu, ad hitta aa þa riettu Tijd; Eñ ad þad eigi oft ad skie, er audraadid af þeim Ordum, 1. Cor. 11. 16. SO OFT sem þier etid af þessu Braudi, etc.

Hvad aa ad aaminña og upphoetia hvern Christiñ til ad medtaka oft Kvolldmaaltijdar Saeramentid?

Af Guds Alfu aa Maññinn til þess ad knija, bædi

Chri

Christi Befalning, og lijka hanns Fyrirheit; Þar nærst, af Mannsins Alfu, skal Manninn þar til knija hañs eigin Neyd sem á honum liggur, vegna hverrar soddann Tilbod, Tilladan og Lofan skiedur.

Hvad á Madur ad giora til, þa hañ kañ eigi ad fiña til soddañ Neydar, ellegar nockurs Hwngurs og Þorsta eftir Sacramentinu?

Honum verdur ecki lagt betra Ráad, eñ hañ proofi siálfann sig, og giæti ad, hvert hañ hafi eigi eñ nu Hollð og Bloodð, og trwi þo Ritninguñi, hvad hun segir þar uñ, Gal. 5. 17. Rom. 8. 8.

† Eñ ef eiñ Christiñ Madr væri so staddur, ad hañ feingi eigi medtekid þad heilaga Sacramentum, so sem á langri Reisu, edr i Landi nockru medal Heidingia?

Þegar soddañ Naudsyn fellur uppá, kañ Madur ad hafa sama Styrk og Kraft af þeirri andlegri Nautn og Dryckian, sem skiedr med Muñi Trwarinnar. Trw þu, segir Augustinus, so hefur þu etid.

† Er þad þa añars Synd ad hallda fier leingi frá þvi Heilaga Kvolldmáltijdar Sacramenti, þegar þad kañ ad fæst?

Jú hellst þegar þad skiedr af þvi, ad Náadiñ er foraktud, edur af Andvaraleysi, Forsoonun, andlegu Dranbi, edur þeshattar, þa er þad eitt af þeim stærstu Syndum og Obacklæti vid hañ mikla Hofund og ástwdlega Frelsara, sem so uthrickilega og goodfwslega segir: Giorid þad i mijna Minning.

Eñ gyldir þad þa eins, hvernig þad skiedur, þegar þad skiedur oft og eftir þvi sem Vani er til?

Nei; þvi so sem þad er illa giordt, ad hallda sig þar med Jafnadi frá; So er þad leingtum verra, ad

gaanga til þess Overdugur og Otilreiddur, sier til þess stærri Fordæmingar. 2. Cor. 11. 27. 29.

Hvad skal Madur þa giora, so ad hann kuni ad umflya soddañ Ofarir?

Þa Madur hefur fyrst hiartanlega bedid um H. Anda Adstod til so heilags og haaleits Verks, ad Madr aadur en hann geingur til Altaris, nakvæmlega og alvarlega ad proofa sialfann sig, eftir St. Pals Ordum. 1. Cor. 11. 29. Hver Madur Þroufi Sig Sialfur, og eti so af þessu Braudi, og drecki so af þessum Kaleik.

Hvern er hier sagt ad Madur eigi ad proofa?

Ecki adra Menn, heldur sialfann sig.

Hvad er ad proofa sialfañ sig?

Þad er ad taka sijna Þanka fra ollum añarligum Umhugsunum, til þess i Kirkd og Spekt, med Bæn og Yfirvegan, ad gaanga riett ini i sitt eigid Hiarta; nakvæmlega, og so sem fyrir Guds Augliti, ad ransaka hvernig stendst aa fyrir Saalu sinni, og hvernig hattad sie ollu sijnu Lijferni og Christindomi, invortis og utvortis, alleina eftir Guds Ordi, Logmaalinu og Evangelio. I þessari Proofan sialfs sijns aa Madur vel ad taka fier vara fyrir þeirri sierstaklegu Elsku til sialfs sijns, sem audvelldlega, aan vissra Raka, hneigist til ad dæma, ad noog lidi sinni Saalu vel: Þar aa moot eiga þær frelstudu og aangraadu Saalir eins vel ad taka sier Vara fyrir ollu Ohorfu Angistar Vijli, sem aa aungvum Færi stendur: Þvi Holldid gietur med Vantrw, allt eins komid sijnum Brogdum vid i þvi, sem i Andvaralausnu. 1. Cor. 3. 18. Psal. 139. 23. 24.

Hver

Hveria Hluti a Madur sierdeilis ad proofa?

Pessa Priar Hluti: Angur og Trega fyrir Syndirnar, Trwna a JEsum Christum, og pañ nija Asetning edur Aform til pess Gooda.

† Hvernig proofar Madur sitt Angur og Trega?

1.) A Madur ad proofa sig eftir peim Tiju Guds Bodordum i peirra andlegum Skilningi, hvert hañ pecki riettilega Uppruna Syndina, asamt sinum gioranlegum Synd um, og hversu vidbioodslegar pær sieu? 2.) A Madur ad ransaka allann sinn Christindoom; Hvernig hans Trw sie hættad, hvad han hafi giordt og ogiordt lætid, i sijnum Paunkum og Gyrndum, til Orda og Verka, i Skylldu sinni vid Gud, sialfann sig og Næungan, i sijnum Bænum og Yfirvegan Guds Orda. Hañ skal ransaka sijna Avækni og Kostgiæfni, hversu han hefur stadid sig i pvi daglega Strijdi, vid pa andlegu Ovini, einkum vid pær Syndir, sem Nætturan, Vanin, Kijfernislagid edur Hentugleikin plaga mest ad locka ofs til. Han skal ransaka sijna Framfor, hvert honum fer fram edur aftur i pvi Gooda. 3.) A Madur ad peinkia um hvert hañ imlega feili sier og skañist sijn, fyrir sijnar Avirdingar, sem hann finur sig i, a mooti Gudi, sem so er goodr, og veit pær vissulega enn fleyri, enn vier verdum varir vid sialfir. 4.) Skal Madur hiartanlega proofa, hvert hann hatar allar Syndir? Er vingiarnlega forlijktur vid sinn Næunga? Og hvert hann hagar sier so ad ollu vid hann, sem hann er skylldugur til?

† Hvernig a Madur ad proofa sijna Trw?

Madur

Madur skal giæta ad, hvert hann hefur Peckingu a Gudi, so sem hann þarf med, og a hanns Veru, Vilia og Velgiorningum, sierdeilis a Christo, og Endurlausninni, fyrir hann; Item, þeirri Heilogu Kvolldmaaltijd? Hvert hann hafi giefid Heilogum Anda Rwm, so þesse Pecking sie eigi alleina i Heilanum, helldr og lijka lifandi og kroftug i Hiartanu? Hvert Madur er so sannfærdur af Gudi, ad hann samþyckir Guds Ord? Hvert hann hefur sannarlegt Hwngur og Laungun eftir Guds Nad i Christo, og hiartanlegt Trwartraust til þeirrar Fullnægiu, sem Christur giordi fyrir oss? Hvert hann leitar þa allrar sinar Saaluhiaalpar alleina i JEsu Christi Bloodi? Hvert Trwin þannig er ecki daud, folsk og siaalfsmijdud Trw, helldur sonn og lifandi, sem umbreitir Hiartanu?

2. Cor. 13. 5. REynid ydur siaalfa hvert þier erud I Trwñi. Reynid ydur siaalfir, eda þecki þier ecki siaalfa ydur, þad JEsus Christus er i ydur? Nema þad sie, ad þier sieud Oduganlegir.

† Eñ ef Madur fær eigi fyrir andlegri Sorg og hordum Freistingum fundid og ordid ad skynia um sina Trw; Hvad skal þa tilgiora?

Þa skal Madur leita eftir Trwarinnar obrigdanlegum Kieñiteiknum, heñar Avexti og Verkan, sem vitna lijka um henar Sañleika, ad hun sie þar vijst.

† Hvilijkur er þessi Avextur og Verkan?

Sa vissasti og obrigdanlegasti Avextur Trwarinnar er hiartanlegt Hatur og Vidbioodur a ollum Syndum, sierdeilis sinum eigeñ vondum Tilhneig-

ing-

ingum, so og Fiærdarlaus Elska til Guds og Næungans, allrahelldst til Guds Barna.

† Hvernig æ Madur ad proosa sín nya Asetning?

Madur skal ransaka: 1) Hvert hann hefur alvarlegann, enn eigi hvikulann Asetning, ad vilia vardveita Trwna og gooda Samvitsku; Og ad vilia, ei alleina yfirgiefa allar mootbrooanlegar Syndir, helldur og meir og meir ad hreinsa sig af ollum Syndum sijns Fæsrædis, og þeim, sem hañ af Astrijdu og Breiskleika sijnum hefr ratad i? hañ skal sierdeilis proosa, hvert hann vill med stoorri Vandlæting vaka og strijda, mooti sijnum Hofud Ovin, þad er Syndum þeim, sem hann veit sig mest isolginn, og sier kiærastar; Jaa, hvert hann vill fordaast allt Tækifæri til Syndarinnar, illann Selskap, og allt þad sem hefur illt Alit? 2.) Hvert Madr vill vera enn þa trwfastari og alvarlegri i Elskunni til Guds og Næungans og i þvi ad taka Vara æ sialfum sier i sinni sierdeilis Kallan-, og ollu þvi hanns Christinndooma vid vijkur? 2.) Hvert Madur i Krafti Christi hefur feingid stadfastlegañ Asetning ad standa i þessu stodugur allt til Enda, hvad sem hann ætti þess vegna ad lijda, og þo þad væri Daudinn?

Hvers vegna æ Madur ad proosa sig, og taka sig i Vakt so nækvæmlega, þa hañ brwkar þetta Sacrament?

Þvi þess Misbrwkan med Overdugleika, ordsakar þann eylijfa Dauda, i stadinn þess eylijfa Lijfs og Sæluhiælpar. 1. Cor. 11. 29. Þvi ad hver hañ et̃ og dreck̃ Overdug̃, sæ et̃ og dreck̃ sialfum sier Dom;

med

med þvi hañ giordi ecki Greinarmun á Drottins Líkama.

Er nockur Madur verdugur ad medtaka þessa Himneska Máltijd?

Ef Verdugleikinn væri innifalinn i fullkomnu Sakleysis Standi, edur skyldi hann vera af sialfum oss til, þá findist einginn i þessu Lijfi verdugur þar til: Enn nu eru (so sem Guds Ord seigia) þeir verdugir og hæfir þar til, sem med einu riett audmiuku Hiarta (sem langar þar eftir, og er ydrandi, hreinskilid, og Alvorugiefid), leita Nádar alleina fyrir Trwna á JEsum Christum, án allrar sinnar Forþienustu. Þvi er radlegt Angur-fullum og freistudum Sálum, sier til Trwar Styrkingar, ad brwka þetta Sacrament þá hid allra fyrsta, þegar þær i andlegu Volædi finna sig sialfar þar til allra overdugastar. Matth. 9. 12. 13.

Hvernig verdr þa þetta Sacrament verduglega medtekid?

Ad fasta og sig lijkamlega þar til ad bwa, er ad sönu good ytri Sidsemi. etc. les Fræd.

Er þad endilega naudsynlegt ad tilreida sig med Fostu?

Ecki hefur Gud skipad þad, og ecki er nockur Skylldbundinn til þess sem þad kann eigi ad þola, enn þad er ein falleg utvortis Sidsemi, og þienar hiá nockrum til þess meiri Gudrænknis Uppsrvunar.

Hver á ad vera Hegdan eins Christins Manns i og vid Tijdkun þessa H. Sacramentis?

Madur skal, med audmiukri Lotning, setia sier fyrir Sioonir Heil gleika þess mikla Guds, og hanns ómælanlega Elsku til Mannkinsins; hañ á ad vidurkienna sinn Overdugleika, sniwa ollu Sinni og

Hug-

Hugferdi fræa Jardneskum Hlutum, upplyfta sinni Saalu til Guds, yfirvega Christi Pijnu og Dauda, og þa Fridþæging sem hann giordi þar med, læta sig læanga eftir nækvæmri Sameiningu vid hann, og medtaka so Sacramentid i Bæn og Trw, med Audmykt, Fognudi og Þackargiord.

Hvern q æa eiñ Christiñ Madur ad haga sier eftir þad Hañ hefur medtekid þessa Heilogu Kvolldmaaltijd?

Hann skal eigi alleina einn edur fæa Daga, helldur stifelit, innilega og nækvæmlega halldaa sier til sijns Saalar Brwdguma, þacka honum og vegsama hann af ollu Megni, fyrir þessa stooru Næd, sem hann hefur honum veitta, og taka Vara æa þeirri somu, ad hann fallieigi ur henni; upporvaa sæalsann sig i Trwnni, Voninni og Kiærleikanum, forakta Verolldina, læta sig æmeir og meir læanga eftir sijnum JEsu, kunngiora hanns Dauda med Ordum og Verkum, deyda og drepa Syndena i Krafti hañs Dauda kieppast eptir ad læata sier framűfara i þvi gooda, þvi framar sem þad hefur verid forsoomad, filgia JEsu frostlega eftir æa þeim þraungva Veiginum, og audsina sig so i daglegri Endurnijan allt til Efiloka, ad vera eiñ lifandi Lim æa Jesu Lijkama 2. Cor. 5. 15. 1. Pet. 2. 24. Gal. 2. 20.

Kañ su Mañeskia ad vera viss um, ad deya Sæluhiælplega, sem so trwir og lifir i Samfielagi, med JEsu?

Jaa, sæa Madur er vissulega Guds Barn og Erfingi Himnarijkis.

* * * * * *
* * * *

Eins

Eins Rett-Trwads Christins Manns MORGUN BÆN.

Þu eylifi og almættugi Gud, myskunsami, elskuleigi, himneski Fadir! Eg prijssa þig æ þessari Morgun-Stundu af mistu Sæl og Anda fyrer það, ad þu i Myrkrum þessarar umliðinnar Nætur hefur verid Sool og Skiold yfir mier, og snwid allri Hættu og Skada frá Sælu minni og Lijkama. Læt mig nu framveigis æ þessum Deige og alla Tijma finna þijna Fodurlega Blessan, Hiælp og Adstod, æ ollum mijnum Vegum, og i ollum mijnum Athofnum! Frelsa þu mina aumu Sæl frá Freistingu, Lijkama minn frá Siwkdoomi, Auga mitt frá Græti og minn Foot frá Hrosuniini. Eñ sokum þess, ad Syndin er það versta, þa veit mier Styrk, O Gud! umfram alla Hluti, ad standa hekni æ mooti fyrir Kraft Trwarinnar; Læt þina Hond vera yfir mier, þinn Anda i mier, og þinn Frid allt i krijngum mig. Lættu mig ecki lifa sialfum mier, helldur i Guds Sonar Trw, so ad eg i ollum mijnum Þaunkum, Ordum og Verkum kunni ad þocknast þier, og meigi i allskonar tilfallandi Neyd finna Athvarf hiæ þier med mijnum Bænum. O þu hiartkiæri æstwdlegi Fadir! fyrirgiefdu mier af Næd þinni, fyrir sakir JEsu Christi, allt hvad eg hefi hingad til giort þier æ mooti, og gief mier framveigis Næd til ad betra mitt syndsamlegt Lijferni, med sannri Endurnijungu, eftir þinni Mynd, so ad mijns JEsu hoogværa, audmi-

mka

ykka, elskulega og hreina kunderni meigi ætijd meir og meir siæast i allre miñi Umgeingni. O Himneske Fadir! Vidhalltu þijnum trwada Sofnudi hier a Jordu̇ñi, og lattu hañ fara dagvarandi fyrir Aftur-hvarf þeirra Syndugu. Bleſſa þu Kongiñ og hañs Hws. Veittu Styrk til Eflingar almeñilegum Gagnsemdum, gior Jordina avaxtarsama, vardveittu oss fra Land-Plægum, gior þu vel vid mijna Vini og Ættingia, veittu Forsorgun þeim Fatæku, hugsvaladu ollum Angrædum og Sorgbitnum, sierdeilis þeim sem liggia fyrir Daudanum, og ad sijdurstu bw mig sialfañ a sierhverium Deigi vndir Saluhialplegañ Afgang, og Dijrdarfulla Uppriſu. Amen.

KVØLD BØN.

Ad þu himneski Fadir! a þessari Kvøldstundu beigi eg aftur mijn Knie fyrir þijnu allra heilagasta Augliti, og med Packlæti endurminnest þeirrar miklu Naudar og margfolldu Velgiørninga sem eg an allrar minar Forþienustu hefi odlast af þier a þessum Deigi. O DRottin! Hvad er Madurinn þess, ad þu minnist hanns? Og hvad er sierdeilis eg overdugur Syndari, ad þu soleidis daglega hellir yfir mig þijnum Velgiørningum! Eg er sañfærdur uñ þad i minu Hiarta, ad ef þu villdir hondla vid mig eftir minum Syndum og bet ala mier eftir mijnum Misgiørdum, þa kyñi eg ecki añars ad vænta, eñ ad utkastast fra þijnu Augliti i i þau yrstu Myrkur og eylifa

Nostt þeirra Fordæmdu: Jæa, ef þu villdir einasta tilreikna mier Syndir þessa umlidna Dags, i Þaunkum, Ordum og Verkum mooti þier, mier sialfum, og minum Næunga, þa kyñi eg ecki ad svara þier einu Ordi til Þusund. Hafi eg i Dag frijast fra mootvilliugum Illgyrnis Syndum og Andvaraleysi, þa tilreikna eg þad eingañveigiñ miñi fordiarfadri Nætturu, helldur alleina þiñi Næd sem mig tiptar og vardveitir. Af þeirri somu þiñi O-forskulldadri Giæskunnar Uppsprettu hefi eg og so i Dag uppaufid otelianliga lijkamlega Velgiorninga, sierdeilis Heilsu, Frid, naudsynlegt Upphelldi, og Frelsun fraa morgum Oluckulegum Slysum, sem margann kann ad hafa hent þenna Dag i Heimi num, og mig hefdi liika eins gietad fyrir hitt, ef þiina Fodurleg Tilsioon hefdi ecki verid yfir mier, og a fiitiirt fraa mier ollu Vondu. Nu, miñ Gud! eg hefi, reint þiina Trwfesti i Þusund falldañ Mæta, og þvi skallt þu alleina vera framveigis Athvarf, Biarg og fasta Slot miins Hiarta. Vardveittu mig, nu, O Gud! a þessari Nottu fra ollum Hæska og Skada bædi til Lijfs og Sælar. Læt mig hvilast undir Skugga þinna Vængia til Hressingar milrum Lijkama, og vek mig upp aftur a Morgun heilann og hraustañ til minnar Þioonustu. O Gud! hvert helldur eg sef edur vaki, iæa, hvert eg lifi eda dey, þa læt mig vera þinn, og hallda mier æfinlega fast vid þig med Efirlaungun miñar Sælar. Þu ert mier betri enn allir Hlutir, og nær eg hefi þig ad eins, þa hyrdi eg

hverkj

hverki um Himin nie Jord, og þo mitt Lif og Sæl vanmegnist, þa ertu alltijd mitt Hiartans Traust og Hlutskifti æfinlega. Æ Drottin! Lattu þvi alldreigi þijna Naadar Sool undirgaanga yfir mier. Lattu hana ætijd uppluisa mitt myrkva Hiarta, verma mitt Iskallda Hiarta, mykia mitt harda Hiarta, og uppvekia mitt trega Hiarta. O Sætasti Jesu! Laat þu mig vaflaatanlega vera þier innlijfadan fyrir eina lifandi Trw, og af þijnum Krossi odlast Kraft til ad þreingia mier i giegnum þann þraungva Veg og þad miooa Port. Nu minn Gud! Eg vona aa þig, yfirgiefdu mig ecki, nie helldur neckurn af mijnum aa þessari Noottu. Laat alldreigi þijns Ords Liosastiaka burt flytiast fraa oss. Halltu Yfirvalldinu vid Makt, þvi þu hefur þad sialfur tilskickad, so ad vier meigum lifa roolega undir þvi i þijnum Otta. Afstijr naadarsamlega fraa þessu Landi Strijdi, Drepsoott, Hwngri, Dijrtijd, og ollum velforþientum Plaagum. Sniw þinni Blessan til vor alla vora Lijfdaga. Ad sijdurstu lattu oss fáa farsælann Dauda, og eftir Daudann eylijfa Roo og Hvijld i Fadmi Abrahams. Amen.

BENJR FYRIR ÞA SEM
Gaanga til Heilags Sacramentis.

BEN ADUR MADUR
Skiristast.

Eg aum syndug Mañeskia, kiem nu i Dag minn Drottinn fyrir þitt Naadar Auglit hladinn med stoorum Syndum, sem yfir

gaanga nr:tt Hofud. Eg jaata ad eg hefi syndgad i Himninum og fyrir þier. Eg er sea frævillti Saudur, Tijndi Peningur og Topadur Sonur, sem wtsvoad hefi þeirri goodu Arfleyfdinne. Eg skielf og tyra, eg hrædist þiñ Doom, eg ottast Straff Syndaña sem er eylifs Daudi, og kvijdi fyrir þvi ad deya, enn eg skamast mijn ad lifa. Hvad skal eg tilgiora? Eg flij til þijn DRottinn minn og Gud minn! audz enn Doomurinn yfir mig fellur, þvi þu rekur aungvann fraa þier er til þijn kiemur: Þu hefur sett Þiran þeim syndugu, og hefur sendt þijna Þienara ad boda ollum sannydrandi Syndanna Fyrirgiefning; Þvi aforma eg nu med þinni Naad, ad skriftast og jaata mijnar Syndir fyrir þijnum Þienara. Drottinn Gud minn, uppvek mitt Hiarta til sannrar Ydrunar. Þu alijtur einasta Hiartans Þaanka; Gief mier audmiwkt Hiarta i Jaatningunni, stadfasta Trw i Aheyrslu heilagrar Aminningar og Aflausnar, adgiætid Hiarta i Eftirtekt og Avextinum fraa þeiais. O JEsu! gief ad þessi Dagsie einn Ydrunar Dagur og Lijfernisins Betrunar Dagur, Jea, einn heilagr Dagur. Sieu nu Syndir mijnar drecktar i Hafsins Diwpi þijns Heilaga Bloods, hveriu eg og fullkomlega trwi. So gief eg og fel mig og mitt þetta Aform þier, minn JEsu, til Saaluhiaalplegra Urræda og æskilegustu Endalyktar, i þijnu Nafni og Naadar Trausti, AMEN.

YFIR EFTIR AFLAUSNINA.

Þackir giori eg þier miñ himneski Hiartans Fadir, fyrir þa Naad er þu mier i Nafni mijns Laus-

naraJesu Christi hefur nu ar þessari Stundu veitt, þar þu hefur leist Fiotur minna Synda, og Fægad mijn Synda-Saar, huagad og aladt mitt Hiarta med heilagri Aflausn og Bodan Syndanna Fyrirgiefningar, fyrir Munn þiins Þienara. Drottinn minn! gief þu mier þig hier eftir ad prijsa, hiartanlega elska, og þier þioona. Send mier Nad þiins heilaga Anda ad eg hallda kunni þad eg lofadi i minni Jætningu, mig vid Syndunum framveigis ad sia, og i Endurniiung Liifdaganna ad gænga, so eg ecki þverwdarsamlega Syndirnar driigi, og þo eg syndgi (þvi þar er einginn sem ei syndgi) þa gief mier af Syndunum upp ad riisa, og ad eg minnist, ad Ovidurkvæmilegt sie þad, ad afklædast þm fagra Riettlætesins Skrwda JEsu Riettlætis, og iklædast afstur sviivirdelegum Syndanna Fliikum. Drottinn minn! stioorna mier i Dag og alla Tiima til alls Goods, og med þessum Þænka vil eg nu i Dag þiggia og medtaka Drottens Kvolldmaltiid. Gud minn uppfylle miina Naudsyn efter siinum Diirdar Riikdome i Christo JEsu, Amen.

BÆN FYRIR SACRAMENTIS MEDTEKNJRG.

O HErra JEsu Christe Bruñallrar Nadar, þu Hugsvolun þeirra þyrstu og Lækning þeirra sinku! hiartanleg var þiin Elska, þa þu uthellter þiinu heilaga Bloode til Foornar og Forlikunar fyrir vorar Synder, og i Mining þinnar Pinu innsetter þad heilaga Sacramentum

þijns Lijkama og Bloods, sem er Innsigli og so sem þijn eiginn Handskrift þijns Nædar Sættmæla! Þetta er su lifande Odaudleikans Fæda Saularinn-ar, su dijrmæta Kræsinginn ollum Hlutum sætare, þad feita Giestabodid; Hier til laungar nu mijna Sæl og hwngrar, eñ (Gud naadi!) eg em breiskur, eg em Overdugur, eg giet ei græted mijnar Syndir sem eg villdi og ætti, Trwinn er veik og Astundaniñ til þess Gooda dopur, Hiartad er fullt med saurug-ar Hugrenningar, þetta jæta eg, O DRottiñ! læt nu þinn Kraft vera i mier breiskum mættugann. Læt þinn Heilaga Anda upplijsa Hiarta mitt, og gisra þad brennandi, so eg medtaki nu þitt Sacra-mentum ecki Overduglega mier til Dooms Afellis helldur verduglega mier til Sæluhiælpar. Gior mig einn sannann Johannem sem med Trwnni nu hvijli ai þijnu Briooſti, og þadann wtsiwgi Sæt-leika þinnar Huggunar, Vijsdooms og Styrkleika, ad eg verdi þinn eiginn Limur. Sie þitt Heilaga Sacramentum, HErra JEsu! mier eitt Merki og Teikn allrar Blessunar og Farsældar, læt mig af þessu Merke ræda og dæma alla mijna Velferd. Fel eg mig nu, miñ Herra Jesu, blessudum Biarg-storum þiña Blood-Unda. Opna mier þær Blood-fogru Nædar Dyr þinnar Sijdu, einkum i And-laate mijnu, so eg mætte iñgaanga uñ Port þeirrar himnesku Jerusalem. Hier uñ bænheyr mig miñ HErra JEsu fyrir þijns heilaga Nafns Sakir.

BÆN EFTIR MEDTEKID

Sac-

SACRAMENTUM.

LOf og Heidur sie þier, miñ liwſi Lausnari JEſu Christe! fyrir þad, ad þu hefur nu ætlad mig verda Hluttakara þiins sæta Giestabods, i hverju þu saddir minna Sal, og endurnærdir mitt Hiarta: Nu er eg ordiñ þitt Barn, Broodir og Lærisveirn, gisri mier nu eingiñ hier eftir Onæd, hverki Daudi, Dioflull nie Helviiti, ei Hollde dur Heimur, þvi eg ber Miñing Bleed-ben ia miins JEſu i minu Hiarta. I þessum Styrkleika vil eg gænga giegnum alla Hormung, og sialfaũ Daudañ, til Fiallsins Drottins, til Borgarasкaps þeirra Heilogu. Drottiñ Jesu! gief mier hier eftir nu so ad lifa, ad æ mier sæist þad fagra Brwdar Skart þiins Riettlætis, og bær fagurbloomgudu Roosir og Liliur goodra Dygda. Læt mig Syndirnar framveigis fordaſt, sem Heggorm. Geim mig fræ ollu illu, og helga mig i þinum Sañleika, þiin Ord eru Sañleikur, so eg uñ sidir mætti vera sem þu ert, med Fodurnum og þier, og med Heilogum Anda, soo sem þid erud eitt, og þetta allt sie nu og vere Amen, I JEſu Nafne Amen. I Nafne Fodur og Sonar, og Heilags Anda, Amen.

BÆNUM GODAN AFGANG.

ALmattugi eylifi myskunsame Gud og Fader vors Drottens JEſu Christi, þu sem Mañsins Lif og Sælu myndader, og lætur Mañeñ aftur i burtu deya, og til siñar Moodur

Jardarinnar aftur hverfa. Eg aum syndug Mañ eſkia veit, ad eg æi burtu ad deya, og Veg alls Holldsgaanga, vid Vine og Verolld ſkilia, eñ Tijme og Mæte mijns Dauda er mier huliñ; þar fyrir bid eg: Upplijs mig, Drottiñ, med þijnum Heilaga Anda, ad eg kuñe mig christelega hier til ad bwa, svo eg mætti deya riettlætra Maña Dauda: Upplijs mijn Augu, so eg sofni ecki i Daudanum. Gief mier hæga og sæluga Dauda Stund. Gief ad mijn Utfor verde farsæl, fyrir Dauda mijns Drottins JEſu. Endurnær mijna Sæl med Holldi og Bloodi mijns Drottins JEſu. O þu Heilagi Andi! mijk og sefa alla Ogn og Ofbod Daudans, med þijnum Sætleika, og Miñing Christi Bloods-Sveita. Drottiñ, eg bijd þijns Hiælprædis sem Jacob. Læt mig i Fride fara, sem Simeonem. Opna mier Himiniñ, sem Stephano. Læt mig odlast Riettlætisins Coronu, sem Paulum. O Jesu! opna þær Bloodsoaru Dyr þiñar Sijd-miñi Sælu i Andlætmu. Gief mier Fyrirheit um Paradijs, sem Ræningianum. Læt þiina Eingla flytia miina Sælu i Fadm Abrahams, sem Lazari. Læt mitt siidarsta Ord verda sem þitt a Krossinum, so eg eilijflega Sæluhoolpeñ verda mætti, AMEN.

NB. Hvad misprentaſt hefur so, Yfirſioon fiñiſt i þessu Kveri, þad a ad leidriettaſt eftir Kiærleikans Bodordi ys rietum Skilningi a þeim sæla Christidoomi.

* * *